анонс
НОМЕРА

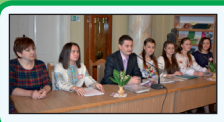
Студентська наука 2-4 ст.

Методичні пошуки науковців 10-11 ст.

До ювілею композитора 20-21 ст.

30 червня 2016 року, №7-12 (217-222)

ЗАМОК

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

ВІТАЄМО ЗІ СЛАВНИМ ЮВІЛЕЄМ

ректора академії, професора
Афанасія Миколайовича ЛОМАКОВИЧА

Пройти крізь шторми всі і рифи обійти
Під силу тому, хто міцніш від кременю.
І Вам вдалося досягти мети –
Піднять над Кременцем знамено Академії.
Ми повертаєм древню славу неспроста,
Бо в нас усіх – орієнтир єдиний.
Хай Бог дарує Вам іще рясні літа
На благо краю і святої України!

Адміністрація академії та коледжу, науково-педагогічний і студентський колективи, редакція газети "Замок"

ВІДЗНАЧЕНІ В ДЕНЬ НАУКИ

За своєю стабільністю і творчим наповненням наукові традиції піднімаються до рівня народних. Поруч з такими усталеними формами спілкування членів наукової спільноти як симпозіуми, конференції, семінари та інші наукові форуми знайшли своє місце Дні науки, що стали доброю традицією у вищих закладах освіти. Традиційний, навіть можна сказати "травневий" День науки пройшов у нашій академії. Основною його подією було урочисте підведення підсумків науково-дослідницької діяльності науково-педагогічних працівників за минулий рік, що набуло форми нагородження викладачів і студентів, які досягли вагомих успіхів у царині наукового пошуку, науково-організаційної та науково-публіцистичної роботи.

Грамотами Тернопільської обласної ради і Тернопільської облдержадміністрації за високі досягнення у сфері наукових досліджень, популяризації наукових знань і з нагоди Дня науки нагороджені завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання, професор О.М.Довгань, завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцент О.В.Василишин, кандидат мистецтвознавства, старший викладач гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін О.М.Бойчук, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької філології Н.А.Бодруг, студентка гуманітарного факультету Ольга Дудечко.

У зв'язку з відзначенням Дня науки за вагомі наукові досягнення та особистий внесок у зміцнення наукового потенціалу академії Дипломами нагороджена група викладачів та студентів навчального закладу: професор кафедри української філології та суспільних дисциплін Г.Й.Стронський – у номінації "Менеджер науки – 2015"; професор кафедри педагогіки вищої школи О.О.Безносюк – у номінації "Модератор наукових конференцій – 2015"; кандидат біологічних наук, викладач циклової комісії природничих дисциплін педагогічного коледжу О.В.Тригуба – у номінації "Молодий науковець – 2015"; доцент кафедри англійської філології Д.Ч.Чик – у номінації "Науковий редактор – 2015"; доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін І.О.Волянюк – у номінації "Науковий керівник – 2015";

кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри біології, екології та методики їх викладання Л.М.Головатюк, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти В.Б.Легін, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки вищої школи М.П.Олексюк, асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти О.І.Бочелюк – у номінаці "Автор – 2015"; доцент кафедри теорії та методики технологічної освіти й інформатики Р.Т.Гарматюк – у номінації "Винахідник – 2015"; студентка гуманітарного факультету Ольга Стус, магістрант факультету фізичного виховання та біології Альона Ватажук, студентка факультету фізичного виховання та біології Ганна Дем'янчук, студентка педагогічного коледжу Софія-Теодозія Вересюк – у номінації "Студент-дослідник – 2015".

Відзначення Дня науки означає, що науковий пошук не припиняється ніколи, а нагородження успішних науковців – це один із стимулів активізації науково-дослідницької роботи.

ВШАНУВАННЯ СТУДЕНТІВ-ГЕРОЇВ

Щодня втрачає Україна своїх мужніх захисників і щодень у скорботі плаче за своїми дітьми, життя яких обірвалось у зоні Антитерористичної операції на Сході країни. Колективи викладачів і студентів Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка вшановують пам'ять загиблих героїв різноманітними виховними заходами.

Серед воїнів, які віддали своє життя за нас із вами, за своїх батьків, дітей, коханих, за мир, спокій і незалежність рідної землі, – випускники нашого навчального закладу Сергій Долгіх, Микола Чорний і Дмитро Напрієнко.

Сергій Долгіх народився 1 травня 1980 року в с.Зарудддя Збаразького району Тернопільської області. У 2000 році закінчив наш навчальний заклад, здобувши фах вчителя трудового навчання. Працював у Господарському суді, Тендерній палаті. Одружився і жив у Києві. Очолював комп'ютерний відділ Республіканського центру сертифікації. Був активістом Революції Гідності. 3 серпня 2014 року мобілізований, з початку серпня поїхав у зону АТО. 16 листопада після важких поранень Сергій пішов із життя. Указом Президента України від 13 травня посмертно нагороджений орденом "За мужність" III ступеня.

Дмитро Напрієнко народився 21 лютого 1991 року в м.Дубно Рівненської області. Випускник Дубенського коледжу РДГУ (2008) та Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка (2013) як вчитель англійської мови та літератури. Героїчно воював під Донецьком. 1 грудня 2015 року під час жорстокого бою серце 24-річного бійця назавжди перестало битися.

Микола Чорний народився 17 грудня 1985 року в місті Кременці. По закінченні нашого інституту (2004) здобув спеціальність вчителя трудового навчання, креслення та безпеки життєдіяльності. Був волонтером: доставляв гуманітарну допомогу у "гарячі точки" АТО, зокрема у Дебальцеве. З кінця червня 2014 року від Миколи не було жодних звісток. Ексгумований пошуковцями Місії "Евакуація-200" ("Чорний тюльпан"). 6 вересня похований із військовими почестями як захисник України в м. Дніпропетровську. Перепохований 22 серпня 2015 року в рідному Кременці.

Імена цих Героїв було увічнено на меморіальній таблиці, що з'явилася на будівлі адміністративного корпусу нашої академії.

Вели урочисту програму заходу актори студентського експериментального театру "Пілігрим" Марина Крупенко й Андрій Дубас. У процедурі відкриття меморіального знаку брали участь ректор академії, професор Афанасій Ломакович і голова Спілки учасників бойових дій Антитерористичної операції Кременецького району Іван Білосевич у присутності матері загиблого Миколи Чорного Маргарити Юріївни. У фойє головного корпусу нашої академії експонувалась тематична фотовиставка, організована доцентом кафедри української філології та суспільних дисциплін, кандидатом історичних наук Олександром Солов'єм.

До слова запросили ректора академії Афанасія Ломаковича та доцента Олександра Солов'я, після чого присутні поклали квіти до меморіального знаку, схиливши голови перед світлою пам'яттю наших Героїв у хвилині мовчання.

СТУДЕНТИ-НАУКОВЦІ АНАЛІЗУЮТЬ СЬОГОДЕННЯ

Сергій КОЛІСЕЦЬКИЙ

Юні науковці – члени Студентського наукового товариства академії – провели свою щорічну науково-практичну конференцію за традиційною тематикою "Актуальні проблеми сьогодення очима молоді". Представники студентської науки запропонували до програми молодіжного наукового форуму 105 аналітичних розвідок і повідомлень різноманітної тематики. П'ять із них були оприлюднені на пленарному засіданні конференції, яке розпочалося вітальними виступами доктора педагогічних наук, проректора з наукової роботи, професора Валентини Бенери, голови Ради молодих науковців, кандидата філологічних наук Романа Дубровського і голови Студентського наукового товариства, магістранта Сергія Колісецького.

Пленарна робота стартувала доповіддю третьокурсниці гуманітарного факультету Зоряни Руднік "Особливості психологізму в повісті Василя Слапчука "Клітка для неба" (науковий керівник – доцент О.В.Пасічник). Конкретну природничо-наукову тему "Родина Cupressaceae F. Neger як основа коніферетуму ботанічного саду Подільського державного аграрно-технічного університету" висвітлила студентка п'ятого курсу спеціальності "Біологія" Ганна Дем'янчук (науковий керівник – доцент Н.І.Цицюра). Про "Організацію трудової діяльності дітей з певними вадами розвитку на уроках технологій" доповідала четвертокурсниця спеціальності "Технологічна освіта" Катерина Годун (науковий керівник – кандидат педагогічних наук О.В.Омельчук). Студентка педагогічного факультету Інна Ісаєнко під науковим керівництвом доцента І.А.Онищук підготувала наукове повідомлення "Поліфункціональність музичного мистецтва у становленні особистості дитини". Конкретну краєзнавчу тематику "Український живопис у збірках Тернопільського обласного художнього музею" розробляла майбутній вчитель образотворчого мистецтва Наталія Комар (керівник – Ю.Я.Янчук).

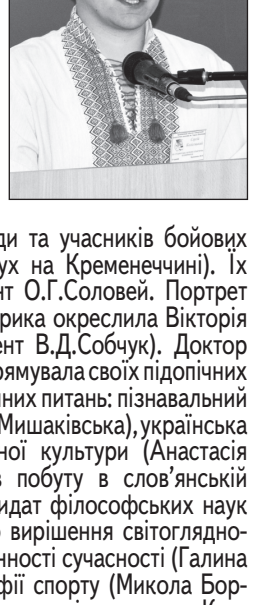

Група юних науковців під керівництвом науково-педагогічних працівників соціально-політичного профілю аналізувала "Суспільно-історичні вектори компетенції майбутнього фахівця", що склало предмет обговорення на засіданні окремої тематичної секції. Особливо гостру тематику досліджували Ніна Карпець і Володимир Мороз (війна на Сході України очима влади та учасників бойових дій) та Іван Жук (волонтерський рух на Кременеччині). Їх науковими пошуками керував доцент О.Г.Соловей. Портрет педагога і фольклориста Степана Турика окреслила Вікторія Найдюк (науковий керівник – доцент В.Д.Собчук). Доктор педагогічних наук І.Б.Скакальська спрямувала своїх підопічних на висвітлення світоглядно-міфологічних питань: пізнавальний зміст єгипетської міфології (Людмила Мишаківська), українська міфологія як скарбниця національної культури (Анастасія Зварунчик), сакральність предметів побуту в слов'янській культурі (Анастасія Данилюк). Кандидат філософських наук Олена Мороз залучила студентів до вирішення світоглядно-філософських проблем: архетипні цінності сучасності (Галина Гроцька), сучасна концепція філософії спорту (Микола Борбець), портрет Гаврила Чернихівського як мікропортрет Кременеччини недавнього минулого (Микола Слив'юк). Доцент В.Є.Ткачук зберіг вірність фаховій проблематиці: студенти під його керівництвом вирішували правознавчі питання: соціально-правовий захист особистості (Марія Мокоїд), правові аспекти дорожнього руху (Оксана Шишка), права педагогів і мешканців закладів інтернатного типу (Віоріка Мажар), правовий статус дітей з особливими потребами (Ірина Хом'як). Юлія Гомера характеризувала лідерство як життєвий ідеал (науковий керівник – кандидат історичних наук Г.Я.Сеньківська), а Ірина Бойко – вплив культурно-мистецьких традицій Сходу на європейську культуру (керівник М.В.Левенець).

В поле зору членів другої секції потрапили "Педагогічні проблеми розвитку освіти". Більшість доповідачів віддали перевагу методологічній тематиці в контексті застосування інновацій в сучасній школі: педагогічна майстерність вчителя у світлі сучасних вимог (Віоріка Мажар; керівник – кандидат педагогічних наук Н.А.Бодруг), стимулювання пізнавального інтересу учнів (Марія Стецюк; керівник – доцент Н.В.Приймас), педагогічні інновації в загальноосвітній школі (Оксана Лепуга; керівник – доцент Л.М.Кравець), альтернативні форми виховання обдарованих дітей (Ангеліна Петручок; керівник А.Р.Заблоцький), виховання дітей з особливими потребами (Марія Куриба; керівник – доцент Л.М.Кравець), професійна компетентність педагога (Інна Кирилюк; керівник Н.А.Бодруг),

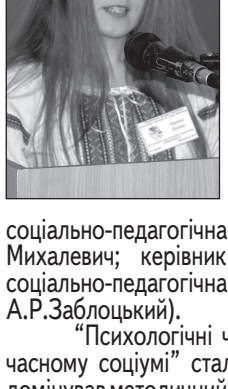

особливості соціалізації дітей з розладами аутичного спектру (Катерина Бойчук; керівник О.І.Запорожець). Інші виступаючі звернулися до соціально-педагогічної проблематики: профілактична робота як соціально-педагогічна проблема (Олеся Шматюк; керівник Л.М.Кравець), інтернатні та сімейні форми державної опіки (Тетяна Леник; керівник А.Р.Заблоцький), шкільне соціологічне агентство як елемент самоврядування (Тетяна Тимець; керівник Л.М.Кравець), соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями (Наталія Михалевич; керівник О.І.Запорожець), обдарованість як соціально-педагогічна категорія (Тетяна Трачук; керівник А.Р.Заблоцький).

"Психологічні чинники особистісного зростання в сучасному соціумі" стали змістом дискусії в третій секції, де домінував методичний підхід до вирішення дискусійних питань. Людмила Пшенична, Юлія Ткачук і Віоріка Мажар під науковим керівництвом доцента Н.М.Савелюк висвітлювали психологію розуміння гумору дошкільнятами, психологічні особливості дітей окремих груп і категорій, індивідуальні чинники адиктивної поведінки. Кандидат педагогічних наук В.М.Мартинюк спрямував науковий інтерес Юлії Дралюк. Юлії Мацьохи, Оксани Герасимчук, Ілони Бендасюк на вивчення психологічних особливостей уваги та пам'яті молодших школярів, їх комунікативної компетентності, формування естетичних смаків засобами музики. Психологічний аспект виховної роботи з дітьми розглядали Софія Шандрук (розвиток міжетнічного сприймання старшими дошкільниками), Марія Мукоїда (використання графологічного аналізу в діагностиці характеру особистості) і Людмила Пшенична (роль матері у вихованні дитини в умовах неповної сім'ї). Їх пошуками керувала Н.Б.Бабій. Третьокурсниця педагогічного факультету Ольга Кардаш озвучила актуальне питання "Діагностика комп'ютерної залежності підлітків" (керівник В.П.Назарук).

Група студентів педагогічного факультету характеризувала "Психолого-педагогічні аспекти дошкільної та початкової освіти". Окремі з них зосередились на теоретичних проблемах: розумовий розвиток дошкільників (Іванна Денисюк; керівник Н.В.Андріюк), формування природничих знань молодших школярів (Марія Кожарко, Христина Цепенда; керівник О.В.Швець), фольклор як засіб розвитку дошкільників (Віта Лівар; керівник Ю.В.Тимош), краєзнавчий компонент початкової освіти (Надія Мартинюк; керівник – доцент Н.В.Приймас), музика в розвитку дошкільника (Юлія Чумакевич; керівник – доцент І.А.Онищук), професійне спілкування вихователя ДНЗ (Олена Загородня; керівник О.В.Швець). Конкретні методичні питання висвітлювали п'ятикурсники Любов Пастернак і Лілія Любицька (інтерактивні технології на уроках з природознавства у початковій школі) та Мар'яна Омельчук і Руслана Галун (інновації на заняттях з математики в молодших класах ЗОШ). Дослідження цих питань здійснювалось під керівництвом науковців кафедри педагогіки вищої школи доцента В.В.Павелко та О.В.Швець. Студентка Інна Ісаєнко аналізувала особливості формування етнічних уявлень у старших дошкільнят (керівник – Н.Б.Бабій).

У такому ж напрямі працювали студенти і магістранти спеціальності "Технологічна освіта", які об'єднались в тематичну секцію "Основні аспекти професійної підготовки фахівців". Провідну роль у вирішенні проблематики відіграли магістранти спеціальності. Вони виясняли вплив навчально-матеріальної бази трудового навчання на творчі здібності школяра (Сергій Колісецький), характеризували лабораторний практикум як складову навчального процесу (Ілля Ткачук) і процес формування навичок дослідницької діяльності на уроках трудового навчання (Роман Громик), розкривали шляхи вдосконалення підготовки вчителів технологій (Олексій Васюк) і світоглядно-виховне значення занять із народної іграшки (Віта Пташнюк). Їх наукові пошуки спрямовували професор М.І.Пашечко та доценти М.С.Курач, Л.М.Пашинський, С.Б.Шабага, І.А.Білосевич. Студент третього курсу Сергій Мандебура виявив окремі питання експлуатації обладнання навчальних майстерень (керівник О.П.Ємець).

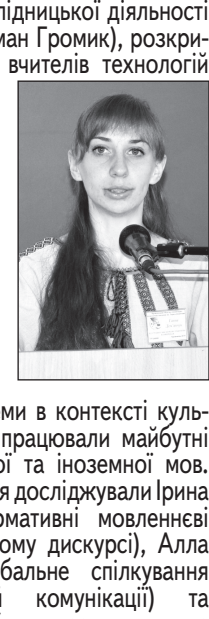

Предметом обговорення на засіданні шостої секції стали "Літературознавчі та мовознавчі проблеми в контексті культури та глобалізації", де в основному працювали майбутні вчителі української та іноземної мов. Мовознавчі питання досліджували Ірина Орленко (перформативні мовленнєві акти в англомовному дискурсі), Алла Дубровик (невербальне спілкування у міжкультурній комунікації) та Юлія Борщик (культура мови на українському телебаченні). Мовознавчими дослідженнями керували доценти Н.Г.Воронцова та І.О.Волянюк. Інші юні науковці спрямувалися в царину літературознавства. Вони вивчали різні аспекти творчості Франца Кафки (Любов Цалай), Жорж Санд і Ольги Кобилянської (Юлія Артищук), Дена Брауна (Ольга Стус), Теодора Драйзера (Катерина Мишко), Станіслава Лема (Іванна Добчук), Юліуша Словацького (Ольга Чохрій), Уласа Самчука і Бориса Харчука (Ірина Іванина, Катерина Кожарко). Їх керівниками виступали доценти О.В.Пасічник, І.М.Комінярська, доцент кафедри

Н.В.Янусь. Під керівництвом кандидата філологічних наук Р.О.Дубровського майбутній соціальний педагог Марія Гаврилюк дослідила зображення сирітства в українській літературі 19-20 ст.

"Актуальні проблеми біології, охорони навколишнього середовища та екологічного виховання" традиційно залишаються в центрі науково-пізнавальних інтересів майбутніх вчителів біології. На засіданні сьомої секції вони вирішували загальні природознавчі питання: морфофізіологічна адаптація тварин (Юлія Яцко; керівник – професор М.М.Ільєнко), азотфіксувальна активність бобових культур (Ріта Косар; керівник – доцент кафедри В.П.Заболотна), роль рослин у функціонуванні агроценозів (Надія Кок, Аліна Самотіс; керівник О.В.Гурська). Більшість виступів стосувалися конкретних біологічних і екологічних проблем, причому вирішувались вони на місцевому матеріалі: урбаністичний аспект взаємодії людини і тварини в регіоні м.Кременця (Руслана Набухотна), біоекологічні особливості кипарисових в ботанічних садах Полтави і Львова (Олена Шкіндер, Яна Губеня), екологічний стан водойм Рівненщини (Леся Пирішко), вплив екологічного середовища Кременеччини на здоров'я місцевого населення (Ірина Костик), якість питної води в селах Хмельниччини (Владислава Дем'янчук). Керівництво їх дослідженнями здійснювали професор М.М.Ільєнко, доценти Н.І.Цицюра і Н.Г.Зіньковська.

СТУДЕНТИ-НАУКОВЦІ АНАЛІЗУЮТЬ СЬОГОДЕННЯ

“Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров’я” студенти-біологи вирішували спільно зі своїми колегами

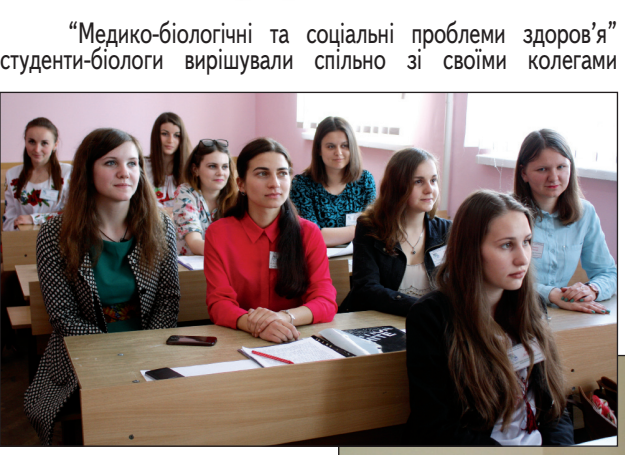

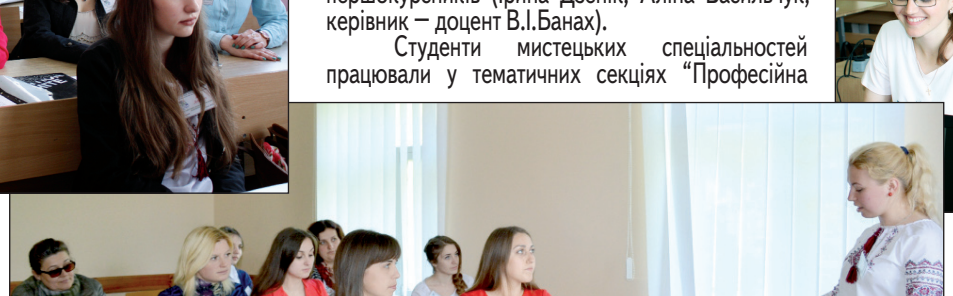

спеціальності “Фізична культура”. Загальнотеоретичні питання проблематики досліджували Юлія Круглик (вплив інформаційної революції у системі освіти на здоров’я молоді; керівник – професор В.М.Василюк), Наталія Бондарчук (взаємозв’язок функціональності мозку та успішності учнів; керівник – доцент О.І.Дух), Лілія Матисюк (вплив хімізації сільського господар-

ства на здоров’я людини; керівник – кандидат історичних наук О.В.Кратко). Окремі доповідачі висвітлювали практичні питання секційної тематики: захворюваність населення Тернопільщини на хвороби щитовидної залози (Тетяна Головатюк; керівник – доцент О.І.Дух), педагогічні умови покращення фізичного стану учнів засобами спортивних ігор (Володимир Гузюк; керівник – доцент В.В.Слюсарчук), експериментальна методика формування та корекції постави школярів (Наталія Дячук; керівник – професор О.М.Довгань), роль навчальної дисципліни “Зимовий табірний збір” у формуванні здорового способу життя першокурсників (Ірина Дзенік, Аліна Васильчук; керівник – доцент В.І.Банах).

Студенти мистецьких спеціальностей працювали у тематичних секціях “Професійна компетентність вчителя музичного мистецтва” й “Історія та розвиток музичного й образотворчого мистецтв”. Вони аналізували загальнотеоретичні питання: українська патріотична музика (Павло Яловський; керівник Т.П.Медецька), художній образ в хореографічному мистецтві (Лілія Мушинська; керівник А.С.Медецький), поезія Тараса Шевченка у творчості українських композиторів (Марія Бешлей; керівник – професор О.Н.Дем’янчук),

іконописне мистецтво України (Оксана Демчук; керівник О.В.Павлович). Окремі студенти звернулися до методологічних питань: методика вивчення

джазової музики в загальноосвітній школі (Галина Попівчак), творча активність учнів на уроках музичного мистецтва (Олена Рогач), патріотичне виховання засобами музичного мистецтва (Ганна Каленик), використання творчості Петра Чайковського в музичному вихованні учнів (Іванна Бендасюк), ігрові форми роботи на уроках музичного мистецтва в початкових класах (Марія Іващук). Їх дослідженнями керувала доцент А.І.Шинкаренко. Методику роботи в хореографічному колективі характеризувала Ольга Царук (керівник А.С.Медецький), а Софія Бешлей – методику виконання етюда зимового пейзажу (керівник Б.О.Гуменюк). Мистецькій історії присвятили свої розвідки Ірина Бурмай (становлення українського народного танцю; керівник А.С.Медецький), Марія Іващук (творчість Тимка Падурри і українська музична культура; керівник – доцент О.Г.Легкун), Мирослава Красевич (творчість Оксани Петрусенко; керівник А.М.Афанасенко). Не залишилось поза увагою студентів-дослідників мистецьке краєзнавство: вони аналізували фортепіанну творчість

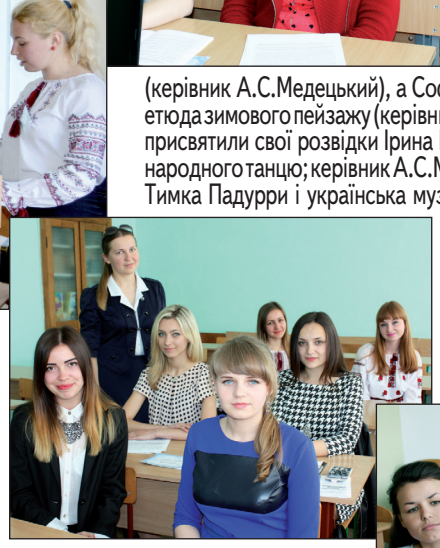

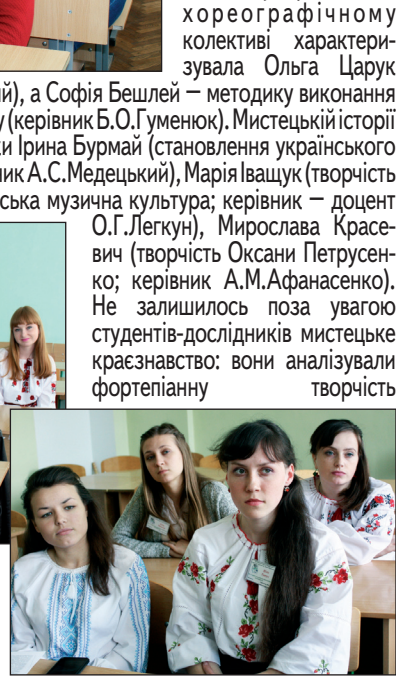

композитора-кременчанина Михайла Вериківського (Оксана Космацька; керівник О.А.Горбач), діяльність кременецького мистецького гурту “Гладущик” (Інна Драгольцева; керівник Ю.Я.Янчук) і музично-естетичне життя Кременеччини 16-19 століть (Тетяна Рарок; керівник Л.В.Соляр).

За матеріалами студентської науково-практичної конференції підготовлено Збірник студентських наукових робіт.

ДО ПЕДАГОГІЧНОГО ОЛІМПУ

Наталія БАБІЙ

Студентське життя наповнене різними подіями, цікавими зустрічами, конкурсами і змаганнями, які відкривають світ у яскравих барвах, сповнюють енергією, дарують незабутні враження. Навчитись долати труднощі, з численних ситуацій виносити позитивний досвід й оптимістично рухатись вперед, до перемог, – завдання нелегке, але цілком реальне. В його вирішенні студенти КОГПА мають відчутну підтримку з боку педагогічного колективу. Всіляко сприяючи гармонійному розвиткові студентів, Викладачі постійно заохочують їх до участі в різних заходах, дотичних до сфери навчання, наукової діяльності, дозвілля. Зокрема, в напрямі формування професійно компетентної, творчої, соціально спрямованої особистості майбутнього педагога хорошою традицією стало проведення щорічних олімпіад із педагогіки та психології.

Підтвердженням цьому став І етап Всеукраїнської студентської олімпіади із психології. До участі в заході запрошувались студенти І курсу всіх спеціальностей. Виявили бажання спробувати свої сили у розв’язанні поставлених завдань 20 першокурсників, серед яких – Максим Стрелецький, Аліна Сиротюк, Емма Омельчук (11-А); Людмила Мороз, Наталія Прозапас, Галина Срібна (11-ДПК); Богдана Дячук (11-М); Марта Собчук, Ліля Солодуха (11-Н); Анна Шевчук, Віталій Свінтозельський (11-Р); Марія Мокоїда, Наталія Тимчук, Софія Шилюк (11-СП); Назарій Повар (11-ТО); Ольга Мовшук, Марія Хороша (11-У); Олена Левкова, Олександр Охманюк, Сергій Точинський (11-Ф).

Перед учасниками олімпіади із психології були поставлені завдання, що дозволили виявити рівень теоретичної підготовки (комп’ютерні тести), глибину мислення і точність думки (пояснення вислову вченого), власне бачення шляхів розв’язання практично-психологічної проблеми (твір-есе). Набравши певну кількість із 40 можливих балів при виконанні тестових завдань, студенти повинні були поміркувати над актуальними і в наш час словами Альфреда Адлера, який зазначив: «Маючи конкретну ціль або намір, людина відчуває себе здатною побороти будь-які проблеми, тому що в ній живе її майбутній успіх. Без відчуття цілі діяльність індивіда не мала б ніякого значення». Відрадно, що юнакам та дівчатам імпонував вислів видатного психолога, пояснюючи який, вони опирались на власний досвід, ескізно змальовували свої плани на близьку та віддалену перспективу. За виконання цього завдання студенти мали змогу отримати 20 балів і ще 40 балів – при написанні твору-есе «Роль педагога нової доби у перебудові суспільної свідомості в руслі процесів гуманізації та демократизації».

Аналіз студентських робіт показав, наскільки глибоко вони усвідомлюють важливість збереження психічного здоров’я суспільства заради майбутнього нації і чи пов’язують свій професійний вибір із необхідністю докласти максимум зусиль до справи виховання підростаючого покоління в дусі любові, поваги та миру. Зазначимо, що студенти досить серйозно поставились до виконання цього завдання. Їх думки, викладені на папері, не дали підстав сумніватись у щирості висловленого та стійкості громадянської позиції. Підбиття підсумків дозволило відзначити студентів, які отримали найкращі результати. Таким чином, І місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді з психології (І етап) посіла студентка 11-Р групи Анна Шевчук; ІІ – студентка 11-У групи Ольга Мовшук; ІІІ місце – студентка 11-А групи Аліна Сиротюк. Студенти, які виявили дещо нижчі результати, були нагороджені грамотами «За виявлену глибину мислення і творчий підхід». Серед них – Марія Хороша (11-У), Віталій Свінтозельський (11-Р) та Марія Мокоїда (11-СП).

Також відбулася студентська олімпіада з педагогіки, учасниками якої стали 15 студентів І і ІІ курсів: Ольга Дудечко, Марія Куриба, Любов Цалай (21-А група); Владислав Андрощук (21-Б); Наталія Прозапас, Галина Срібна (11-ДПК); Марія Гаврилюк (21-СП); Аліна Васильчук, Катерина Дмитрук, Наталія Казмірук (21-Ф); Андрій Міріука, Володимир Посунся, Андрій Романчук, Сергій Семенюк, Владислав Устимук (22-Ф).

Зміст пропонованих студентам завдань включав написання творчої роботи на тему «Використання новітніх технологій у роботі вчителя сучасної школи» та виконання тестових завдань. Загальна кількість балів, як і в олімпіаді з психології, становила 100. Необхідно підкреслити, що майбутні педагоги вже на етапі професійної підготовки цікавляться новітніми технологіями та прагнуть до інновацій, спрямованих на вдосконалення освітнього процесу в навчальних закладах різних типів. Думки, що підтверджують зазначене, були висвітлені в творчих роботах студентів досить ґрунтовно, раціонально і переконливо. Високі, близькі за кількісним показником результати шести учасників поставили викладачів у непросте становище: як справедливо розподілити призові місця? Звичайно, оптимальний вихід було знайдено. Отож, І місце зайняли Марія Гаврилюк (21-СП) і Наталія Прозапас (11-ДПК); ІІ місце – Ольга Дудечко (21-А) та Марія Куриба (21-А), ІІІ місце – Галина Срібна (11-ДПК), Андрій Міріука (22-Ф) і Владислав Андрощук (21-Б).

Успішним було проведення І етапу Всеукраїнської студентської олімпіади із соціальної педагогіки, активну участь у якій взяли студенти ІІІ та ІV курсів педагогічного факультету. Олімпіада проходила у два етапи і передбачала виконання тестових завдань і написання творчої роботи, що оцінювалось у загальному також у 100 балів. Зміст творчої роботи полягав у розв’язанні професійних ситуацій, які часто доводиться вирішувати соціальному педагогу. Усі роботи студентів були оригінальні та цікаві, проте за результатами олімпіади І місце посіли Тетяна Леник (41-СП) та Олеся Шматюк (31-СП); ІІ місце зайняли Оксана Герасимчук (41-СП) й Ангеліна Коцюк (31-СП); ІІІ місце – Петро Геряк (31-СП), Тетяна Василець (31-СП) і Юлія Гондз (41-СП).

Відмітимо, що нагородження учасників здійснювалось за фінансової підтримки профспілкового комітету студентів. Приємно, що його голова Андрій Заблоцький завжди долучається до організації та проведення відповідних заходів.

Насамкінець зазначимо, що проведені олімпіади – лише одна ланка з цілої системи роботи кафедри педагогіки та психології, спрямованої на формування особистості майбутнього педагога, який відповідатиме вимогам сучасності, володітиме високим рівнем теоретичної підготовки та моральної свідомості, матиме хороші організаторські вміння і буде готовим застосовувати творчий підхід у власній діяльності.

УНІВЕРСУМ: КРОК ТРЕТІЙ

Юні науковці – студенти педагогічного коледжу нашої академії – провели свою третю науково-практичну конференцію за традиційною тематикою " Універсум: крок у майбутнє". Учасників студентського наукового форуму вітала директор педагогічного коледжу Оксана Камінська, яка відзначила цілеспрямованість і тематичну доцільність студентських наукових пошуків, високу результативність участі студентства у наукових конференціях, олімпіадах і конкурсах, побажала плідної роботи та нових творчих успіхів на всіх напрямках науково-дослідницької діяльності, а також в оволодінні педагогічними знаннями, тайнами учительської професії.

Учасники пленарного і секційних засідань заслухали 33 доповіді з калейдоскопу проблем теоретичного і практичного характеру. Модератором пленарного засідання працював голова Ради молодих науковців академії, голова циклової комісії гуманітарних дисциплін коледжу, кандидат філологічних наук Роман Дубровський. Йому допомагала студентка 32-Дк групи Ірина Лабінська. Вона першою оприлюднила власне наукове дослідження "Особливості відтворення образу чоловіка у новелі Івана Франка "Сойчине крило"", яке підготувала під науковим керівництвом Р.О.Дубровського. Майбутній вчитель музики Софія Горобець охарактеризувала пісенну творчість Володимира Івасюка в науковому повідомленні "Недоспівана пісня Володимира Івасюка" (керівник В.С.Мацкова). Про методику й особливості "Створення "портфеля екскурсовода" на прикладі тематичної екскурсії "Легенди Кременця"" розповіла четвертокурсниця спеціальності "Фізичне виховання" Ірина Сенюк (керівник В.П.Цеголко). Наукову розвідку "Формування іміджу майбутнього вчителя у процесі вивчення педагогічних дисциплін" запропонувала студентка 41-Мк групи Марія Посух. Її наукові пошуки спрямовувала Ю.О.Іванюк. Катерина Вишневська (41-Фк) під керівництвом К.Г.Єрусалимець підготувала важливу для студентства тему "Формування здорового способу життя студентської молоді як соціально-педагогічна проблема".

Члени першої секції зосередились на вивченні теми "Мова, література й історія у формуванні духовності людини". Над розкриттям цієї проблематики працювали в основному студенти ІІ курсу: Олена Антонович ("Сучасне українське жаргонне мовлення", керівник Н.М.Яцюк), Мар'яна Буйновська ("Лексико-семантичні аспекти аналізу українських прізвищ", керівник Н.Г.Кушнірук), Олена Камінська ("Панна Печеніг" – мужня і водночас ніжна жінка, митець, поетеса Оксана Лятуринська", керівник О.П.Терп'як), Марія Пасевич ("Протистояння українського націоналістичного підпілля і сталінського режиму на Волині в 1949 – першій половині 1950 рр.", керівник В.П.Мазурок), Аліна Синішина ("Постать Юрія Клена в контексті емігрантської літератури", керівник О.П.Терп'як). Організатори конференції кращою доповіддю секції визнали "Сугестивні мотиви лірики Тараса Шеченка", з якою виступила студентка 32-Дк групи Оксана Сніцарук (керівник Р.О.Дубровський). В роботі висвітлено поняття сугестивності та особливостей її реалізації на внутрішніх і зовнішніх рівнях художніх творів, з'ясовано специфіку відображення сугестивних мотивів у ліриці Кобзаря та показано, що сугестивний аспект лірики поета залишається малодослідженим і вимагає предметної уваги аналітиків-літературознавців.

Над "Психолого-педагогічними проблемами формування особистості" працювали члени ІІ секції. Майбутні вчителі німецької мови, другокурсниці гуманітарного факультету академії Василина Гунців і Вікторія Найдюк характеризували окремі аспекти діяльності вчителя загальноосвітньої школи: "Діяльність учителя в працях відомих педагогів-класиків" і "Формування національної свідомості учнів початкових і середніх класів" (науковий керівник – доцент Л.М.Кравець). Яна Мацюк (21-Мк) висвітлила "Розвиток емпатійних здібностей студентів у процесі фахової підготовки" (керівник Ю.С.Мельник). До методологічних питань звернулися четвертокурсниці Ірина Петричук і Ольга Сімора: вони дали оцінку "Дидактичній грі як засобу навчання дітей дошкільного віку" (керівник Л.І.Василюк) і процесу "Створення оптимального режиму в ДНЗ за допомогою спортивних свят і розваг" (керівник Н.М.Сабран). Наукове повідомлення студентки 42-Дк групи Юлії Перепелюк "Використання природознавчої книги під час ознайомлення дітей дошкільного віку з природою" (керівник Н.В.Сербай) визнано особливо актуальним з огляду на важливість екологічного виховання дітей молодшого віку. У дослідженні наголошується: основи свідомості, екологічної культури, ставлення особистості до світу природи і до довкілля в цілому закладаються в ранньому дитинстві, що підтверджує вагомість сенситивного досвіду, який можна закріпити та збагатити використанням природознавчої літератури.

"Природничо-технологічні аспекти суспільного розвитку" привернули увагу членів ІІІ секції. Цікавою була доповідь студентки 21-ТОк групи Марії Пасевич "Внесок викладачів точних наук у розвиток Волинської гімназії" (керівник І.І.Бєлова). Багатий місцевий і мистецтвознавчий матеріал використано у наукових розвідках Вікторії Нецюк (41-Фк) "Перспективи розвитку пізнавального туризму на прикладі м.Ланівці" (керівник В.П.Цеголко) та її одногрупниці Тетяни Фількевич "Світ предметів у рушниковому орнаменті" (керівник О.М.Мушак). Методичний акцент мали повідомлення Юлії Бельми (21-Дк) "Значення сучасного вихователя у розвитку психічної гармонійності та фізичної досконалості дитини" (керівник А.С.Іванюк), Назара Придатка (21-Фк) "Використання інформаційних технологій на заняттях з фізичної культури" (керівник М.А.Ромашевська) та Оксани Яковишин (31-ТОк) "Вплив графічних умінь на розвиток творчих здібностей школярів" (керівник М.П.Олексюк). У цій секції відзначено доповідь студента 31-ТОк групи Олександра Клака "Українець Анатолій Скороход – видатний математик сучасності" (керівник Р.В.Волянюк). Дослідження не лише містить огляд основних етапів життєтворчості відомого вченого, а й свідчить про його вагомий вклад у розвиток нових напрямів математичної науки, у підготовку молодого покоління вітчизняних вчених-математиків.

Про "Фізичну культуру і спорт як невід'ємні елементи загальної культури особистості" йшлося на засіданні IV секції. Інновації в методиці фізичного виховання молоді стали предметом аналітичних повідомлень Назара Дубіни (21-Фк) "Підготовка майбутнього вчителя фізичної культури до спортивно-оздоровчої роботи" (керівники Г.В.Леськів-Бондарчук і В.В.Розмірчук) та його одногрупниці Марії Сайчук "Інноваційні технології на уроках фізичної культури" (керівник М.М.Менжерес). Кращою названа доповідь Іванни Ковальчук (41-Фк) "Теорія і практика гри та її пізнавальні й виховні можливості" (керівник І.О.Олійник). На основі аналізу психолого-педагогічної літератури доповідач розкрила значення ігрової діяльності як провідного засобу виховання дитини, що передбачене шкільними навчальними програмами і вимагає науково обґрунтованого і практично перевіреного підходу до її організації.

Особливою за змістом і патріотичною спрямованістю була тематика V секції "Мистецтво як чинник етнозбереження і націєтворення". Прикметно, що виступаючі вирішували означену проблематику в історичному аспекті: "Історія українського іконопису" (Тарас Допіра, 31-Рк; керівник Т.А.Балбус), "Роль композиторів Тернопільщини у розвитку хорового митецтва" (Лілія Михалюк, 41-Мк; керівник М.О.Мацюк), "Розвиток українського музичного фольклору на теренах України" (Катерина Пилипчук, 41-Мк; керівник О.С.Новик), "Український живопис XVII – XVIII ст.ст." (Юлія Фарина, 41-Рк; керівник Т.А.Балбус), "Мистецька діяльність бандуристів Галичини у XX ст." (Ірина Вавренюк, 21-Мк; керівник В.Є.Хамуляк). Відзначено роботу Юлії Гусарук з 31-Мк групи "Вивчення творчості В.-А. Моцарта на уроках музичного мистецтва" (керівник Л.В.Яловська). Свій вибір студентка аргументує тим, що музикознавці кожної епохи прагнуть осягнути сутність музики Моцарта, яка захоплює своє індивідуальністю та безмежністю, а тому є дуже важливим вивчення можливостей використання його спадщини на уроках музичного мистецтва в національній школі.

За матеріалами конференції підготовлено черговий Збірник студентських наукових праць.

НА ЮВІЛЕЇ УНІВЕРСИТЕТУ-ПАРТНЕРА

Володимир МАЗУРОК,
кандидат педагогічних наук

Краківському педагогічному університету (Педагогічний університет імені Комісії Едукації Народової) виповнилося 70 років. З цим престижним вищим закладом освіти Польщі нашу академію поєднують тісні науково-педагогічні та культурно-освітні взаємини: спільна участь у міжнародних наукових конференціях, в українсько-польському культурно-мистецькому форумі "Діалог двох культур", в рамках міжнародного художнього пленеру "Зустрічі в Кременці" та Міжнародного інтеграційного проекту молодих науковців "Школа відкритого розуму" тощо. В ювілейних урочистостях брала участь делегація нашої академії: ректор, професор Афанасій Ломакович, декан гуманітарного факультету, доцент Володимир Мазурок, професор кафедри англійської філології Анатолій Янков і старший викладач кафедри німецької філології Аліна Шульган.

Першим привітав ювіляра університетський симфонічний оркестр, який спільно з хором "Edukatus" дав урочистий концерт в театрі імені Юліуша Словацького. Наступним актом стало урочисте засідання Університетського сенату, де прозвучала промова ректора університету, доктора Міхала Сліви, вітальні виступи польських і зарубіжних гостей. Від імені професорсько-викладацького і студентського колективів нашого ВНЗ ювіляра привітав ректор, професор Афанасій Ломакович, який підкреслив, що Краківський педагогічний університет, як флагман науково-педагогічних інновацій, є взірцем для наслідування вищим закладам освіти педагогічного профілю, побажав ректорату, викладачам і студентам університету-ювіляра творчої наснаги і нових успіхів у сфері науки, освіти, навчання та виховання і вручив керівництву університету пам'ятний подарунок – картину заслуженого художника України, старшого викладача кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії Євгена Удіна "Юліуш Словацький. Кременець". До ювілейної програми входили зустрічі-знайомства з іноземними делегаціями, культурно-мистецькі заходи, відвідини Шишкобогушського палацу в Пшегожалах, мандрівка по річці Вісла.

НА ЛЕКЦІЯХ ЗАРУБІЖНОГО ФАХІВЦЯ

Орися МАРУНЬКО
кандидат філологічних наук

Студенти гуманітарного факультету постійно зустрічаються із представниками вищих закладів освіти України та зарубіжжя. Нещодавно їх гостем був Тобіас Фоґель – магістр філософії, випускник Віденського університету, лектор Австрійської служби академічних обмінів, який уже п'ятий рік працює у Львівському національному університеті ім. Івана Франка, де знаходиться представництво OeAD, яке є відділом «OeAD-GmbH» у Відні. «OeAD-GmbH» – центральний сервісний центр з європейської та міжнародної академічної мобільності і кооперації. Його фахівці консультують наукових працівників та вищі навчальні заклади, сприяють міжнародному академічному обміну і надають інформацію про освітні та дослідницькі заклади Австрії. Тобіас Фогель прибув до нашого навчального закладу з метою проінформувати студентську молодь та викладачів про можливі перспективи здобуття освіти в Австрії та про програму стипендій «OeAD-GmbH» для навчання в австрійських ВНЗ. Він прочитав для студентів і викладачів факультету дві лекції.

У першій лекції йшлося про можливість отримання навчальних стипендій для студентів рівня «бакалавр», «магістр» та про особливості навчання в австрійських ВНЗ, вартість навчання та проживання, про труднощі, з якими можуть зустрітись абітурієнти при вступі та після вступу до ВНЗ Австрії. Варто зазначити, що під час презентацій лектор зробив акцент насамперед на тому, як знайти відповідну програму у закордонному університеті, де можна здати мовні тести, як визнаються українські дипломи в Австрії, про оплату навчання. Лектор розповів про стипендії, які можна отримати як для навчання, так і на наукове дослідження і навіть літні курси. Кілька років при Львівському національному університеті ім.Івана Франка діють літні мовні курси, де навчаються 15 австрійських та 15 українських студентів, які впродовж трьох тижнів обмінюються досвідом, вивчають мови та разом пізнають українську культуру. Пан Тобіас пообіцяв посприяти, щоб двоє студентів нашого навчального закладу змогли брати участь у цій літній школі.

Другу лекцію гість провів із країнознавства на тему «Свята, звичаї та традиції Австрії». Матеріал був надзвичайно цікавим, запам'ятався своєю неординарністю та особливим підходом до викладу змісту, носив глибокий пізнавальний характер. Слухачі не лише почерпнули нову інформацію, а й мали можливість предметно побачити використання новітніх технологій у викладанні іноземної мови.

ЗУСТРІЧІ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ ТРЬОХ КРАЇН

Валентина КАЩУК

Для допитливого молодого розуму немає закритих тем. Це підтвердила XV Міжнародна наукова конференція "Знання і/чи віра: методологічний конфлікт", яка проходила в Тернопільському НПУ ім. Володимира Гнатюка та Кам'янець-Подільському НУ ім. Івана Огієнка в рамках Міжнародного інтеграційного проекту для студентів, магістрантів і аспірантів "Школа відкритого розуму". Серед академічних установ – учасників конференції, крім її господарів, – Київський НУ ім. Тараса Шевченка, НУ "Острозька академія", Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, польські ВНЗ: Університет Яна Кохановського в Кельце, Університет в Білостоці, Сілезький Університ в Катовіце, а також Російська академія народного господарства і державної служби (Москва).

Всебічну підтримку чергової зустрічі "Школи відкритого розуму" здійснювали Центр східної культури, громадська інституція ONIKS (Кельце, Польща), тернопільські видавництва "Крок" та "Підручники і посібники", науковий альманах "Studia Methodologica" (Тернопіль) і профком студентів, аспірантів і докторантів Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка. Оргкомітет працював під орудою професорів Оксани Лабащук (Польща) й Олександра Волковінського (Україна). До його складу увійшли засновники і керівники Школи, професор Олег Лещак (Кельце) і відповідальний секретар Проекту Ришард Стефанський, професор Володимир Заїка (Білосток), представник Центру східної культури Катажина Нобіс-Влязло, тернопільський видавець Юрій Завадський, московський науковець Олексій Глазков, а також доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії Олена Пасічник.

Зустріч молодих інтелектуалів України, Польщі та Росії розпочалась роботою методологічних майстер-класів "Цінності та сенс як основа віри та знання" (Ришард Стефанський, Університет Яна Кохановського), "Раціоналізація знання як методологія прихування віри в пізнанні" (Сергій Волковінський, Кам'янець-Подільський НУ ім. Івана Огієнка), "Реалізація поетичної манери в різних жанрах: проблема компетенції та інтуїції" (Юрій Завадський, Тернопіль), "Віра VS безвір'я: художня інтерпретація в прозі Л.Андрєєва" (Олександр Волковінський, Кам'янець-Подільський НУ ім.Івана Огієнка), "Методологічні та епістемологічні виміри категорії віри" (Олег Лєщак, Університет Яна Кохановського), "Образ переживання горя в "Маленьких богах" Тіма Пратта" (Дарія Хохель, Кам'янець-Подільський НУ ім. Івана Огієнка).

На трибуну пленарного засідання першою зійшла представниця Університету Яна Кохановського в Кельцах Моніка Яндо, яка задала тон дискусії проблемним науковим дослідженням "Конфлікт віри і знання". Тернополянка Олена Крушельницька виясняла "Онтологічні виміри масової літератури", а москвичка Олена Плякіна – "Взаємодію різних форм знання про минуле в сучасному світі". Юна дослідниця з Київського НУ ім. Тараса Шевченка Ольга Плєшканьова аналізувала "Проблеми ідеологічного позиціювання українських політичних партій", а студент нашої академії Мирослав Клебанюк – "Біблійні мотиви в романі "Майстер і Маргарита" Михайла Булгакова як засіб впливу на сучасного читача". Спрямовувала його дослідницькі зусилля доцент Олена Пасічник. Під її керівництвом працювала група юних пошуковців – студентів нашого ВНЗ, які брали участь у дискусії на засіданні тематичної секції "Художня література і культура". Юрій Коханевич і Тетяна Герман звернулися до проблем релігійної віри: "Віра в надприродне як руйнівник звичного життя людини (за містичним детективом Сергія Бута "Листи з того світу")" і "Рушійна сила віри та її значення на тлі загальних знань (за романом Карлоса Руїса Сафона "Ігри Янгола")". Ще одна наша студентка Марія Зубкевич обрала тему "Душа над безоднею (за романом Федора Достоєвського "Злочин і кара")", а її колега Надія Даник спрямувала свій дослідницький інтерес у царину польської літератури: темою її доповіді став "Дискурс катастрофізму в польській літературі". З участю наших студентів проходила дискусія і в секції "Культура і суспільство": майбутні педагоги Ольга Філіпова й Ольга Гануліч відстоювали свої позиції при вирішенні проблеми "Формування духовно-моральних цінностей у підлітковому віці" й інтерпретували "Християнські цінності як основу вальдорфської педагогіки". Цей полемічний матеріал вони готували під науковим керівництвом завідувача кафедри педагогіки і психології, доцента Любові Кравець.

Програма цьогорічної зустрічі включала презентацію чергового випуску наукового журналу "Школи відкритого розуму", присвяченого пам'яті багаторічного учасника і координатора Проекту, члена редакційного комітету журналу Михайла Лабащука. Тематичну проблему випуску "У світі знаків: проблеми вербального і невербального" висвітлюють 36 авторів – студентів, магістрантів і аспірантів України, Польщі та Росії. Російські автори публікують 5 статей, польські – 16. Перу молодих науковців українських вищих закладів освіти належить 15 статей, з них 11 підготовлені студентами нашої академії.

Учасники цьогорічної Міжнародної інтеграційної зустрічі інтелектуалів провели вечір знайомств, творчі вечори української та польської культури, здійснили екскурсійне знайомство з Тернополем і Кам'янець-Подільським, а також запалили традиційне "Прощальне вогнище".

Наступне засідання "Школи відкритого розуму" відбудеться в Польщі.

ЗУСТРІЧ З НІМЕЦЬКИМ ФІЛОЛОГОМ

Ярослав ВЕСЕЛОВСЬКИЙ

Науково-педагогічні працівники та студенти гуманітарного факультету нашої академії отримали змогу прослухати цикл лекцій з лексикології та фразеології німецької мови, які прочитав магістр філології Андреас Клінгер – викладач німецької мови, фразеології та лексикології німецької мови в гімназії м.Ландсгут (Баварія). Особливість лекцій німецького фахівця полягала в тому, він не тільки висвітлював загальнотеоретичні та методологічні аспекти вивчення німецької мови, а й зупинявся на конкретній проблематиці лексикології та фразеології німецької мови, навіть ознайомив слухачів зі специфікою баварського діалекту. Пан Клінгер прибув до України на запрошення кафедри німецької філології Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка та кафедри німецької філології нашої академії.

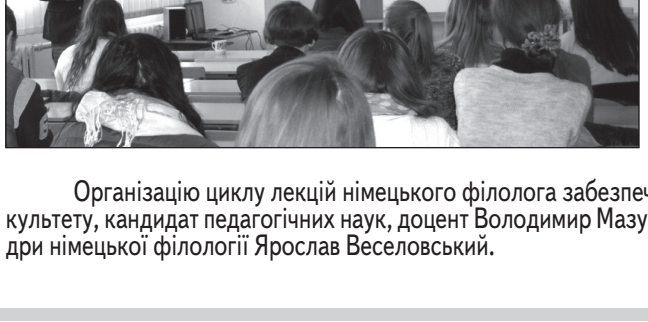

Організацію циклу лекцій німецького філолога забезпечили декан гуманітарного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент Володимир Мазурок і старший викладач кафедри німецької філології Ярослав Веселовський.

ДЛЯ ШКОЛИ ПЕРШОГО СТУПЕНЯ

Тетяна ФАСОЛЬКО
кандидат педагогічних наук

Загальноосвітня школа є визначальною ланкою в системі освіти, бо саме вона покликана забезпечити належну підготовку учнів до "навчання впродовж життя", тобто навчити їх самостійно оволодівати знаннями, критично і творчо мислити, займатися саморозвитком. Важлива роль у вирішенні цих завдань відводиться школі першого ступеня, яка, згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти, спрямовується на формування ключової компетентності початкової освіти – уміння вчитися. Зазначене вміння передбачає набуття індивідуального досвіду участі молодшого школяра в навчальному процесі, оволодіння ним здатністю до самоаналізу, самооцінки, самоконтролю та самокорекції, а це неможливо без сформованої рефлексії.

Саме "Формування рефлексивних умінь молодших школярів у навчальній діяльності" стало темою дисертаційного дослідження асистента кафедри теорії та методики дошкільної освіти Вікторії Легін на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Дисертація успішно захищена на засіданні спеціалізованої Вченої ради у Тернопільському НПУ ім.Володимира Гнатюка. Керівництво дисертаційними пошуками нашого науковця здійснювала доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти згаданого університету Ярослава Кодлюк. Опонентами виступали доктор педагогічних наук, професор Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова Мар'яна Марусинець і кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України Оксана Онопрієнко.

Вибір теми дослідження дисертант аргументувала результатами педагогічних спостережень, бесід, анкетування вчителів і учнів початкових класів, експериментальними даними, які засвідчили недостатній рівень оволодіння молодшими школярами рефлексивними уміннями у навчальній діяльності та показали відсутність належної і цілеспрямованої уваги педагогів до формування зазначених умінь. В царині окресленої проблематики виокремлюється кілька суперечностей: між вимогами інформаційного суспільства до формування особистості, здатної до самовдосконалення, самореалізації та саморозвитку, і домінуванням репродуктивних складових в організації навчально-виховного процесу; усвідомленою педагогічною необхідністю формування рефлексивних умінь навчальної діяльності учнів і відсутністю відповідного дидактично-методичного забезпечення цього процесу; важливістю визнання молодшого школяра суб'єктом навчальної діяльності в умовах особистісно орієнтованої парадигми освіти і традиційними підходами до організації навчальної діяльності учнів, націленими на формування в молодших школярів знань, умінь і навичок. З огляду на вищесказане, об'єктом дослідження стала навчальна діяльність молодших школярів, а конкретним предметом – зміст, форми і методи формування рефлексивних умінь учнів початкової школи в навчальній діяльності. Такий підхід обумовив мету дослідження: визначення, обґрунтування і перевірка дидактичних умов формування згаданих умінь молодших школярів. Для цього необхідно було з'ясувати сутність базових понять ("рефлексія навчальної діяльності" та "рефлексивні вміння молодших школярів у навчальній діяльності"), конкретизувати й охарактеризувати основні рефлексивні вміння, визначити умови їх формування та змоделювати методику їх реалізації, а також експериментально перевірити ефективність визначених дидактичних умов.

Експериментальною базою дисертаційних досліджень, проведених упродовж 2012-2014 років, служили Кременецькі ЗОШ №1 і №3, ЗОШ №5 м.Кузнецовськ (Рівненська область), ЗОШ №1 та №4 м.Переяслав-Хмельницький (Київська область). Дослідно-експериментальною роботою було охоплено 325 учнів і 30 вчителів молодших класів. За результатами проведених досліджень молодий науковець визначила, що дидактичними першоумовами формування рефлексивних умінь молодших школярів виступають три основні фактори: поетапність формування зазначених умінь відповідно до видів рефлексії навчальної діяльності; використання міжпредметних завдань і вправ, складених з урахуванням змістового, мотиваційного і процесуального компонентів навчальної діяльності; стимулювання учнів до рефлексивної діяльності у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учителем.

Було розроблено модель формування рефлексивних умінь молодших школярів, яка включає мету, провідні уміння, дидактичні умови, етапи формування (підготовчий, навчально-тренувальний, основний), змістово-процесуальне та мотиваційне забезпечення, рівні сформованості умінь (високий, середній, низький), результативність процесу. В роботі розкрита сутність понять "рефлексія навчальної діяльності" та "рефлексивні вміння молодших школярів у навчальній діяльності", систематизовано знання про види рефлексії та підходи до її класифікації, конкретизовано провідні рефлексивні уміння учнів (самоаналіз, самоконтроль, самооцінка, самокорекція) та поглиблене розуміння сутності цих умінь. Все це обумовило наукову новизну дисертаційного дослідження.

Практичне значення роботи полягає в розробці дидактично-методичного забезпечення процесу формування рефлексивних умінь молодших школярів у навчальній діяльності (фрагменти уроків, зразки дидактичних ігор і вправ, завдання на різні види рефлексії) та відповідного дидактичного інструментарію. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі школи першого ступеня, у системі післядипломної педагогічної освіти, а також у професійній підготовці учителів початкової школи. Анкетування вчителів, спостереження уроків, бесіди з педагогами засвідчили, що класоводи усвідомлюють значення досліджуваної проблематики, однак сутність рефлексії розуміють спрощено; робота з формування рефлексивних умінь у молодшій школі ведеться фрагментарно; більшість опитаних відчуває труднощі у процесі формування рефлексії через відсутність відповідної методичної літератури.

З метою виявлення рівня сформованості рефлексивних умінь молодших школярів було проведено контрольний зріз, результати якого дали підстави стверджувати, що зазначені новоутворення в учнів початкової школи сформовані переважно на низькому (52%) і середньому (29%) рівнях. Застосування запропонованої дисертантом експериментальної методики дозволило зменшити на 34% кількість учнів молодших класів, які не вміють аналізувати власну діяльність, та на 27% тих учнів, які не знають способів самоконтролю. Водночас кількість учнів з високим рівнем сформованості рефлексивних умінь зросла на 11,7%, із середнім рівнем – на 14,2%, а кількість учнів з низьким рівнем сформованості цих умінь зменшилася на 26,2%.

Дисертант зазначає, що перспективи подальших досліджень вбачаються в розробці методики використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування рефлексивних умінь молодших школярів та у вивченні зарубіжного досвіду з цієї проблематики.

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ

Віктор ГОЛУБ
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Асистент кафедри теорії і методики фізичного виховання Тетяна Кучер своє дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту "Оптимізація фізичної підготовленості студентів гуманітарного ВНЗ з різним типом автономної нервової системи" виконала в рідній академії. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради в Прикарпатському НУ ім.Василя Стефаника. Наукове керівництво дисертаційними пошуками нашого науковця здійснював доктор медичних наук, завідувач кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації НУ водного господарства і природокористування, професор Ігор Григус. Тандем опонентів склали доктор біологічних наук, проректор з науково-педагогічної роботи Львівського національного медичного університету ім.Данила Галицького, професор Анатолій Магльований і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спортивно-педагогічних дисциплін Прикарпатського НУ ім.Василя Стефаника Роман Римик.

Наш дисертант виходить з того факту, що у соціальній структурі молодого покоління студенти є особливою соціальною групою, яка перебуває у специфічних умовах праці та життя, потребує адаптації до комплексу нових чинників, характеризується напругою компенсаторно-пристосовних механізмів організму, обумовленою надмірним психо-емоційним навантаженням. Актуальність обраної теми безсумнівна, бо навчання у ВНЗ – це важка і напружена розумова праця, яка виконується в умовах дефіциту часу на фоні різкого зниження рухової активності. Об'єктивним показником функціонування будь-якої системи є результат дії, що забезпечує максимально корисну для організму функцію. Дієвим чинником підвищення розумової працездатності та збереження здоров'я студентів є збільшення їх рухової активності шляхом виконання фізичних вправ у процесі занять фізичною культурою та спортом. Саме під час занять фізичними вправами в організмі людини відбувається комплекс морфологічних і функціональних змін, які обумовлюють значне розширення функціональних резервів фізіологічних систем та налагодження координації їх діяльності, удосконалення регулюючих механізмів, збільшення діапазону компенсаторно-адаптаційних реакцій.

Таке розуміння проблематики визначило мету дисертаційного дослідження: розробити, науково обґрунтувати і перевірити ефективність комплексної програми фізичного виховання студентів гуманітарного ВНЗ з різним типом нервової системи, спрямованої на підвищення їх фізичної підготовленості. Мета роботи деталізована в конкретних завданнях: вивчити та узагальнити теоретико-методологічні підходи до оптимізації фізичної підготовленості студентів; визначити вихідний рівень їх фізичної працездатності, здоров'я, підготовленості залежно від переважання типу автономної нервової системи та розробити відповідну комплексну програму його забезпечення; експериментально перевірити ефективність впливу фізичних навантажень, запропонованих згаданою програмою, на показники фізичної підготовленості студентів. Відповідно, предметом дослідження стала програма оптимізації фізичної підготовленості студентів гуманітарного ВНЗ з врахуванням типу автономної нервової системи.

Конкретні дослідження проводились серед студентів першого і другого курсів факультету фізичного виховання нашої академії. З усіх обстежених під час формувального експерименту було утворено дві групи юнаків – основну та контрольну, кожну з яких розподілили на три підгрупи. В основній групі першу підгрупу склали 17 студентів з переважанням нормотонічного типу автономної нервової системи, другу – 22 студенти з переважанням симпатотонічного типу і 10 студентів з переважанням парасимпатотонічного типу увійшли в третю підгрупу. В контрольну групу входили відповідно 19, 21 та 9 студентів в аналогічні підгрупи. Дослідження проводились упродовж 5 років у чотири етапи. На першому етапі (вересень 2010 – серпень 2011) здійснено обґрунтування проблеми і розроблено програми досліджень, здійснено аналіз наукових джерел і розроблено комплекси вправ. На другому етапі (вересень 2011 – червень 2012) організовано констатувальний експеримент, вивчено проблему щодо систематичного і цілеспрямованого залучення молоді до фізичної культури. Педагогічний експеримент для оцінки ефективності запропонованої методики, кінцевий аналіз емпіричних даних відбувся на третьому етапі (серпень 2012 – червень 2013). На заключному четвертому етапі (липень 2013 – грудень 2014) узагальнено результати дослідження, сформовано висновки й оформлено дисертаційну роботу.

Результати дослідження впроваджені у навчальний процес нашої академії, Тернопільського державного медуніверситету ім. І.Я.Горбачевського, НУ водного господарства і природокористування. Особистий внесок дисертанта у вирішення обраної проблематики полягає у постановці проблеми, формуванні завдань і виборі адекватних методів для їх вирішення, в аналізі та систематизації даних наукових джерел за темою дослідження, визначенні основних тенденцій і розробці комплексних програм оптимізації фізичного виховання студентів, в організації комплексних експериментальних досліджень та здійсненні обробки їх результатів і відповідної інтерпретації одержаних даних. Внаслідок цього експериментально обґрунтовано доцільність формування програми фізичного виховання студентів, спрямованої на підвищення їх фізичної працездатності, фізичного здоров'я та фізичної підготовленості з урахуванням типу автономної нервової системи. В дисертаційній роботі розширено уявлення про вплив фізичних навантажень та розвинуто загальні принципи їх застосування для вдосконалення фізичної підготовленості студентів гуманітарного ВНЗ.

В результаті аналізу та узагальнення даних дослідження дисертант підтвердила висновки інших дослідників проблеми; отримала дані, що доповнюють наявні в наукових джерелах відомості та отримала нові дані з досліджуваної тематики. Зокрема, вона підтвердила результати досліджень, за якими у студентів гуманітарних ВНЗ знижені показники фізичної працездатності, загального рівня здоров'я та фізичної підготовленості. Нашим науковцем доповнено існуючі дані про те, що загальний рівень здоров'я і працездатності студентів безпосередньо залежить від функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем. Нарешті, дисертант вперше обґрунтувала, розробила та впровадила комплексну програму фізичного виховання студентів гуманітарного ВНЗ у процесі професійної підготовки, яка спрямована на оптимізацію фізичної підготовленості та розширення функціональних можливостей організму студентів з урахуванням переважання типу автономної нервової системи.

ДОСВІДУ БАГАТО НЕ БУВАЄ

Делегація нашої академії, очолювана ректором, професором Афанасієм Ломаковичем, відвідала VII Міжнародну виставку "Сучасні заклади освіти – 2016 " і III Міжнародну виставку закордонних навчальних закладів "World Edu – 2016", що проходили в Київському палаці піонерів та юнацтва під патронатом МОН України, НАПН України та компанії "Виставковий світ". Виставка зібрала 750 учасників із 25 регіонів України та 17 країн Європи і Північної Америки. Серед учасників виставки були 90 вітчизняних і 26 зарубіжних ВНЗ і наукових інституцій, 480 установ післядипломної та неперервної освіти, дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів, 131 професійний навчальний заклад і навчально-методичний центр професійно-технічної освіти, 23 виробники та постачальники засобів навчання, представники видавництв, програм і порталів у галузі освіти.

Досягнення національної освіти презентували провідні ВНЗ України: КНУ ім.Тараса Шевченка, НМУ ім.О.О.Богомольця, Львівський НМУ ім.Данила Галицького, Національний авіаційний університет, Національний юридичний університет ім.Ярослава Мудрого, НУ "Львівська політехніка", НПУ ім.М.П.Драгоманова, Прикарпатський НУ ім.Василя Стефанника та інші.

Закордонні навчальні заклади та освітні агенції ділилися досвідом з формування індивідуальних, бакалаврських, магістерських і аспірантських програм, організації навчального процесу та забезпечення культурно-побутових умов студентства. На своїх майданчиках відвідувачів виставки приймали вищі заклади освіти Польщі: Університет Економіки (Бидгощ), Академія Економіки, Європейський Університет, Технолого-гуманітарний Університет ім.Казимира Пулавського(Радом); латвійський Університет економіки і культури, чеський Університет Західної Богемії та Університет Менделя в Брно. Центри іноземної освіти, освітні агенції та компанії представляли освітні заклади, проекти і програми з Австралії, Китаю, Нової Зеландії, Канади, Греції, Італії, Швейцарії, США, Франції тощо.

Члени нашої делегації отримали ґрунтовну інформацію про зарубіжні освітні поїздки, мовні та підготовчі курси до вступу в зарубіжні ВНЗ, про програми професійних стажувань і програми підтримки обдарованої молоді.

Професійно-технічні навчальні заклади, центри й асоціації демонстрували сучасні підходи до використання у навчальному процесі сучасних електронних засобів навчання й інформаційних ресурсів. Виробники і постачальники засобів навчання запропонували комп'ютерні комплекси, навчальні лабораторні прилади, новітні системи з можливостями інтерактивної освіти.

Виставку супроводжувала змістовна тематична програма, що включала 43 науково-практичних заходи: конференції, презентації, семінари, круглі столи майстер-класи з участю досвідчених керівників, менеджерів, фахівців і науковців України та зарубіжжя.

Серед цих заходів особливу увагу привернула презентація "Інтерактивна дошка: нові можливості для освіти", що її зорганізувала компанія "Інтер-системс".

Наша делегація не лише ознайомилася, а й отримала примірники офіційних видань КНУ ім.Тараса Шевченка, Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім.академіка С.Дем'янчука, Кременчуцького педагогічного коледжу ім.А.С.Макаренка, Всеукраїнської інформаційної газети "Майстер-клас", заснованої Хортицьким національним навчально-реабілітаційним центром, а також рекламну продукцію профорієнтаційного характеру, підготовлену національними і зарубіжними вищими закладами освіти.

Змістовним і корисним було спілкування членів нашої делегації з науковцями та освітянами – представниками українських і закордонних наукових інституцій і вищих навчальних закладів.

ВІТАЄМО!

Успішно захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

ЛЕГІН Вікторія Борисівна
кандидат педагогічних наук

КУЧЕР Тетяна Василівна
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

ТРИГУБА Олена Василівна
кандидат сільськогосподарських наук

В ЦАРИНІ ФІЗІОЛОГІЇ РОСЛИН

Антоніна ІВАНЮК

Викладач природничих дисциплін педагогічного коледжу Олена Тригуба тематику свого дисертаційного дослідження спрямувала на проблеми сучасного аграрного виробництва, де значна увага приділяється альтернативним способам ведення сільського господарства, які могли б забезпечити максимальну врожайність сільськогосподарських культур і сприяли б отриманню екологічно чистої рослинної продукції. Молода дослідниця виходила з того, що вагомим чинником підвищення продуктивності агроекосистем виступає активізація мікробно-рослинної взаємодії шляхом внесення мікробних препаратів і регуляторів росту рослин природного та синтетичного походження, бо саме вони інтенсифікують фізіолого-біохімічні процеси у рослинах, підвищують їх стійкість до хвороб і позитивно впливають на мікроорганізми грунту. Наприклад, без використання біопрепаратів для обробки насіння бобових культур виробництво недобирає як мінімум 10-30% врожаю, а при їх застосуванні вміст білків у насінні збільшується на 2-6%, що є вагомим показником.

Такий підхід до проблеми обумовив тему дисертаційної роботи – "Функціонування симбіотичної системи Люпин – Bradyrhizobium SP. (Lupinus) за сумісного застосування ризобофіту та регуляторів росту рослин". Згадана дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук була успішно захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради в Уманському національному університеті садівництва. Науковим керівником дисертаційного дослідження виступала доктор сільськогосподарських наук, завідувач кафедри ботаніки та зоології Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка, професор Світлана Пида, а офіційними опонентами – доктор біологічних наук, академік НААН України, завідувач відділу фітопатогенних бактерій Інституту мікробіології та вірусології ім.Д.К.Заболотного НАН України, професор Володимир Патика і кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри біології Ніжинського держуніверситету ім.М.Гоголя Світлана Приплавко.

Дисертант обґрунтовує свій інтерес до обраної тематики конкретними даними: продуктивна цінність люпину обумовлена високим вмістом у його насінні білків (до 50%), олії (до 20%), за якістю близькою до оливкової, відсутністю інгібіторів травлення та інших антипоживних речовин; завдяки симбіозу з бульбочковими бактеріями за вегетаційний період люпин здатний накопичувати в грунті в середньому до 220кг/га молекулярного азоту з повітря та залишати у грунті з кореневими і післяжнивними рештками 8-10 тонн органічних речовин, які містять 100-120 кг азоту, до 30 кг фосфору та до 50 кг калію. В загальному, при вирощуванні цієї культури в грунті забезпечується позитивний баланс гумусу і поживних речовин.

Напрям своїх наукових пошуків наш науковець визначає таким чином: у технології вирощування люпину перспективним вважається застосування біопрепаратів на основі активних штамів Bradyrhizobium SP. (Lupinus) та регуляторів росту рослин з біозахисними властивостями, здатних забезпечувати ефективну взаємодію мікро- і макросимбіонтів та оптимізацію процесу симбіотичної азотфіксації. Однак у науковій літературі недостатньо інформації щодо сумісного застосування препаратів азотфіксувальних мікроорганізмів і біологічно активних речовин для передпосівної обробки насіння видів роду Люпин. Тому дослідження ефективності інокуляції люпину біопрепаратами на основі Bradyrhizobium SP. (Lupinus) сумісно із застосуванням регуляторів росту рослин є актуальним і має практичне значення.

Дослідження здійснювалось у межах планової державної теми кафедри ботаніки та зоології хіміко-біологічного факультету Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка "Фіторізноманіття: морфолого-систематичні, цито-ембріологічні, фізіолого-біохімічні, екологічні та історичні аспекти" за підтемою "Дослідження впливу біологічно активних речовин та інокуляції на фізіолого-біохімічні процеси та продуктивність видів роду Люпин". В результаті проведеної дисертантом роботи вперше здійснено комплексне дослідження сумісної дії ризобофіту та регуляторів росту на ріст, фотосинтетичні процеси, формування симбіотичних систем та продуктивність люпину білого в умовах Західного лісостепу України; показано, що сумісна обробка насіння рослин досліджених сортів люпину ризобофітом і регулятором росту рослин найістотніше впливає на азотфіксувальну активність симбіотичних систем, підвищує урожай насіння на 20-22% і зеленої маси – на 28-38%. У дисертації набули подальшого розвитку положення про визначальну роль фотосинтезу і азотфіксації симбіотичними системами рослин люпину у формуванні його врожайності та захисній реакції організму рослин до негативних біоекологічних чинників. Дисертант обґрунтувала доцільність застосування мікробних препаратів ризобофіту на основі бульбочкових бактерій і регуляторів росту рослин за традиційної технології вирощування люпину та розробила рекомендації щодо їх використання в умовах Західного лісостепу України. Такі рекомендації забезпечують ефективний результат, оскільки в рослин у згаданих умовах поліпшується азотне живлення завдяки активному функціонуванню симбіотичних систем, утворених інтродукованими штамами бактеріальних препаратів та покращується їх метаболізм за рахунок регуляторів росту рослин з біозахисними властивостями, що в кінцевому підсумку забезпечує підвищення врожайності, зростання стійкості до негативних чинників навколишнього середовища.

Результати дисертаційного дослідження пройшли виробничу перевірку в аграрному господарстві с.Боратин, Радивилівського району Рівненської області на загальній площі 10 га і підтвердили високий економічний ефект розроблених наукових рекомендацій.

Теоретичні матеріали дисертаційної роботи використовуються під час викладання курсу "Фізіологія рослин" і спецкурсу "Живлення і продуктивність рослин" на хіміко-біологічному факультеті Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка.

Дисертаційна робота завершується практичним висновком, адресованим сільгоспвиробникам: "У грунтово-кліматичних умовах Західного лісостепу України для одержання високих стабільних урожаїв зеленої маси та насіння люпину сортів Дієта і Серпневий доцільно проводити передпосівну обробку насіння ризобофітом, виготовленим на основі бульбочкових бактерій люпину штамів 367-а та 5500/4 з регулятором росту рослин Регоплант у рекомендованих виробником нормах".

ЗМІСТ МОНОГРАФІЇ – НАНОТЕХНОЛОГІЇ

Видавництво Тернопільського НТУ ім.Івана Пулюя опублікувало монографію "Моделі процесів дифузійного переносу і методи оцінювання параметрів у багатокомпозитних наноплівках". У складі авторського колективу – наш науковець, кандидат технічних наук, доцент Н.В.Бабій. До друку видання рекомендувала Вчена рада Тернопільського НТУ ім.Івана Пулюя. Рецензували книгу доктори фізико-математичних наук, професори В.А.Стоян і Є.Ф.Голба. Монографія адресована науковим працівникам, фахівцям у галузі прикладної математики, математичного моделювання, програмної інженерії, викладачам вищих навчальних закладів відповідного профілю, аспірантам і студентам, інженерно-технічним працівникам, які цікавляться питаннями створення програмного забезпечення для моделювання та ідентифікації масопереносу в нанопористих середовищах і суміжними тематичними напрямами.

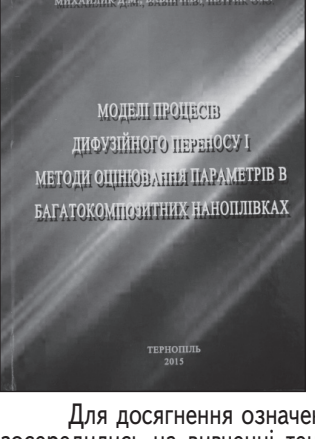

У монографії представлені математичні моделі фізико-технологічних процесів перенесення в багатошарових плівках декартового і циліндричного типу, моделі дифузійного переносу в багатошарових оксидних і феромагнітних наноплівках різної конфігурації з урахуванням взаємодії між окремими шарами плівок. Показано результати комп'ютерного моделювання й аналіз концентраційних залежностей дифундованих компонентів у шарах наноплівок як функцій від товщини для різних зрізів технологічних поверхонь, що дає можливість їх подальшого використання для комплексної оцінки ресурсозбереження, зокрема показників корозостійкості та жаростійкості оксидних плівок при виробництві тонких скловолокон.

Для досягнення означених цілей автори монографічного дослідження зосередились на вивченні тенденцій розвитку математичного моделювання дифузійного перенесення в багатошарових середовищах, на методах математичного моделювання в задачах дифузійного масопереносу зі спектральним параметром в багатоінтерфейсних неоднорідних циліндричних середовищах. Вони розкрили основи методології моделювання дифузійного перенесення в багатошарових наноплівках, особливості математичного моделювання дифузійного перенесення в багатошарових наноплівках різної конфігурації, а також моделювання та ідентифікації параметрів процесів дифузійного перенесення в багатошарових оксидних наноплівках.

Науковці підкреслюють, що важливим напрямом ресурсозбереження та підвищення технологічних характеристик матеріалів є застосування наноплівок і нанопокриттів різного призначення. Останні є багатошаровими наносередовищами, що характеризуються неоднорідністю механічних, дифузійних, електричних, магнітних, оптичних властивостей. Саме завдяки цьому вони широко використовуються як конструкційні ресурсозберігаючі матеріали в напівпровідниковій та електронній промисловості, в атомній енергетиці, як нанопокриття робочих органів обладнання для виробництва скловолоконних, мікропористих фільтрувальних матеріалів.

Зазначено, що автори монографії експериментально і теоретично вивчали дифузійні ефекти в багатошарових тонких оксидних плівках, які запропоновані для використання як ефективні термо- та корозостійкі нанопокриття робочих вузлів обладнання, що працюють у високотемпературних і агресивних середовищах, забезпечуючи значну економію матеріалів. У цьому аспекті підвищення якості оцінки технологічних параметрів багатошарових наноплівок вимагає наукового підходу, зокрема для визначення концентраційних розподілів дифундованих компонент в наношарах.

У своїх дослідженнях науковці прийшли до висновку, що виявлені структурні зміни при агрегації шарів і зумовлені ними концентраційні перерозподіли цих компонент дали змогу отримати нові характеристики створених нанокомпозитів. Однак такі концентраційні нанопрофілі були отримані за рахунок дороговартісних експериментальних досліджень і класичними та наближеними методами дифузійної теорії, які не дозволяють здійснити достатньо якісні описи концентраційних розподілів у наношарах. Звідси випливає необхідність пошуків нових підходів до моделювання дифузійного перенесення і розробки новітніх методів оцінювання технологічних параметрів багатошарових наноплівок.

СИГНАЛ ДО НАУКОВИХ ПОШУКІВ

Своєрідний сигнал до вивчення життєтворчості одного із маловідомих діячів українського громадського руху, адвоката Григорія Степури подала доктор історичних наук Ірина Скакальська, опублікувавши у збірнику матеріалів Всеукраїнського круглого столу "Адвокатура України: історія та сучасність" лаконічне есе "Громадська та професійна діяльність адвоката Григорія Степури". Наш науковець наголошує: "У низці історіографічних досліджень з історії Поділля та Волині лише фрагментарно зустрічаємо відомості про адвоката і громадського діяча Григорія Каністратовича Степуру (1881-1944), тому проблематика потребує подальшого дослідження".

В есе окреслюються контури життєдіяльності Григорія Степури: навчання в духовній семінарії, вчителювання, студіювання ветеринарії у Харківському ветеринарному інституті і, нарешті, здобуття юридичної освіти у Варшавському університеті. Він був губернським комісаром Поділля за часів УНР. Займався адвокатською практико на Волині, зокрема очолював юридичне бюро при Кременецькому повітовому союзі кооперативів, а згодом і при "Просвіті". Повідомлено про кілька успішних справ адвоката, в яких він захищав інтереси українських громадян у судовій тяжбі з польськими панами.

Автор есе висловлює впевненість, що з часом з'являться ґрунтовні дослідження діяльності Григорія Степури, який як представник української еліти Західної Волині міжвоєнного періоду ХХ ст. вдало поєднував професійну та громадську діяльність.

ГУМАНІЗМ І ДУХОВНІСТЬ – НЕРОЗРИВНІ

За рекомендацією вченої ради гуманітарного факультету нашої академії опублікована монографія кандидата філософських наук, старшого викладача кафедри української філології та суспільних дисциплін Олени Мороз "Гуманістичний характер світогляду православних діячів Волині кінця XIX – початку XX століття". Видання рецензували доктор філософських наук, професор кафедри філософії Житомирського ДУ ім.Івана Франка А.А.Герасимчук, доктор філософських наук, проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка Б.Б.Буяк і кандидат історичних наук, тернопільський науковець Л.Л.Крупа.

У монографії досліджується гуманістичний характер релігійно-філософських поглядів православних діячів Волині означеного періоду, аналізується специфіка ідей гуманістичного вчення у православ'ї та в сучасних наукових дослідженнях, що забезпечило синтез релігійних і філософських начал у розробці новітньої концепції людини, де об'єднуються ознаки релігійного і світського гуманізму. Автор з'ясувала фактори впливу на становлення гуманістичних засад світогляду православних діячів тогочасної Волині, виявила особливості антропологічної проблематики у працях Аполонія Сендульського, Миколи Теодоровича, Андрія Хойнацького, морально-релігійні орієнтири їх творчої спадщини. Завдяки цьому вона продемонструвала реалізацію визначальних характеристик їх релігійно-філософських ідей у сучасному православ'ї та окреслила значення вічних християнсько-гуманістичних цінностей для модерної і постмодерної вітчизняної релігієзнавчої думки. У відповідності до зазначеного структуру монографії складають історіографічні та бібліографічні дослідження і два основних розділи, що характеризують формування й особливості світоглядних концепцій та праксеологічний потенціал релігійно-філософської спадщини православних діячів Волині.

Одним із факторів, що забезпечив смислово-світоглядне і фактологічне наповнення роботи було розширення сектора дослідницьких пошуків за межі релігійно-філософської проблематики на сферу історичних, етнографічних, краєзнавчих, морально-етичних і світоглядно-філософських проблем. Це обумовило необхідність дослідження творчої спадщини А.Сендульського, М.Теодоровича, А.Хойнадського як важливого і стимулюючого складника духовної культури й активізації духовно-культурного життя населення Волині, а також впливу на визначення змісту і напрямів релігійно-богословських, історико-релігійних і світоглядно-філософських досліджень, здійснюваних як діячами православної церкви, так і представниками світської науки. У підсумку, згадані православні діячі, поєднали у своїй творчості релігійну і світську тематики та стали квінтесенцією духовної еліти Волині досліджуваного періоду. На жаль, попередні дослідження (як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі) велися в основному у сфері історико-краєзнавчих розвідок, а становлення і розвиток релігійно-філософських поглядів, трансформація їх богословського вчення в гуманістичну основу і далі в етико-філософську площину християнської антропології, у межах якої розкриваються аксіологічний, есхатологічний, сотеріологічний та інші аспекти, залишалися поза увагою дослідників.

В умовах, коли суспільство перебуває у стані антропологічної кризи, характерної нівелюванням загальнолюдських цінностей через втрату етнонаціональних духовних традицій та зневагу до особистості в соціокультурному просторі, зростає потреба в пошуку шляхів, форм і методів відновлення та забезпечення пріоритету духовної культури стосовно матеріальних інтересів соціуму. Тому проблема відновлення національних духовних традицій, утвердження християнсько-гуманістичних цінностей є актуальною і для національної спільноти, і для кожного громадянина зокрема. Саме з огляду на те, що для сучасного глобалізованого світу характерна криза морально-духовних християнських цінностей, дослідження їх ролі в релігійній свідомості мешканців окремих регіонів є особливо актуальним, насамперед, у контексті відновлення втрачених гуманістичних орієнтирів при формуванні громадянином своєї активної смисложиттєвої позиції. Автор монографії стверджує, що формування гуманістичного світогляду людини відбувається на основі традиційних духовних ідеалів, загальнохристиянських ціннісних орієнтацій. Це підтверджується становленням і розвитком гуманістичних засад релігійно-філософських поглядів православних діячів Волині на основі своєрідного засвоєння гуманістичного спадку попередніх поколінь, оригінальною інтерпретацією ними ідей християнського гуманізму, морально-духовних орієнтирів у контексті національних і духовно-релігійних традицій.

У монографії багато говориться про Волинську духовну семінарію, яка функціонувала в історичних корпусах нашого навчального закладу і з якою пов'язана життєтворчість згаданих православних діячів: Аполоній Сендульський навчався в семінарії до 1854 року, де, окрім студіювання навчальних предметів, досліджував народний фольклор, звичаї та обряди Південно-Східної Волині; Андрій Хойнацький і Микола Теодорович працювали в семінарії викладачами Святого Письма. Згодом Микола Теодорович став почесним членом "Опікунства про нужденних вихованців Волинської духовної семінарії", а священик-практик Аполоній Сендульський – членом правління Волинської духовної семінарії і членом окружної училищної ради, завдяки чому домігся відкриття школи у своєму рідному селі, де і вчителював. Микола Теодорович був дійсним членом Кременецького Богоявленського Свято-Миколаївського братства. Вони здійснювали активну благодійницьку діяльність, яка мала подвійне значення: сприяла становленню конкретної гуманістичної смисложиттєвої орієнтації та опредметнювала їх участь у практичній реалізації основних християнсько-гуманістичних установок не лише у релігієзнавчих, історико-краєзнавчих і філософсько-світоглядних дослідженнях, а й у світській, соціально значимій діяльності. Важливо зауважити, що автор монографії показує Волинську духовну семінарію як важливий осередок освіти на Волині, який стимулював культурно-освітнє і науково-дослідницьке життя краю, і наголошує, що залишається фактом матеріальна злиденність духовних навчальних закладів регіону, тому тогочасний духовно-культурний спадок формувався всупереч імперській політиці російського самодержавства і був результатом духовно-творчого ентузіазму носіїв національної духовної культури.

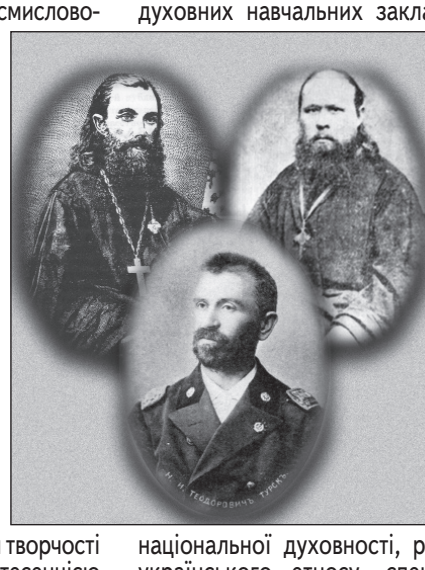

Гуманістичні аспекти релігійно-філософських поглядів православних діячів Волині були обумовлені особливостями національної духовності, релігійними традиціями українського етносу, специфікою дослідження та використання церковно-релігійних, історико-краєзнавчих, етнографічно-фольклорних матеріалів при вивченні історії українського народу. Так забезпечувалась змістова та науково-методологічна наступність історичних досліджень, їх практична спрямованість, оскільки осмислення сутності людського буття відбувалося на основі конкретного опису й аналізу повсякденних життєвих проблем. Представники церковної еліти Волині працювали у межах православного віровчення, яке, крім традиційної біблійної та патристичної догматики, увібрало в себе особливості національної релігійної свідомості, риси українського національного менталітету. Тому гуманістичний аспект поглядів А.Сендульського, М.Теодоровича, А.Хойнацького, сформований під впливом зазначених особливостей, характеризується подвійним статусом: релігійний складник зумовлений жорсткою демаркацією православного віровчення, а національний складник полягає у збереженні етноконфесійних ментальних характеристик і традицій Волинського краю. Таким чином, гуманістичні витоки і засади поглядів православних діячів Волині визначалися особливим типом філософського мислення, для якого характерне поєднання ідей християнського гуманізму, національного світогляду, національної духовної культури у процесі осягнення людського буття.

(За матеріалами наукової частини академії)

ПРЕДМЕТ ОСОБЛИВОЇ УВАГИ

Науково-педагогічні працівники кафедри теорії та методики технологічної освіти та інформатики, кандидати технічних наук, доценти Л.М.Пашинський і Р.Т.Гарматюк та старший викладач Ю.Г.Цимбалюк свої творчі зусилля спрямували на підготовку навчальних посібників з лабораторного практикуму, як особливо важливого елемента фахової підготовки з технологічних спеціальностей. У Видавничому центрі академії побачив світ їх спільний навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ денної та заочної форм навчання "Лабораторний практикум – складова частина навчального процесу". Видання рецензували доктори технічних наук, професор Херсонської морської академії А.В.Букетов і старший науковий співробітник Інституту проблем матеріалознавства НАН України М.В.Лучка.

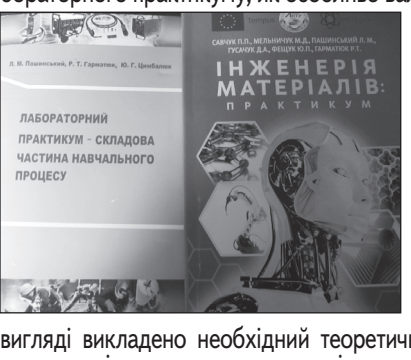

Посібник містить комплекс технічної інформації та методичних рекомендацій для виконання лабораторних робіт. У систематизованому вигляді викладено необхідний теоретичний матеріал, подано список довідкової літератури, а також підготовлено контрольні запитання для самоперевірки. Особливу увагу приділено методиці та безпеці праці при виконанні лабораторних робіт. У навчально-методичному виданні розкривається роль і місце практикуму в навчальному процесі, зміст і хід лабораторних занять. Основний зміст посібника складає методика зварювального виробництва. Автори описують процеси термічного, електродугового, газового, плазмового й електроконтактного зварювання металів і полімерів, розкривають методику контролю за якістю зварювання. Посібник збагачений схемами, таблицями, технічними рисунками, діаграмами, взірцями технічної документації.

Доценти Л.М.Пашинський і Р.Т.Гарматюк у співавторстві з науковцями Луцького НТУ опублікували навчальний посібник "Інженерія металів: практикум". Зауважимо, що колективне навчальне видання побачило світ за підтримки Європейської Комісії і розроблялось у рамках програми ТЕМПУС, за якою модернізуються навчальні плани підготовки фахівців з інженерного матеріалознавства на сонові компетентного підходу та найкращого досвіду із впровадження положень Болонського процесу. Загальну редакцію посібника здійснив доктор технічних наук, професор Луцького НТУ П.П.Савчук, а рецензували професор НУ "Львівська політехніка" З.А.Дурягіна, професор Сумського держуніверситету В.О.Залога і професор Національної металургійної академії України О.Ю.Потап. В книзі подано інструкції щодо підготовки та виконання практичних і лабораторних робіт з матеріалознавства, виробництва та обробки матеріалів і зварювання виробів. Важливо, що інструкції з виконання лабораторних робіт мають відповідну нормативну структуру: формулювання мети та завдань лабораторного дослідження, комплекс теоретичних відомостей і порядок виконання роботи, визначення форми фіксації результатів досліджень, формулювання висновків на основі отриманих результатів, наявність системи контрольних запитань для перевірки засвоєних знань. Автори посібника врахували той факт, що саме під час проведення лабораторного практикуму формується творчий підхід студентів до вирішення багатьох практичних і дослідницьких завдань, з якими майбутнім фахівцям доведеться постійно зустрічатись у своїй професійній діяльності.

ПРО ПСИХІКУ "БРАТІВ НАШИХ МЕНШИХ"

Цікавої і навіть захоплюючої тематики навчальне видання підготували доктор біологічних наук, завідувач кафедри біології, екології та методики їх викладання, професор Микола Ільєнко і кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Наталія Савелюк: їх спільна праця "Зоопсихологія з елементами порівняльної психології" побачила світ у київському видавництві "Ліра-К". Роботу рецензували доктор біологічних наук, завідувач кафедри зоології біологічного факультету Київського НУ ім.Тараса Шевченка, професор В.В.Серебряков і доктор психологічних наук, декан факультету психології Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки, професор Ж.П.Вірна.

У посібнику проаналізовані основні види поведінки та особливості психіки безхребетних і хребетних тварин , насамперед птахів і ссавців (а серед останніх – приматів і людини) у порівняльному аспекті. Всі поведінкові акти систематизовано у дві групи: акти, що пов'язані із живленням, й акти, що пов'язані з репродукцією. Автори акцентують на чіткій взаємозалежності поведінки і психіки тварин із розвитком їх нервової системи. Широко використовуються приклади інстинктивних реакцій; приділена належна увага наявності у тварин проявів агресії та альтруїзму, пам'яті та інсайту, впізнавання самого себе у дзеркалі, специфічної символічної мови тощо.

Наші науковці висвітлюють предмет, методи, міждисциплінарні зв'язки, коротку історію становлення зоопсихології як науки про психічну форму відображення дійсності у тварин і порівняльної психології. В окремих розділах аналізуються етапи розвитку психізму, харчова, репродуктивна і територіальна поведінка тварин, дана характеристика їх популяцій та соціальної ієрархії. За допомогою застосування загальних понять, положень і принципів порівняльної психології здійснюється порівняння мислення людини і "розумної" діяльності тварини, "мови" тварини і мови людини, пам'яті та научіння. У книзі висвітлюються основні питання походження свідомості через процеси антропогенезу та предметну діяльність мавп, описуються знаряддя тварин і знаряддя праці людини в контексті ролі у процесі формування їхньої психіки. На завершення автори розкривають мовні передумови свідомості.

У посібнику подаються список необхідної літератури, теми і зміст лабораторних робіт, орієнтовні плани семінарських занять, а також короткий термінологічний словник. Книга рекомендується широкому колу читачів: студентам, аспірантам, викладачам спеціальностей природничого профілю, зоологам, антропологам, зоотехнікам, ветеринарним лікарям, мисливствознавцям, психологам і всім, хто цікавиться проблемами збереження "братів наших менших" і гармонійного співіснування з ними.

МЕТОДИЧНИЙ КВАДРІУМ МУЗИКОЗНАВЦІВ

По-доброму варто позаздрити творчому ентузіазму, професійній наполегливості, невичерпній працездатності авторського тандему науково-педагогічних працівників кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії Ірини Гринчук і Олени Горбач. Упродовж останніх чотирьох років вони по-справжньому завантажили тернопільське видавництво "Астон" публікацією своїх навчально-методичних посібників за програмою фахової дисципліни "Основний музичний інструмент" зі спеціальності "Музичне мистецтво".

Перші два посібники об'єднані назвою "Фортепіанна мініатюра українських композиторів (друга половина XX – початок XXI століть)" і мають Гриф МОН України "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів". У посібниках представлено різноплановий і різножанровий український фортепіанний матеріал навчально-виконавського спрямування, що сприятиме формуванню виконавської культури студентів, збагаченню їх стильо-слухового досвіду. Автори аналізують сучасні засади фортепіанної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, дають рекомендації щодо виконання запропонованих творів, висвітлюють методичні аспекти їх використання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. Вони наголошують: у сфері поширення музичного мистецтва сформувався розрив між рівнем сприймання музики широким слухацьким загалом і рівнем професійної музичної творчості. Причому такий розрив, на думку фахівців, постійно поглиблюється під дією стихійного впливу величезного потоку музики на непідготовленого слухача. Тому у фаховій підготовці вчителя музики, котрий має слугувати своєрідною об'єднуючою ланкою між слухачем і музикантом-виконавцем, бути зберігачем і передавачем надбань світової та національної музичної культури, стає особливо актуальною проблема формування аналітико-інтерпретаційних умінь як здатності до педагогічно спрямованого осмислення музичної реальності, самовираження у мистецькій діяльності.

Автори наголошують, що фортепіанна підготовка майбутнього педагога-музиканта синтезує у собі не лише досвід та уміння творчої інтерпретації музичних творів, а й рівень мистецької, культурологічної компетентності студента, яка опирається на музикознавчу інформацію, слухацький досвід, набутий упродовж вивчення спеціальних фахових дисциплін. У цьому плані важливе місце в програмах з основного музичного інструмента закономірно займає український фортепіанний репертуар, який дає змогу студентам опанувати зразками різних музичних жанрів у їх епохальному, національному та індивідуальному стильових вимірах. Насамперед йдеться про вивчення класичного українського репертуару, зокрема творів основоположника українського академічного музичного мистецтва М.Лисенка, його учнів і послідовників Я.Степового, К.Стеценка, Б.Лятошинського, Л.Ревуцького, а також таких сучасних композиторів, як Є.Станкович, Л.Дичко, Б.Фільц, В.Сильвестров, М.Скорик, І.Карабиць. Молодим музикантам для вивчення зразків української фортепіанної мініатюри пропонується звертатись до п'єс В.Косенка, В.Барвінського, Н.Нижанківського, А.Кос-Анатольського, М.Колесси, М.Сільванського, І.Шамо.

Наші науковці застосовують ефективний методичний прийом: з метою посилення мотивації студентів до виконавсько-просвітницької та пошукової діяльності знайомлять їх із творчістю композиторів, пов'язаних з їх малою батьківщиною – тернополянина В.Барвінського, уродженця Бережан Н.Нижанківського, кременчанина М.Вериківського. У дослідженні цих постатей студенти можуть опертися не лише на музикознавчі праці, а й на відповідний краєзнавчий матеріал, архівні документи і спогади краян. Результатом такої наукової роботи та виконавської підготовки майбутніх учителів музики можуть стати публічні лекції-концерти, виступи на науково-практичних конференціях.

У посібниках пропонуються фортепіанні мініатюри Олександра Білаша "Гуцульська писанка" і "Баркарола", Федора Надененка "Бурлеска", Валерія Кваснєвського "Скерцо" і "Думка", Бориса Севастьянова "Вальс", Людмили Жульєвої "Косарі", Миколи Гржиборського "Новела", Анатолія Коломійця "Етюд-скерцо" і "Етюд-марш", Юрія Щуровського "Токата" і "Музичний момент", Мирослава Скорика "Мелодія", "Вальс" і "Арія" з Партити №5, Людмили Шукайло "Багатель" №5, №7, №14, Оксани Бордюгової "Український романс", Олени Кимлик "Настрій" та "Пісня без слів".

Зацікавлюють підібрані фортепіанні цикли: "Три коломийки" Миколи Колесси, "Буковинська сюїта" Анатолія Кос-Анатольського, "Київський триптих" Богдани Фільц, а також "Волинські акварелі" Михайла Вериківського. Серед запропонованих творів кременчанина – п'єси "Поганське місто Велинь" і "Вечір в Авратинських горах". Якщо у першій п'єсі образно-емоційний зміст трактується як картина заходу сонця над древнім містом, озвучена далекими дзвонами, архаїчним мотивом колискової, то в другій розкривається пейзажна тематика, передається стан споглядання, спокою, прослуховуються ритми розміреного життя, що створює відчуття просторової перспективи. Продовжує пейзажну тематику п'єса "На Свитязькому озері". Контрастом до пейзажних замальовок виступає твір "Комедіанти на контрактовому ярмарку в Дубні. 1774 рік", де створюються характерні портрети мандрівних циркачів. Завершальна і найяскравіша п'єса циклу "Весняні ігрища біля Дівочого озера перед облогою Батиєм Кременецької фортеці. 1240 рік" побудована на ефекті контрасту, динаміки, фактури, темпу, ритму як у самому творі, так і щодо попередніх частин циклу.

Зміст третьої і четвертої книг фахово-методичних досліджень Ірини Гринчук і Олени Горбач складають методичні рекомендації щодо вивчення фортепіанних творів українських композиторів. Автори розширюють палітру музичних форм і жанрів, представляють твори, написані упродовж другої половини XIX – початку XXI століття. Студенти мають змогу ознайомитися з поліфонічними творами Євгена Юцевича, Михайла Тіца, Сергія Павлюченка, з варіаціями Йосипа Витвицького і Неоніли Лагодюк, різножанровими фортепіанними п'єсами Сергія Борткевича, Миколи Лисенка, Федора Богданова, Ігоря Шамо, Людмили Шукайло, Михайла Калачевського, Дениса Січинського, Якова Степового, Миколи Сільванського, Михайла Жербіна, Тетяни Сакаєвої-Ростімашенко, Яни Бобалік, фортепіанним циклом Сергія Борткевича і сонатинами Миколи Колесси та Миколи Соковкіна.

Посібники містять короткі відомості про життєтворчість 39 композиторів і методичні рекомендації щодо виконання 67 запропонованих музичних творів. Окрему методичну цінність мають додатки, які включають глосарій до курсу, матеріали практичних занять з методики музичного виховання, дидактичні матеріали до дисципліни "Основи музичної інтерпретації", опис рівнів розвитку музично-виконавського мислення, види "Слухацьких щоденників", структуру аналізу-інтерпретації. Особливе місце в додатках відведене методичним питанням: автори розкривають методичні аспекти використання фортепіанних творів на уроках музичного мистецтва, характеризують сучасні методики слухання та аналізу музики школярами.

Автори посібників переконані, що "цілеспрямована організація навчально-виконавської діяльності майбутнього музиканта-педагога, активізує розвиток професійних якостей особистості, формує постійну потребу у пошуку, накопиченні, осмисленні нової музичної інформації, виконавського репертуару, у їх творчому використанні і забезпечує позитивне мотиваційно-ціннісне ставлення студента до себе як до суб'єкта професійної діяльності".

(За матеріалами наукової частини академії)

ЕПІДЕМІЯ ДОБРОТИ – СИМПТОМ ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я

Ярослава ЗАПОРОЖЕЦЬ

Наш народ має давні традиції суспільно-корисної праці, взаємодопомоги, піклування про ближнього. Осіб, які працювали у цій сфері, називали громадськими діячами, альтруїстами, доброчинцями, добровольцями тощо. Настали нові часи – і таких людей стали називати волонтерами.

Зараз ми часто чуємо це слово у різних контекстах: допомога і підтримка, турбота і небайдужість. Звичайно, якби у нашому суспільстві був вищий рівень життя, існувало надійне медичне страхування, надавався повноцінний соціальний пакет необхідних послуг, то волонтерська діяльність зводилась би до простої моральної підтримки й організації різних дозвіллєвих заходів для людей з особливими потребами. Проте, на жаль, це не так, і часто волонтерська допомога в Україні стає єдиним виходом зі складної проблемної ситуації, яка склалась у житті людини.

Аби розкрити важливі аспекти волонтерської діяльності, поговорити про особливу категорію людей та зрозуміти, наскільки може бути корисною у волонтерській справі студентська молодь, з ініціативи кафедри педагогіки та психології Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка був організований науково-методичний семінар "Епідемія доброти. Особливості організації волонтерської діяльності в країні та області". Активно долучилися до семінару науковці з Академії рекреаційних технологій і права (м. Луцьк), Всеукраїнський Благодійний Фонд "Промінець надії" та творча група психологів і соціальних педагогів Кременеччини.

В роботі семінару брали участь ректор академії, професор Афанасій Ломакович і проректор з навчальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Марія Боднар. Учасники науково-методичного форуму у своїх виступах розкривали різні аспекти волонтерської діяльності. Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор кафедри здоров'я людини Академії рекреаційних технологій і права (м. Луцьк) Андрій Сітовський в доповіді "Волонтерська робота студентів Академії рекреаційних технологій і права" ділився досвідом залучення студентської молоді до суспільно-корисної праці в країні, а також висловив думку щодо обов'язковості запровадження волонтерської справи для кожного громадянина зокрема, аби виховувати і справді свідому особистість, яка вміє і хоче допомагати.

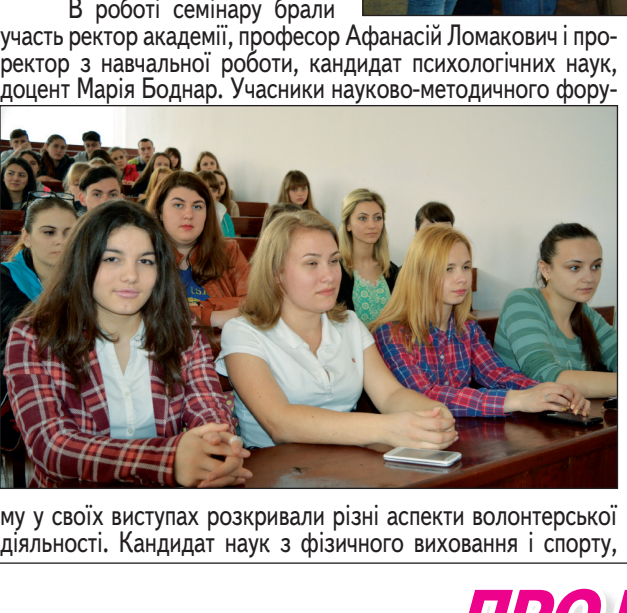

Глибоке враження справив виступ координатора Всеукраїнського Благодійного Фонду "Промінець надії" Розалії Гаркус, яка розповіла про нелегку, але дуже важливу волонтерську діяльність очолюваного нею Фонду. Вона відмітила, що багато дітей та людей в Україні потребують допомоги і Благодійний Фонд "Промінець надії" намагається допомогти кожному, хто потрапив у складну життєву ситуацію, і звертається до них за допомогою. Це підтвердила інформація про конкретні справи фонду, здійснені в Тернопільській, Хмельницькій і Чернівецькій областях за період з 2013 року.

Основу теоретичної частини семінару склали доповіді науковців академії і членів творчої групи практичних психологів і соціальних педагогів Кременецького району. Кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки і психології, доцент Любов Кравець розкрила "Проблеми та перспективи волонтерського руху в Україні", а старший викладач цієї ж кафедри, кандидат педагогічних наук Наталія Бодруг продовжила тематику науковим повідомленням "Волонтерський рух у новітній Україні". Доповнили виступи своїх колег асистенти кафедри Андрій Заблоцький ("Волонтерство як один із ресурсів побудови демократичного суспільства") й автор цих рядків ("Волонтерський рух як напрям державної політики у сфері соціальної роботи з молоддю"). Виключно методологічну спрямованість мав виступ Наталії Бабій "Підвищення рівня громадянської свідомості студентської молоді в контексті залучення до волонтерської діяльності".

Представники творчої групи педагогів-практиків запропонували теми "Волонтерство у школі – засіб виховання активної життєвої позиції учнів" (Лариса Шевчук, практичний психолог і арт-терапевт Кременецької ЗОШ № 1 ім. Галини Гордасевич) і "Залучення членів шкільного соціологічного агентства до волонтерського руху" (Оксана Тимець, практичний психолог і соціальний педагог Горинської ЗОШ Кременецького району).

Програма науково-методичного семінару включала інформаційно-методичні повідомлення науковців Академії рекреаційних технологій і права "Волонтерська робота як педагогічна умова професійної підготовки соціальних працівників" (Наталія Павлишина, старший викладач кафедри педагогіки вищої школи) і "Формування особистісних якостей волонтера у ВНЗ" (Надія Савчук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри вищої школи).

Особливим за формою та змістом був практичний блок семінару. Його ключовим моментом стала участь Віри Омельчук з донечкою Елею. Це по-справжньому героїчна жінка, яка народилася без рук, але таке порушення не завадило їй стати люблячою і щасливою мамою, дружиною і справжньою господинею. Скажемо більше: Віра закінчила курси віражу, вишиває хрестиком та вирощує вдома троянди. І все це без рук. З обличчя жінки не сходить посмішка, вона радіє кожному прожитому дню. Навіть її виступ мав відповідну назву "Віра з надією та любов'ю до життя".

Завершився практичний блок майстер-класом "Волонтерська діяльність студентів у контексті міжнародного освітнього досвіду", який провела викладач англійської мови та літератури Національного університету "Острозька академія" Катерина Сімак. Вона поділилась досвідом волонтерської діяльності студентів згаданого ВНЗ, зокрема продемонструвала важливість та особливості використання досвіду європейських вищих закладів освіти.

Успіх науково-методичного семінару безсумнівний: в його активі – набутий досвід і знання, яскраві враження, позитивні емоції. Його учасники й організатори – науковці кафедри педагогіки та психології нашого навчального закладу й Академії рекреаційних технологій і права (м. Луцьк), представники Всеукраїнського Благодійного Фонду "Промінець надії" та творчої групи практичних психологів і соціальних педагогів Кременеччини – довели, що поширення епідемії доброти виступає запорукою духовного здоров'я як окремої людини, так і суспільства в цілому. Науково-методичний форум підвів до висновку: захворіти добротою – покликання кожного з нас.

ПРО ІННОВАЦІЇ... У КНЯЖОМУ ВИШНІВЦІ

Наталія БАБІЙ

Формування стійкої громадянської позиції особистості розпочинається у сім'ї і продовжується в закладах освіти. Серед чинників, які впливають на цей процес, особливе місце належить читанню. Звісно, мова йде про літературу якісну, доступну для сприймання, спеціально підібрану. Аби розвивати читацький смак своїх вихованців, педагогу потрібно працювати над власною культурою читання, що вимагає не тільки зусиль і бажання, а й сформованого вміння.

В контексті наукових пошуків асистент кафедри педагогіки та психології Андрій Заблоцький актуалізував цю проблему для власної професійної діяльності та зумів донести важливі її аспекти до колег і студентів. З цією метою молодий викладач виступив ініціатором семінару-інтеракції на тему: «Виховання громадянина в аспекті викликів сучасності», який відбувся на базі Вишнівецької міської бібліотеки для дорослих. У заході брали участь викладачі кафедри педагогіки та психології і студенти педагогічного факультету академії, працівники згаданої бібліотеки, педагоги ЗОШ і науковці Національного заповідника "Замки Тернопілля".

В рамках науково-пошукового семінару було розкрито сучасні підходи до формування громадянина в різних соціальних інституціях (завідувач кафедри педагогіки та психології, доцент Любов Кравець), обґрунтовано роль сім'ї у вихованні громадянина-патріота України (доцент кафедри педагогіки та психології Софія Корнієнко), порівняно з психологічної точки зору зміст і особливості громадянського й релігійного виховання особистості (докторант Східноєвропейського НУ імені Лесі Українки, доцент Наталія Савелюк). Іншими науковцями кафедри висвітлено особливості громадянського виховання учнів в умовах інклюзивної освіти (асистент кафедри педагогіки та психології Ярослава Запорожець), визначено специфіку формування елементів громадянської свідомості дошкільників у руслі етнічної соціалізації (Наталія Бабій); висвітлено переваги інтерактивних технологій у патріотичному вихованні (Наталія Бодруг); розкрито роль педагогів у формуванні ціннісних ставлень особистості до держави і суспільства у процесі виховної діяльності школи (Ірина Лизун), актуалізовано проблему самовиховання громадянськості у дітей-сиріт вихованців прийомних та опікунських сімей (Андрій Заблоцький).

Педагогами загальноосвітніх шкіл представлено практичний досвід впровадження спецкурсу «Культура життєвого самовизначення» в практику шкільного навчання з метою формування соціально активної особистості (практичний психолог, арт-терапевт Кременецької ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. Галини Гордасевич, психолог-консультант ПМПК Лариса Шевчук) і окреслено важливі аспекти формування активної громадянської позиції школяра у процесі вивчення цього курсу (практичний психолог та соціальний педагог Горинської ЗОШ І-ІІІ ст. Оксана Тимець).

Заступник директора з виховної роботи Вишнівецького ліцею Едуард Сидор, виходячи з досвіду підготовки фахівців професійної галузі, висловив свої міркування щодо національно-патріотичного виховання учнівської молоді. Методичні аспекти діяльності соціального педагога щодо громадянського виховання учнів ЗОШ розкрила заступник директора з виховної роботи Горинської ЗОШ І-ІІІ ст. Алла Далека. Змістовну і водночас захоплюючу інформацію повідомила присутнім науковий працівник Вишнівецького відділу Національного заповідника «Замки Тернопілля» Любов Шиян, яка наголосила на значенні заповідників та музеїв у справі патріотичного виховання молоді. Бібліограф Вишнівецької міської бібліотеки для дорослих Надія Заблоцька здійснила огляд літератури, акцентувавши на ролі бібліотеки у вихованні сучасного громадянина. Як зазначив старший викладач кафедри педагогіки та психології Володимир Терпелюк, джерельна база, зібрана й збережена в бібліотеці, може бути використана і вчителями у роботі з дітьми, і науковцями при проведенні актуальних та перспективних досліджень і для особистісного зростання, що для педагогічних працівників ніколи не втратить свого значення.

По завершенні семінару відбулася цікава екскурсія замком князів Вишневецьких. Любов Шиян, розкриваючи досягнення й глибокі таємниці славетного роду, відкрила завісу в минулі віки, сповнені величі, ризику й слави. Тож проведений захід, попри окреслені вище напрями роботи, сприяв актуалізації важливого історичного матеріалу, який можна й сьогодні використовувати у справі патріотичного, громадянського виховання дітей і молоді.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА: ПОШУК ІННОВАЦІЙ

Під час засвоєння курсу «Наступність у роботі ДНЗ і початкової школи» вже традиційними стали різні форми співпраці Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з дошкільними навчальними закладами міста Тернополя. Зокрема, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Софія Корнієнко організувала зустріч студентів педагогічного факультету (41-ДПК й 22-ДПКс академічних груп) із працівниками дошкільного навчального закладу №18 (завідувач Галина Баран, вихователь-методист Оксана Антошків) та навчально-виховного комплексу №28 (директор Олена Шевчук, вихователь-методист Галина Ваврик). У зустрічі брали участь асистенти згаданої кафедри Орислава Запорожець і Наталія Бабій, а також кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Ірина Онищук.

Цей захід відбувся за сприяння начальника управління освіти і науки Тернопільської міської ради Ольги Похиляк та головного інспектора з дошкільної освіти Ірини Антонюк, які, виявляючи глибоке розуміння питань безперервності освіти, надають належну допомогу у практичній підготовці педагогічних кадрів.

Педагогічні колективи обох дошкільних установ охоче ділилися досвідом зі студентською молоддю та колегами, проводили майстер-класи, давали практичні поради, цінні як для вирішення окремих професійних питань, так і для практичної роботи за фахом загалом. Майбутні вихователі мали нагоду запозичити педагогічний досвід, який у власній професійній діяльності стане неодмінно корисним. Спектр освітніх проблем, які студенти побачили з практичної сторони, охоплював важливі аспекти патріотичного виховання підростаючого покоління, інклюзивної освіти, співпраці з родинами дітей. Зокрема, у ДНЗ №18 успішно впроваджуються інноваційні освітні технології, забезпечуються сприятливі психолого-педагогічні умови для розкриття творчого потенціалу кожного вихованця, різнобічного формування особистості в руслі провідної діяльності, у контексті засвоєння народних звичаїв і традицій, у пізнанні краси і багатства рідного краю.

Розподілившись на підгрупи, студенти відвідали заняття з образотворчої діяльності (у середній групі №2, тема: «Малювання на воді. Ебру», вихователь – Надія Дайчак), народознавства (у середній групі №2, тема: «Великдень – родинне свято», вихователь – Світлана Кулик), грамоти (в старшій групі №1, тема: «Звуки заблудились», вихователь – Марія Романів), мовленнєвого розвитку (в ІІ молодшій групі, тема: «В гості до сонечка», вихователь – Людмила Сачук), аплікації (в І молодшій групі, тема: «Сів метелик на травичку», вихователь – Світлана Грицак). Крім того, колектив педагогів у складі вихователів Оксани Матейко і Галини Попович, музичного керівника Наталії Страдомської, викладача англійської мови Наталії Мундяк презентували спільний захід ДНЗ №18 та ЗОШ №12 під назвою «Шкільними стежинками».

Відвідуючи показові заняття з різних ліній розвитку, студенти мали можливість не тільки спостерігати за освітнім процесом, а й взяти у ньому активну участь. Так, на занятті з образотворчого мистецтва Вікторія Захарчук, Надія Мартинюк і Ніна Мокей (41ДПК група) здійснили спробу виконати малюнки за нетрадиційною технікою «ебру» (малювання на воді). Гама яскравих кольорів і позитивних емоцій була доповнена концертом з участю старших дошкільників і першокласників, проведеним в актовій залі після показових занять. На власні очі студенти переконалися в ефективності використовуваних форм і методів забезпечення наступності в роботі ДНЗ і початкової школи, чіткіше усвідомили актуальність проблеми безперервності освіти.

У студентів і викладачів академії справжнє захоплення викликала атмосфера творчості і гармонії, яка панує у цьому закладі освіти. Приємно вразив інтер'єр і облаштування ДНЗ №18, що відповідає вимогам сучасності, забезпечує комфорт та сприяє естетичному вихованню дітей. Працівники ДНЗ із вдячністю відмітили, що заклад було реконструйовано за кошти фонду «Оберіг добра».

Чимало зусиль у забезпечення функціонування закладу від матеріально-технічних до освітніх аспектів докладено і працівниками НВК №28. Колектив викладачів та студентів педагогічної академії переконався у цьому на власному досвіді, як і в високому рівні педагогічної майстерності фахівців, котрим випала доля працювати з різними дітьми, в тому числі з особливими потребами. Зазначений навчально-виховний комплекс спеціалізується на інклюзивній освіті, яка в умовах сьогодення набуває все більшої актуальності.

Педагогічними працівниками було проведено низку показових занять. У спеціальній групі №1 «Метелики» для дітей з порушенням зору вихователь Оксана Креховець провела бінарне заняття «Весняна подорож». З метою формування у дітей уявлень про весняні зміни в природі та сенсорні еталони педагог використала методи візуального і тактильного обстеження предметів, фокусуючи при цьому увагу на розвитку збережених аналізаторів. Дошкільнята, попри обмежені можливості набуття соціального досвіду, виявили достатній рівень вмінь і навичок у зображувальній діяльності. Використовуючи елементи нетрадиційних технік, вони створили чудову весняну композицію.

На психокорекційному занятті на тему «Мешканці водойм» студенти мали змогу перейняти ефективні прийоми роботи з дітьми з порушеннями зору. Вчитель-дефектолог Леся Музичко, закріплюючи уявлення вихованців про морські та річкові риби, водночас розвивала їх зорову координацію та окомір; завдяки чергуванню різних видів роботи сприяла збереженню працездатності дітей та отриманню емоційного задоволення від заняття.

У спеціальній групі №2 (для дітей із порушенням мовленнєвого розвитку) під час проведення інтегрованого заняття вихователь Леся Лукащук продемонструвала вміння поєднувати дієві і водночас цікаві прийоми у формуванні зв'язного мовлення вихованців, розвитку їх фонематичного слуху.

Студенти мали змогу безпосередньо поспілкуватися і з учнями, які здобувають освіту в класах з інклюзивною формою навчання. Асистент вчителя Наталія Ходань ознайомила присутніх з особливостями своєї роботи, продемонструвала вміння гнучко знаходити індивідуальний підхід до кожної дитини, враховуючи її нозологію.

Після практичних занять у музичній залі була представлена презентація на тему: «Щастя – це діти», в якій стисло відобразився зміст роботи педагогічного колективу НВК №28 з вихованцями спеціальних груп, учнями школи, батьками, які беруть участь у створенні сприятливого середовища для реалізації дитиною її потенційних можливостей. Практичний психолог Валентина Лесів презентувала свою роботу щодо психолого-педагогічного супроводу усіх учасників навчально-виховного процесу.

Велику увагу фахівці приділяють налагодженню взаємодії із сім'ями дошкільників і школярів, неодноразово переконавшись у тому, що спільними зусиллями можна надати неабиякий поштовх для розвитку дитини, забезпечити найсприятливіші умови для формування її особистості. Зазначимо, що робота з інститутом сім'ї у цьому закладі включає ще один напрям, спрямований на подолання болючої для нашого суспільства проблеми упередженого ставлення здорових людей до інших, які мають статус інвалідності. Колективу справжніх ентузіастів на належному рівні вдається організовувати спілкування з батьками і роботу з дітьми, покращувати матеріально-технічну базу закладу, удосконалювати власну професійну компетентність і надавати допомогу у фаховій підготовці майбутніх педагогів.

З ТУРБОТОЮ ПРО ОБДІЛЕНИХ ЗДОРОВ'ЯМ

В інформаційному просторі Кременеччини вже неодноразово висвітлювалася проблема відкриття у місті освітньо-реабілітаційного центру для дітей та молоді з обмеженими можливостями. Задля досягнення окресленої цілі була створена ініціативна група, до складу якої увійшли члени громадської організації Товариство батьків дітей-інвалідів та їх друзів «Зоря надії», практичні психологи та соціальні педагоги міста, викладачі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Активістами було проведено низку заходів, покликаних об'єднати зусилля громадян, небайдужих до соціальних проблем краю, в напрямі закладення фундаментальних основ для створення у місті закладу, де змогли б перебувати, здобувати досвід спілкування та взаємодії з іншими, відкривати і розвивати свій потенціал люди, які мають обмежені функціональні можливості.

Важливим кроком на шляху до цієї мети стало відвідання делегацією з Кременця громадської організації спілки інвалідів з дитинства «Передзвін» (м.Рівне) та Рівненського регіонального центру фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». До складу делегації увійшли міський голова Олексій Ковальчук, перший заступник міського голови Микола Матвіюк, радник міського голови Дмитро Волошин, начальник відділу житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури Олександр Пурдик, голова громадської організації Товариство батьків дітей-інвалідів та їх друзів «Зоря надії» Алла Андрущук, секретар зазначеної організації Віра Дмитрук, завідувач кафедри педагогіки та психології нашої академії Любов Кравець та асистент вказаної кафедри Наталія Бабій. Ціль візиту полягала у з'ясуванні правових та практичних аспектів створення закладу подібного типу в нашому місті.

Варто відмітити, що колективи закладів привітно зустріли кременчан, охоче поділились власним досвідом та побажали ініціативній групі неабиякої витримки й наполегливості в реалізації наміру. Так, суттєві труднощі на сьогодні виникають у забезпеченні належного приміщення, його облаштуванні, залученні волонтерів і благодійників, правовій та фінансовій підтримці тощо. Однак ці перепони поступово, але впевнено можна здолати. Тим більше, якщо відгукнеться громадськість і кожен, хто матиме таку можливість, вкладе свою часточку в загальну справу. Пам'ятаймо: те, що доступне здоровим, є мрією для людей із захворюваннями і травмами, які ізолюють їх від світу. Люди з особливими потребами є також членами суспільства, тому ми не маємо права їх ігнорувати. Будучи свідомими громадянами і людьми у повному морально-духовному значенні цього слова, ми зобов'язані допомогти тим, хто потребує особливої уваги і підтримки.

Сторінку підготувала Наталія БАБІЙ

"ВИШИВАНА ПЕРЕРВА"

Так уже повелося, що одні ідеї вмирають, а іншим судилося жити і навіть підкорювати цілий світ. Однією з цікавих акцій стало відзначення Всесвітнього дня вишиванки, зініційоване в 2006 році студентами Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича Лесею Воронюк та Ігорем Житарюком. Вони визначили день і запропонували своїм одногрупникам та всім бажаючим прийти на навчання у вишиванках. Пропозиція зажевріла в душах кількох десятків людей, щоб спалахнути чудовою всеукраїнською традицією і згодом стати неповторним та улюбленим святом українців всього світу.

"Музична перерва", присвячена Всесвітньому дню вишиванки, пройшла й у нашій академії під керівництвом проректора з виховної роботи Миколи Сиротюка. Вели святкову програму Ольга Чохрій і Володимир Репетило. Літературна композиція ведучих добавляла поетичні барви до розмаїття вишиванок, а студентський вокально-інструментальний квартет "Друзі" у складі Павла Левицького, Сергія Волохатого, Павла Яловського і Тараса Головатюка став музичним обрамленням свята. До програми "вишиваного концерту" "Друзі" включили жартівливі українські народні пісні "Файдулі, фай", "Ой на горі два дубки" і "Ти ж мене підманула", які були підхоплені "вишиваними глядачами". Дует солістів цього колективу Павло Левицький і Сергій Волохатий подарували безцінну ліричну перлину української класики – "Пісню про рушничок" авторства Андрія Малишка і Платона Майбороди. А на закінчення виступів прозвучала одна з улюблених пісень наших краян "Волинь моя" (слова і музика Степана Кривенького) у виконанні Павла Левицького і Павла Яловського.

"Музична вишивана перерва" тривала недовго, проте вона подарувала чудовий настрій її учасникам і слухачам, а головне – засвідчила солідарність наших володарів вишиванок з іншими, які в сукупності створили вишивану панораму країни, показали світу невмирущість нашого одвічного народного мистецтва вишивки і торжество нескореного духу українського народу.

ПИСАНКОВІ ДОРОГИ МИТЦЯ

Цьогорічний передвеликодній період став справжніми жнивами для майстра народної творчості, кременецького писанкаря Петра Данилюка. Він провів 13 майстер-класів для викладачів та студентів 12-ДПКс, 12-ТОс і 41-ДПК груп академії, учнів молодших класів ЗОШ Кременця та Шумського району, вчителів образотворчого мистецтва і трудового навчання та працівників Кременецької міської ради (виставкова зала Кременецького краєзнавчого музею).

Та не лише кременчани та мешканці області мали нагоду долучитися до процесу творення дивовижних зразків писанкарського мистецтва під керівництвом нашого митця. Географія його майстер-класів сягнула Українського Католицького Університету (м.Львів) і традиційних центрів проведення передвеликодніх фестивалів: VIII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу "Лемківська писанка" у Львові, IX Всеукраїнського фестивалю-конкурсу "Писанка" в Коломиї, Регіонального великоднього семінару-конкурсу "Лемківська писанка" в Монастириську, а також Свята народних ремесел, фольклору та хореографії "Тернопільські обереги".

Майстер із задоволенням залучав до проведення майстер-класів своїх вихованців-послідовників, серед яких – майстер-писанкар Катерина Поднєжна, та студентки-образотворці Аліна Мартинюк (31-Рк) і Дарина Камінярська (11-Рк).

Організатором і безпосереднім учасником місцевих майстер-класів виступила старший науковий співробітник Кременецького краєзнавчого музею Евеліна Савчук.

Незважаючи на поступове спадання інтересу закомп'ютеризованого молодого покоління до народного мистецтва, писанка постійно, і зокрема перед Великоднем, продовжує вабити до себе творчі натури, котрі за допомогою воску, фарб і писачка прагнуть сотворити власне неповторне писанкове диво. А це означає, що є-таки в нашого народу вічні духовні цінності, які служать канвою і зв'язуючими ланками між поколіннями від сивої давнини і до нинішнього дня. І особливо приємно, що серед митців, які підтримують дух писанкарства в нашому краї, вагоме місце займає творча постать нашого скромного і невтомного колеги Петра Данилюка.

НАШІ ЧЕМПІОНИ

У Спорткомплексі "Локомотив" (м.Харків) пройшов XXI Чемпіонат України з армспорту серед ветеранів, юнаків та юніорів. У змаганнях взяли участь понад 300 спортсменів з 21 регіону України і серед яких – команда Тернопільської області, 14 вихованців багаторазового чемпіона Європи та світу, кременчанина Андрія Пушкаря, які посіли ІІ командне місце і отримали 16 медалей (9 золотих, 1 срібну, 6 бронзових).

Приємно, що у складі команди руко-борців Тернопілля – спортсмени нашого ВНЗ. Студент 41-Фк групи педагогічного коледжу Дмитро Шемчук (вагова категорія 80 кг) ще в 2014 році виборов два ІІІ місця серед юнаків, в 2015 – два ІІ місця, отримавши І дорослий розряд. У нинішніх змаганнях він став Чемпіоном України серед юніорів (ліва рука – ІІ місце і права – І місце). На праву руку він перемагав без жодної поразки, а на ліву отримав 2 поразки від одного суперника, майстра спорту Дмитра Чалюка. Виконав нормативи на звання кандидата в майстри спорту.

У поєдинках серед юнаків Чемпіонами України стали ще двоє наших спортсменів: Олег Петренко з 32-Ф групи (вагова категорія 85 кг) на ліву руку посів ІІІ, а на праву – І місце, а Сергій Точинський (11-Ф) у ваговій категорії 70 кг показав найвищі результати на обидві руки.

Ці змагання були відбірковими на Чемпіонат Європи та світу.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ

У спортивному залі нашої академії пройшли товариські зустрічі з баскетболу та волейболу між студентами нашого ВНЗ та Бродівського педагогічного коледжу імені Маркіяна Шашкевича.

У баскетбольному поєдинку з рахунком 39:20 перемогли наші спортсмени (тренер – Сергій Ситротюк, капітан – Олексій Копиловський); у волейбольному турнірі в напруженій боротьбі бродівські студенти поступилися кременчанам з мінімальним рахунком 3:2 по партіях (тренер Віктор Голуб, капітан – Володимир Пиц).

Змагання проводились у рамках профорієнтаційної роботи серед потенційних абітурієнтів нашої академії та педагогічного колежу. Для них було організовано екскурсії по території навчального закладу, огляд музеїв, виставкових залів, спортивних споруд.

Серед гостей були студенти спеціальностей "Фізичне виховання" і "Технологічна освіта", які висловили бажання стати студентами нашої академії.

У РИТМІ КРАСИ І ГАРМОНІЇ

Ірина Олійник
завідувач відділення "Музичного та образотворчого мистецтв і фізичного виховання"

Спортивно-масова робота займає значне місце у житті студентів Кременецького педагогічного коледжу і спрямована на широке залучення студентської молоді до самостійних систематичних занять фізичними вправами, виховання потреби у здоровому способі життя, зміцнення здоров'я, формуванню фізичних і духовних якостей особистості. Для вирішення цих важливих завдань викладачі циклової комісії фізичного виховання проводять щорічну спартакіаду "Здоров'я" серед студентів коледжу з обраних видів спорту.

Одним із видів спорту, який входить у спартакіаду, є ритмічна гімнастика. Оздоровча спрямованість занять ритмічною гімнастикою й аеробікою досягається підбором загально-розвивальних, гімнастичних і танцювальних вправ для різних частин тіла, що використовуються багаторазово, поточним способом з інтенсивністю, яка змінюється під ритмічну музику в різноманітному темпі, а це робить таку форму оздоровчих заходів привабливою та популярною серед студентської молоді.

Дійсною "родзинкою" та піком творчості для студентів навчального закладу стала підготовка та участь команд академічних груп у конкурсі ритмічної гімнастики. Разом з викладачами фізичного виховання та керівниками навчальних груп студенти складали комплекси вправ, ретельно їх вивчали, підбирали відповідні фонограми, виконували роль дизайнерів своїх костюмів.

Для популяризації занять ритмічною гімнастикою і профорієнтаційної роботи до участі в конкурсі були запрошені команди загальноосвітніх шкіл та спортивних клубів міста Кременця.

Змагання проходили у спортивному залі під гаслом "Ритмічна гімнастика – гармонія і краса людського тіла". В конкурсі приймало участь 17 команд (126 учасників). Кожна команда підібрала музику, від якої багато в чому залежала ефективність і привабливість виступу. Саме музичний ритм організовував рухи, підвищував настрій та позитивні емоції учасників конкурсу.

До складу журі увійшли досвідчені фахівці танцю Наталія Ткач, Іванна Запольська, Євген Найчук. Під час конкурсу використовувались мультимедійні засоби, які сприяли ознайомленню з видами аеробіки, історією виникнення та розвитку ритмічної гімнастики як виду спорту тощо.

Порадували своїм виступом наймолодші учасники конкурсу – члени дитячої фітнес-студії "Зумба-позитив" Кременецького РБК, яким судді одностайно віддали перевагу і перше місце. Друге призове місце посіла команда загальноосвітньої школи №5, а третє виборола команда 21-Фк групи спеціальності "Фізичне виховання" нашого педагогічного коледжу.

Переможців та учасників конкурсу нагородили грамотами, медалями і пам'ятними призами.

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Руслана ВОЛЯНЮК

Педагогічний коледж Кременецької гуманітарно-педагогічної академії став базою проведення чергового засідання методичного об'єднання керівників практики ВНЗ І – ІІ рівнів акредитації Тернопільської області, на яке прибули представники 22 вищих закладів освіти (16 коледжів і 6 училищ). Відповідальні за практичну підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" працювали під керівництвом голови обласного методоб'єднання керівників практичного навчання, завідувача практики Кременецького медичного училища ім. Арсена Річинського Лариси Стаднюк, методиста Ради директорів ВНЗ І – ІІ рівнів акредитації області Ольги Чай-

ки та завідувача практики педагогічного коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Валентини Шпак. Учасників засідання вітали проректор з навчальної роботи академії, доцент Марія Боднар і директор педагогічного коледжу Оксана Камінська. Вони розповіли про специфіку й організаційно-методичні заходи щодо підвищення ефективності функціонування педагогічного коледжу в структурі академії, про особливості взаємодії студентських колективів коледжу й академії та педагогічного і науково-педагогічного колективів обох навчальних інституцій у процесі підготовки фахівців для освітянської галузі – дошкільних, позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів.

Гості ознайомились із навчально-матеріальною базою академії і коледжу, відвідали Музей історії навчального закладу, оглянули експозиції Виставкової зали творчих

робіт викладачів і студентів, Кімнати-музею художника Ростислава Глувка, Музею довоєнної фотографії. Їх інформували про початок робіт і перспективи відновлення скульптури Матері Божої, відомої як Кременецька Мадонна, що до середини минулого століття знаходилась на галереї перед входом до центрального корпусу колишнього єзуїтського колегіуму, а згодом Волинської гімназії. В історичній залі Гуго Коллонтая учасників методоб'єднання вітав хор студентів спеціальності "Музичне мистецтво", що стало своєрідною демонстрацією рівня практичної підготовки майбутніх учителів музики. Глибоке враження справили інтер'єр бібліотеки і читального залу навчального закладу, а також архітектура й іконографічне оздоблення Собору Преображення Господнього, що знаходиться в центральному корпусі історико-архітектурного комплексу.

Преамбулою до теоретичної частини засідання методичного об'єднання керівників практичного навчання стала мультимедійна панорама "Кременецький педагогічний коледж у системі підготовки фахівців освітньої сфери", запропонована гостям як теоретико-інформаційне узагальнення фактичного матеріалу, одержаного членами методоб'єднання при ознайомленні з навчальним закладом. Змістовим ядром засідання стала доповідь завідувача практики коледжу-господаря Валентини Шпак "Організація практичного навчання в педагогічному коледжі. Співпраця коледжу з базовими навчальними закладами у забезпеченні ефективної підготовки майбутніх фахівців освітньої галузі". Доповідач наголосила, що функціонування коледжу в структурі академії забезпечує вагомі позитиви у професійній підготовці фахівців-освітян, насамперед у

контексті педагогічної практики. Для цього педагогічний колектив коледжу прагне забезпечити практичну спрямованість процесу викладання й актуалізацію знань під час проходження практики, сформувати позитивну мотивацію студентів, їх психологічну готовність і налаштованість на практичну педагогічну діяльність, тобто на реалізацію теоретичних знань у шкільній практиці. Першоумова досягнення такого програмного завдання – наявність належного матеріально-технічного і навчально-методичного забезпечення практики, в чому є важливими й об'єктивні можливості дошкільних і шкільних навчальних установ як баз практики, і нормативна сторона виконання програми практичної підготовки студентів. Педагогічний коледж академії має відповідний комплекс методичного забезпечення педагогічної практики студентів, до якого входять Інструкція щодо використання в коледжі "Положення щодо проведення практики студентів у ВНЗ України", графіки навчального процесу з виокремленими видами практики, щорічні плани і графіки педагогічної практики та кошториси витрат на їх проведення, наскрізні програми практики для кожної спеціальності та робочі програми з календарними планами, а також відповідні інструктивно-методичні матеріали та сформований "портфель" методичних документів і наочних матеріалів як своєрідний банк досвіду підготовки та проведення всіх видів педагогічної практики.

У доповіді висвітлено досвід роботи викладачів коледжу в організації практич-

ного навчання майбутніх педагогів, зокрема в питаннях налагодження співпраці та взаємодії з керівництвом і педагогами базових дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчально-виховних закладів, у проведенні настановчих конференцій, щодо специфіки підготовки студентів до організації різних форм навчально-виховної роботи в освітніх установах (уроки, гуртки, секції, змагання, турпоходи, екскурсії тощо), щодо особливостей практичних занять з додаткової спеціальності, щодо підведення підсумків практики та інформаційного супроводу її результатів. У цьому аспекті підкреслено, що студенти коледжу, виконуючи програму практики, здійснюють широкий спектр культурно-освітніх заходів: майбутні вчителі музики організовують концерти, образотворці – виставки мистецьких творів і майстер-класи з образотворчого мистецтва, завтрашні вчителі фізичної культури – спортивні змагання, роботу секцій, майбутні вчителі технологій – виготовлення елементів обладнання для баз практики тощо. Значна увага приділяється наочному та мультимедійному висвітленню результатів практики, зокрема у формі виставок (плакатів, фото, художніх робіт), художньо-інформаційних презентацій, публікацій у пресі та мережі Інтернет.

Засідання методичного об'єднання підтвердило, що одним із найефективніших способів покращення якості та результативності роботи є обмін досвідом, до чого активно звертались представники різнопрофільних ВНЗ Тернопільщини. У своїх виступах вони прийшли до висновку про класичну необхідність поєднання фундаментальних теоретичних знань із ключовими фаховими навиками, що складає першоумову успіху на сучасному ринку професійних послуг. Так, завідувач практичним навчанням Кременецького медучилища ім. Арсена Річинського Лариса Стаднюк зауважила, що гарантією якісної підготовки фахівця медичної галузі виступає тісний взаємозв'язок навчального закладу з лікувально-профілактичними установами, а важливим елементом такого взаємозв'язку є паспорт бази практики, зміст якого враховується при розподілі студентів на проходження практичної підготовки. Практику студенти-медики розпочинають зустріччю з керівництвом і фахівцями медичної установи, яка має пізнавальну та професійно-орієнтовану мету: студенти не лише розширюють знання про свою майбутню професію, а й визначають власні професійні можливості та ступінь готовності до виконання первинних фахових обов'язків. Важливий момент: студенти ведуть щоденники практики, оформлення яких контролюється керівниками баз практики, чим забезпечується зворотний зв'язок керівників практики з практикантами. Більше того, керівники баз практики беруть участь у проведенні диференційованого заліку з практичної підготовки, у підсумковій конференції за результатами практики та входять до складу державної кваліфікаційної комісії, чим посилюється ефективність практичної підготовки майбутніх медичних працівників. Учасники засідання визнали такий досвід вартим наслідування.

Яскравим елементом зустрічі керівників практики стала тренінгова програма "Емоційне вигорання педагога: причини та шляхи попередження", яку запропонувала практичний

психолог, викладач педагогічного коледжу академії Юлія Мельник. Молодий науковець виходила з того, що праця педагога належить до професій із підвищеною моральною відповідальністю, а тому є емоційно обтяжливою, що викликає синдром професійного вигорання, тобто формує стан духовного і фізичного виснаження. Вона визначила симптоми згаданого стану, звернула увагу на диференційовану схильність до нього різних категорій людей (за віком, статтю, типом характеру тощо), а також вказала на конкретні методичні способи і прийоми визначення рівня особистого емоційного вигорання та висловила побажання-рекомендації щодо запобігання і мінімізації цього негативного прояву.

При підведенні підсумків засідання керівники методоб'єднання відзначили високий рівень його підготовки педагогічними працівниками коледжу-господаря, підкреслили ефективність вирішення передбачених програмою теоретичних і практичних питань, глибоку змістовність оприлюднених матеріалів з досвіду організації практичного навчання у вищих закладах освіти І – ІІ рівнів акредитації.

"ПРОСВІТА" В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Марія ЛЕВЕНЕЦЬ

Волинська крайова організація Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Тараса Шевченка спільно з науковцями Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки провели

Міжнародну науково-практичну конференцію ""Просвіта" і розвиток громадсько-культурного життя в Україні: історія та сучасність". 53 учасники наукового форуму з вищих закладів освіти України та Польщі запропонували 45 аналітичних доповідей з означеної тематики. Показово, що окремі науковці висвітлювали роль "Просвіти" в соціально-культурних процесах минулого і сьогодення на конкретних матеріалах нашого краю, зокрема м.Кременця та Кременеччини. Так, професор Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині (Польща) Анджей Шмит оприлюднив власне дослідження "Кременець як центр освіти в Західній Україні протягом 18 – 21 століть". Доктор історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії Ірина Скакальська на матеріалах Кременецького повіту першої третини минулого століття аналізувала проблему "Пограниччя культур: "Просвіта" як оберіг національної культури українців". Кременецькі мотиви прозвучали і в науковій розвідці студентів історичного факультету Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки Василя Притулюка й Ігоря Петровича про громадсько-політичну діяльність нашого краянина Арсена Річинського в 20 – 30-х роках минулого століття.

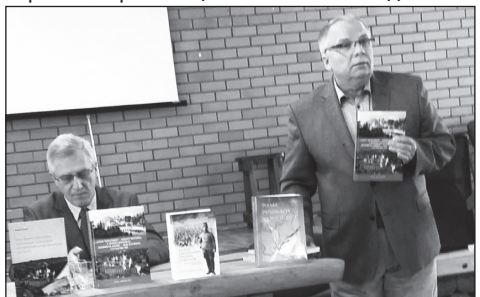

Привернув увагу учасників конференції аналітичний матеріал "За згодою й незгодою Кліо. Про співробітництво польських та українських істориків у 1991 – 2015 роках", який підготував доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін Генріх Стронський.

Під час конференції відбулись презентації нових наукових видань. Науковці України та Польщі отримали ґрунтовну інформацію про книги Г.Бондаренка і В.Кихтюк "Історична топоніміка Волинської області: назви населених пунктів", А.Шмита і Г.Стронського "Волинські Афіни – між історією та сучасністю", А.Шмита "Кременецький ліцей як зразок просвітницької моделі школи на території України у першій половині XIX століття", М.Лазаровича "Легіон Українських січових стрільців: формування, ідея, боротьба", О.Каліщук "У тіні Волині? Історія vs пам'ять".

Матеріали конференції увійшли до однойменного Збірника наукових праць.

З ЛЮБОВ'Ю ДО ГЛЯДАЧА

Наталія БОНДАРЕНКО

Коли біографія творчої особистості перевершила десяток років, то вже можна робити висновки про конкретний доробок та оцінювати досягнуті успіхи. А творча біографія викладача-методиста циклової комісії музичних дисциплін педагогічного коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Надії Найчук сягнула 30-літнього рубежу як викладача основного музичного інструмента (акордеон) і, крім цього, вже чотири роки вона викладає оркестровий клас, тобто виступає в ролі керівника оркестру народних інструментів нашої академії. У складі колективу – 36 студентів педагогічного коледжу й академії. До свого репертуару музиканти включають українські народні й сучасні пісні, а також твори зарубіжних композиторів. Приємно відзначити, що багато творів виконуються в аранжуванні наших викладачів, які знаходять їм нове і свіже звучання.

Нещодавно в Концертному залі Гуго Коллонтая відбувся перший творчий звіт оркестру народних інструментів. Вів святкову програму диктор Кременецького районного Будинку культури Ігор Ленчук. Відкрила концерт колективу "Сюїта на українські народні пісні" в оранжуванні музиканта-баяніста і педагога з багаторічним стажем роботи (у минулому – керівника оркестру народних інструментів викладачів нашого навчального закладу) Василя Сиротюка, котрий нині ділиться досвідом роботи з Надією Найчук і продовжує робити аранжування творів для наших мистецьких колективів.

До програми звітного концерту музиканти оркестру запропонували інструментальні твори "Історія кохання" Френсіса Лея, "Мелодія" Ніно Ротта, "Маленька квіточка" (Сідней Беше, аранжування Василя Сиротюка), "Смуглянка" (Анатолій Новіков, аранжування Василя Сиротюка), пісню "Кленова балада" (музика і слова Анатолія Матвійчука, солістка Олександра Кир'янчук).

Жіночий аматорський народний ансамбль "Калина" (керівник Олена Новик) у супроводі оркестру виконав пісні Богдана-Юрія Янівського на слова Богдана Стельмаха "Не забудь" (аранжування Василя Сиротюка) та "Їхали повстанці з поля" (аранжування Василя Сабрана).

Ще одну концертну добірку оркестру народних інструментів склали музичні твори в аранжуванні Валерія Яскевича, котрий спочатку працював для невеликих ансамблів, а тепер – і для оркестру. Крім цього, він увів цікаве поєднання оркестру й електрогітари. До уваги глядачів прозвучала пісня "На калині мене мати колихала" (музика Володимира Верменича, слова Андрія Мястківського і Миколи Сингаївського) у виконанні соліста Сергія Шегери та "Інтерлюд" Олега Хромушина.

Солісти студентського ансамблю у складі Павла Левицького, Сергія Шегери, Сергія Волохатого, Юрія Хільчука та Сергія Паланюка торкнулись одвічної народної тематики неповторною піснею "Чорнії брови, карії очі". Їхню ініціативу підхопили колеги зі студентського інструментального квартету "Друзі": спочатку нагадали про тривожні події минулих і нинішніх воєн нашого народу повстанською "Лента за лентою", продовжили українськими народними "Маруся" і "Чорна гора", а також привітали керівника оркестру народних інструментів Надію Найчук запальними "Коломийками".

Ще одним концертом відзвітували наші музичні колективи, та на цей раз вітальним: у такий символічний День захисту дітей мистецька делегація нашої академії на чолі з Надією Найчук прибула до військової частини А-1519 м. Дубна, щоби привітати військовослужбовців з 23-ю річницею від часу створення їхньої військової частини. Разом із побажаннями мужності, сили, відваги, міцного здоров'я, щастя і мирного неба від імені ректорату, професорсько-викладацького складу та студентів академії керівник кременецької делегації подарувала господарям картину і запропонувала кілька музичних номерів.

Вів музичну програму Павло Левицький. Щиро, невимушено та по-особливому душевно презентували своє мистецтво Олександра Кир'янчук – "Поцілую" Романа Скорпіона і "Ми – українці" невідомого автора; Віктор Бондар – актуальний і гостро-болючий твір "Білі тополі" (музика Петра Солодухи та Павла Солодухи на слова Петра Солодухи) з репертуару польського гурту "Еней"; ансамбль хлопців у складі Павла Левицького, Сергія Волохатого, Віктора Бондаря, Миколи Комінярського, Павла Яловського, Юрія Хільчука і Сергія Паланюка – "За байраком байрак" (музика народна, слова Тараса Шевченка); переможець всеукраїнських конкурсів Юрій Хільчук – українська народна пісня "Їхали козаки"; Сергій Паланюк – "Козацька слава" (слова і музика Леопольда Ященка).

Майстерно виконав "Карело-фінську польку" баяніст Павло Яловський, виступ якого доповнили багаторазові лауреати всеукраїнських і міжнародних конкурсів, солісти ансамблю танцю "Горлиця" Ірина Поліщук та Євгеній Найчук з українським народним танцем "Горлиця" та "Вальсом". Інструментальний ансамбль "Друзі" забезпечив музичний супровід концертних номерів, а також подарував знамениту "Гуцулку Ксеню" (слова і музика Ярослава Барнича і/або Романа Савицького).

Завершила виступи Галина Хмара піснями "Цвіте калина" (слова і музика Ірини Федишин) та "Українська родина" невідомих авторів у складі вокального дуету з Сергієм Русаковим.

Вражені, схвильовані, розчулені і задоволені військовослужбовці подякували кременчанам і разом з нашим ведучим висловили спільне бажання швидше діждатися того часу, "коли закінчиться війна й розжарена від бомб земля воскресне", щоб зустрічати ще багато гарних ювілеїв.

БАРВИСТІ ГОЛОСИ "ВИШИВАНКИ"

Так уже склалося, що весняний період ряснів першими звітними концертами мистецьких колективів нашої академії. До своїх колег приєдналися солісти вокального тріо викладачів "Вишиванка" у складі Мар'яни Мацюк, Лариси Соляр та Інни Ратинської (керівник). Взагалі колектив працює вже близько десятка років, але таку чудову назву отримав зовсім недавно.

Солісткою і "яскравим голосом" цього вокального ансамблю довгий час була Наталія Ткач. Вона виконувала обробки народних пісень для свого тріо, а згодом повністю віддала своє серце танцювальному мистецтву.

Нинішній склад ансамблю продовжує працювати у супроводі оркестрової групи під керуванням Валерія Яскевича, який робить аранжування практично всіх виконуваних "Вишиванкою" творів і є справжньою творчою "душею колективу".

До репертуару свого першого звітного концерту солісти включили українські народні пісні "По тім боці", "Ой летіли гусоньки", "На вулиці музиченька грає", "Хлопці кучеряві" в обробці Наталії Ткач, "Ой піду я до млина" й авторські твори "У перетику ходила" Тараса Шевченка і Володимира Демченка, "Я щаслива з роду" Івана Кутеня й Андрія Кушніренка, "Закувала зозуленька" Ігоря Шамо і Дмитра Луценка, "Дівчина сорочку вишивала" Ісидора Вимера і Володимира Вихруща, "Червона ружа" Ігоря Шамо і Любові Забашти.

Названі твори виконувались у супроводі оркестрової групи, а пісні "Човен" на слова Тараса Шевченка (обробка Степана Стельмащука), українські народні пісні "На поточку пряла" (обробка Тетяни Мулик) та "Ой на заріночку" (обробка Романа Стельмащука) прозвучали акапельно.

До концертної палітри вокального тріо свою інструментальну барву "Карело-фінська полька" Фрідріха Ліпса додав вихованець класу Василя Райчука, баяніст Павло Яловський.

Перший "іспит" колективом успішно пройдено. Розцвітай, наша веселкова "Вишиванко", і надалі новими візерунками радуй шанувальників пісенного мистецтва!

Фотохудожники номера: ***Петро Данилюк, Сергій Колісецький, Валентина Кащук***

МУЗИКА – РУХ ДУШІ

Анна КРИЖНА
власкор "Замку"

Музика, за висловом давньогрецького мислителя Платона, надихає весь світ, постачає душу крилами, сприяє польоту уяви; музика додає життя і веселощі всьому існуючому. Її можна назвати втіленням всього прекрасного і всього піднесеного.

У Концертному залі Гуго Коллонтая відбувся концерт, присвячений пам'яті найвидатнішого польського композитора і піаніста Фридерика Шопена. Публіка складалася з викладачів і студентів академії, а також місцевих поціновувачів класичної музики.

Композитор, піаніст і диригент Антон Рубінштейн доречно зауважував: «Гра на фортепіано – рух пальців; виконання на фортепіано – рух душі. Зазвичай ми чуємо тільки перше...». Що стосується молодого викладача Кременецького педагогічного коледжу Світлани Гуральної, яка запропонувала цикл творів Ф. Шопена, то це дійсно була не гра, а виконання душею. І не дивно, адже вона – переможниця III обласного конкурсу-фестивалю юних талантів «Надія – 2» у номінації « Інструментальне мистецтво», лауреат обласного огляду-конкурсу «Творчість юних – 2003», дипломант II Всеукраїнського академічного огляду-конкурсу молодих піаністів пам'яті професора Олександра Бугаєвського (2007), триразовий дипломант I туру Всеукраїнської олімпіади з музичного мистецтва в номінації «Музичний інструмент» (2008, 2009, 2010).

Глядачі мали нагоду ознайомитись із такими творами великого піаніста: Мазурка до дієз мінор.опус 63 №3, Етюд ля бемоль мажор оп.25 01, Лицарсько-романтичний Полонез ля бемоль мажор тв.34 №1, Найвідоміший Ноктюрн до дієз №20. Етюд ля бемоль - Мажор оп.25 №1, Рондо оп.1. до-мінор, Мазурка до дієз - мінор оп.63 №2, Ноктюрн № 20 до дієз - мінор, Полонез тв. 26 №2 мі бемоль - мінор, Ноктюрн оп.48 №2 до - мінор, Великий блискучий вальс тв. 34 №1 мі бемоль - Мажор, Фантазія-експромт оп. 66 до дієз - мінор.

Концерт дуже сподобався публіці, адже вона почула прекрасні твори і побачила майстерну гру.

БЕРЕЖИ ЗДОРОВ'Я ЗМОЛОДУ

Людмила ГОЛОВАТЮК
кандидат біологічних наук

Саме до такого висновку прийшли учасники круглого столу "Здоров'я людини та способи його збереження", присвяченого Всесвітньому дню здоров'я. Згадану перлину народної мудрості юні науковці, студенти факультету фізичного виховання та біології, доповнювали і конкретизували власними науковими розвідками, з яких випливало, що зберігати здоров'я змолоду необхідно з дотриманням традиційних порад щодо здорового способу життя та з урахуванням новітніх медико-біологічних рекомендацій. Співпрацю майбутніх учителів фізичного виховання та завтрашніх вчителів біології забезпечували і спрямовували науково-педагогічні працівники кафедри біології, екології та методики їх викладання (завідувач – доктор біологічних наук, професор Микола Ільєнко) і кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання (завідувач – кандидат біологічних наук, професор Олена Довгань). Загальну підготовку круглого столу здійснювала і виступила його модератором кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух. Вона відкрила засідання вступним словом і підвела підсумки роботи круглого столу, де дала високу оцінку виступам його учасників.

Актуальну та практично важливу проблематику "Експериментальна методика формування і корекції постави у школярів" висвітлювала третьокурсниця спеціальності "Фізичне виховання" Наталія Дячук, якій за мультимедійним пультом асистувала Катерина Лисанець. Студентки виокремили 4 групи причин порушення постави в учнів: вроджені порушення; порушення, набуті внаслідок хвороб; порушення, набуті внаслідок негармонійного розвитку окремих м'язових груп; порушення як наслідок асиметричного статичного навантаження (неправильної пози). Дівчата повідомили про результати власних досліджень, проведених ними в Кімнатецькій ЗОШ Кременецького району: на початку навчального року було обстежено 48 учнів і в 14 з них (9 дівчаток, 5 хлопців) виявлено порушення постави. Зокрема, сколіотична постава була у восьми учнів, гіперкіфотична і сутула – у трьох, кіфолордотична і плоска – у трьох. Студенти розробили і рекомендували вчителям фізичної культури школи орієнтовні комплекси коригуючих фізичних вправ для учнів з порушеннями постави. Наукове керівництво пошуками юних дослідників здійснювала професор Олена Довгань.

Другокурсники спеціальності "Фізичне виховання" Сергій Семенюк (доповідач) і Ольга Головенько (мультимедійний супровід) зробили "Оцінку рівня соматичного здоров'я студентів КОГПА", яку розпочали з маловтішної статистики: близько 90 % дітей шкільного віку мають відхилення у стані здоров'я, а понад 59 % – незадовільну фізичну підготовленість. Більше того, впродовж періоду навчання кількість здорових дітей у загальноосвітніх школах зменшується у 3,3 рази, а в гімназіях – в 4,2 рази. При підготовці матеріалів до круглого столу доповідачі провели дослідження серед студентів спеціальностей "Фізичне виховання" і "Біологія", під час якого виявилося, що 12 % студентів мають низький рівень соматичного здоров'я, 21 % – нижче середнього, 58 % – середній рівень, 6 % – вище середнього і лише 3 % майбутніх педагогів мають здоров'я високого рівня. Отже, здоров'я студентів потребує значного поліпшення, чого можна досягти подоланням гіподинамії й ефективною інформаційно-просвітницькою роботою з метою формування свідомого ставлення до власного здоров'я.

Майбутні вчителі фізичного виховання, студентки другого курсу Мар'яна Ковальчук (доповідач) та Ольга Головенько (мультимедійне забезпечення) говорили про "Дослідження стресостійкості у студентів спеціальності "Фізичне виховання". Як і в попередніх учасників круглого столу, їхні теоретичні висновки базувалися на власних дослідженнях. Дівчата вивчали стресостійкість у 50 своїх однокурсників віком від 18 до 20 років і прийшли до висновку, що середній показник стресостійкості даної групи становить 16,18 бала й оцінюється як задовільний. У тлумаченні юних науковців стресостійкість вказує на рівень адекватності у сприйнятті навчальної інформації, де враховується факт негативного впливу на здоров'я та працездатність студентів надмірних або просто значних інтелектуальних та емоційних навантажень. Доповідачі рекомендують: зменшення стресу та підвищення стресостійкості досягається фізичним вправами, здоровим сном, творчими заняттями, перебуванням на свіжому повітрі та застосуванням водних процедур.

Андрій Маріука, другокурсник спеціальності "Фізичне виховання", обрав специфічну тему "Оцінка індексу маси тіла у студентів спеціальної медичної групи КОГПА". Юний дослідник резонно зауважує, що одним із показників здоров'я людини є співвідношення маси і довжини її тіла, оскільки як надлишок, так і недостатня вага в однаковій мірі небезпечні для здоров'я і стають причинами багатьох захворювань. Дослідженнями серед 47 студентів спеціальної медичної групи нашої академії встановлено, що в 14 (48 %) із них вага перебуває в межах норми; у 12 (41 %) виявлена недостатня вага; надлишкову вагу мають 2 студенти (7 %) і один студент (4 %) має ожиріння I ступеня. Доповідач дав відповідні рекомендації: раціональне харчування з конкретним врахуванням калорійності продуктів, активний режим дня, обов'язкові фізичні вправи, уникнення депресії, формування оточення, що відповідає здоровому способу життя.

Проблему "Статистичний аналіз захворювань органів дихання в жителів міста Кременця", що вивела тематику круглого столу за межі навчального закладу, підняла студентка четвертого курсу спеціальності "Біологія" Ірина Костик, якій допомагала одногрупниця Марія Канарчук. Вони наголосили, що найважливішим фактором є індивідуальне здоров'я людини, і взяли за мету зробити аналіз статистичних показників захворювань органів дихання в загальній захворюваності та їх динаміки і поширення в м.Кременець упродовж 2012 – 2014 років. Матеріалами служили бази даних Головного управління статистики в Тернопільській області та відділу статистики Кременецької центральної районної лікарні. За наведеними даними, в період з 2012 по 2013 рік кількість захворювань органів дихання серед місцевого населення зменшувалась, а впродовж 2013 – 2014 років спостерігалося зростання захворюваності із 296 до 333 випадків, тобто на 11 %. Студентки визначили найпоширеніші захворювання органів дихання у кременчан: хронічний фарингіт, хронічні хвороби мигдаликів, пневмонія, бронхіальна астма, хронічний бронхіт. Суттєвим негативним фактором для здоров'я місцевих мешканців дослідниці називають нераціональний спосіб життя, насамперед харчування, оскільки негативні техногенні фактори в нашому регіоні зведені до мінімуму. А запобігати захворюванням органів дихання потрібно в першу чергу лікувальною фізкультурою.

На масштаби України вийшли другокурсники спеціальності "Фізичне виховання" Владислав Устимчук і Андрій Романчук, які спільно оприлюднили досить тривожну тему "Захворюваність населення України на злоякісні новоутворення". Тривога підтверджувалась наведеними статистичними даними: за останні 10 років кількість онкохворих в Україні

зросла на 25 %, а це означає, що впродовж року в нашій державі з'являється понад 160 тисяч випадків нових захворювань онкологічного характеру. На Тернопільщині онкохвороби стають однією з основних причин смертності (38% серед жінок і 15 % серед чоловіків). Доповідачі вказали на основні фактори ризику, що ведуть до онкозахворювань: спадковість, попередні хронічні захворювання, радіаційні та інші негативні екологічні фактори, шкідливі звички (паління, алкоголь), стреси та нервові перевантаження. Серед профілактичних заходів – раціональне харчування, відмова від шкідливих звичок, протистояння або уникнення стресових ситуацій. А з цього випливає, що здоровий спосіб життя – найголовніший щит проти онкологічних захворювань.

"Медову" тематику обрали подруги-першокурсниці з 11-Б групи Іванна Свитка й Ірина Ніколайчук. Спочатку Іванна з допомогою Ірини озвучила власне дослідження "Продукти бджолярства – джерело здоров'я та довголіття" і наголосила на важливій особливості: стан бджолиних сімей вказує на якість екологічної ситуації, а відомі продукти бджільництва (мед, віск, бджолині стільники, перга, пилок, забрус, маточне молочко, бджолина отрута, бджолиний підмор) позитивно впливають на здоров'я, якість і тривалість життя людини. Саме тому сучасна медицина виявляє особливий інтерес до бджолиних продуктів. Увагу Ірини Ніколайчук привернула "Апітерапія в медицині" і вона у своєму виступі конкретизувала цілющі властивості продуктів бджолярства: вказала на лікувальне застосування перги і маточкового молочка, розповіла про використання воску у фармації та косметиці, про лікувальні властивості бджолиної отрути і прополісу, детально охарактеризувала лікування медом за його видами, застосування меду в кардіології, при внутрішніх хворобах і лікуванні ран.

Науковими пошуками студентів керували кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух і асистент кафедри біології, екології та методики їх викладання Оксана Гурська. Практичний супровід участі студентів у підготовці та засіданні круглого столу здійснювала асистент цієї ж кафедри Ілона Михалюк. Дослідницька робота студентів-науковців проводилась у рамках науково-дослідної лабораторії "Проблеми людини та філософія здоров'я" (керівник – доктор біологічних наук, професор Микола Ільєнко).

ОРНІТОФАУНІСТИКА – ЦЕ АКТУАЛЬНО

Анжела КРАСОВСЬКА

Традиційно науково-педагогічні працівники і студенти спеціальності "Біологія" проводять комплекс заходів, спрямованих на захист довкілля та екологічне виховання молодого покоління. Нещодавно члени кафедри біології, екології та методики їх викладання спільно зі своїми колегами з кафедри теорії та методики дошкільної освіти та у співпраці з працівниками Національного природного парку "Кременецькі гори" розпочали свої природоохоронні та екологовиховні дійства засіданням круглого столу "Орнітофауністика: історія, сучасний стан і актуальність", який приурочили Всесвітньому дню птахів.

Організатори круглого столу поставили перед собою конкретні завдання: привернути увагу громадськості та молоді до питань охорони та збереження птахів, насамперед за допомогою природоохоронних ініціатив; ознайомити викладачів і студентів з основними напрямами сучасних орнітологічних досліджень,в чому особливу увагу звернути на з'ясування причин негативних змін в орнітофауні та розкрити ризики антропного впливу на чисельність і видовий склад птахів; залучити студентську молодь до дискусій з прийняття рішень та участі у практичних заходах з охорони та збереження птахів.

З вітальним словом до учасників круглого столу звернулися кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методики їх викладання Ольга Дух і начальник відділу екологічної освіти НП "Кременецькі гори" Оксана Тимошенко. Дискусію за тематикою круглого столу розпочав кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Михайло Майхрук доповіддю "Залучення птахів-дуплогніздників у різні ландшафти Тернопільщини". Краєзнавчу орнітологічну проблематику вирішувала фахівець з екологічної освіти НП "Кременецькі гори" Ольга Жиглевич, оприлюднивши власне дослідження "Орнітофауна Національного природного парку "Кременецькі гори". Прозвучали виступи представників молодої студентської науки. Другокурсниця спеціальності "Біологія" Юлія Флис розкрила тему "Методика вимірювання птахів при проведенні орнітологічних досліджень", а її колега Ольга Возняк зупинилась на такому практичному питанні як "Приваба для птахів – штучні гніздівлі". Про особливості, стан, практичні проблеми та перспективи збереження "пташиного царства" нашого регіону, зокрема Південної Волині та Кременецького горбогір'я, про важливість і методику екологічного виховання не тільки молоді, а й усіх мешканців краю говорила начальник відділу екологічної освіти НП "Кременецькі гори" Оксана Тимошенко.

Першим і важливим кроком до практичної реалізації орнітологічної проблематики, окресленої на засіданні круглого столу, стало зініційоване фахівцями-природознавцями та студентами академії виготовлення сипушників і штучних гніздівель для дрібних сов. Такі "совині оселі" розміщуються на території Національного парку: вздовж орнітологічного маршруту на горі Вовча, на Божій горі та на Даниловій горі. Виготовлення штучних будиночків здійснили студенти спеціальності "Технологічна освіта" під керівництвом кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри теорії та методики технологічної освіти Віталія Цісарука.

Спрямовували орнітологічні заходи доктор біологічних наук, завідувач кафедри біології, екології та методики їх викладання, професор Микола Ільєнко, кандидат біологічних наук, доцент цієї ж кафедри Ольга Дух і асистент Анжела Красовська.

OPEN AIR, або НАУКА В КРОСІВКАХ

Олена МОРОЗ
кандидат філософських наук

Оригінальну форму науково-дослідницької роботи започаткувала Рада молодих науковців Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. З ініціативи голови Ради, кандидата філологічних наук Романа Дубровського розроблено програму "Kremenets science: open air, або наука в кросівках", яка передбачає низку формальних

і неформальних зустрічей магістрантів, аспірантів, молодих кандидатів наук з метою вирішення різноманітних проблем науково-теоретичного і методичного характеру. Наукові конференції, семінари, круглі столи, диспути та інші класичні й апробовані форми наукового спілкування проходитимуть у новому форматі та в режимі "open air". Програма включає туристичні походи і тематичні екскурсії визначними місцями Кременеччини, ознайомлення з комплексом місцевих пам'яток історії та природи, зокрема із замками, храмами, заповідними територіями Національного природного парку "Кременецькі гори", місцями визначних історичних подій і перебування видатних постатей національної історії та культури. Науково-теоретична робота (доповіді, дискусії, обмін досвідом тощо) здійснюватиметься під відкритим небом і в позначеному історією місці. Тому програма ставить до учасників конкретні вимоги: наявність зручного одягу та спортивного взуття, фізична витривалість і любов до подорожей, національний патріотизм і наукова сміливість, наявність певних наукових здобутків і готовність поділитися ними з колегами.

Всупереч відомому народному прислів'ю щодо першого млинця реалізація програми розпочалась досить успішно. Вона стартувала науковим семінаром-турпоходом за темою "Національна ідентичність: культурно-історичні, соціальні й економічні виміри". Наукова проблематика семінару включала ряд важливих питань: точки перетину науково-технічного прогресу і національної ідентичності, художня література як дзеркало етногенезу, етнокультура українського суспільства, релігійна складова національної ідеї, мова як маркер національної ідентифікації, економічні аспекти національної ідентичності, а також специфіка національної ідентичності в умовах глобалізації, євроінтеграції, гібридної війни та в сучасному медіа-просторі.

Учасників наукового семінару-турпоходу привітала проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера. Вона побажала їм успішного науково-туристичного старту та плідної роботи і висловила впевненість, що ініціатива Ради молодих науковців академії матиме позитивну перспективу.

Враховуючи той факт, що навчальний заклад носить ім'я Тараса Шевченка, перші виступи учасників семінару прозвучали біля пам'ятника Великому Кобзареві на майдані перед центральним корпусом академії. Продовжилась дискусія у сквері, облаштованому на місці родинної садиби Словацьких, що нині знаходиться на території нашого навчального закладу, і в якому квітнуть троянди, висаджені студентами академії спільно із представниками Європейської Родини Шкіл, що носять ім'я великого польського поета, кременчанина за походженням Юліуша Словацького. Після цього молоді науковці вирушили у свій дискусійно-теоретичний туристичний похід маршрутами НПП "Кременецькі гори".

За своїм змістом дослідження магістранта Марії Бешлей "Шевченко як мовний маркер національної ідентичності" стало своєрідною пропедевтикою загальної дискусії. Її підтримали викладачі педагогічного коледжу Юлія Мельник і Наталія Яцюк, які подивилися на формування національної ідентичності через аспект впливу релігійної віри на соціалізацію особистості, а молодий науковець академії, музикознавець Христина Шородок – через національні мотиви в релігійних традиціях Західного Поділля. Кандидат педагогічних наук Олександр Омельчук висвітлив роль науково-технічного прогресу в еволюції національної ідентичності українського суспільства, а про її збереження в умовах зарубіжжя говорила викладач коледжу Тетяна Нікіфорчук, спираючись на роман Івана Багряного "Тигролови". Загальнотеоретичне підґрунтя полемічним виступам своїх колег забезпечували кандидат педагогічних наук Наталія Бодруг, викладачі педколеджу Наталія Сербай і Вікторія Якимович, які через розкриття теоретико-методичних засад соціальних проектів і за допомогою понятійного інструментарію таких постмодерних наук, як імагологія та інші, здійснили герменевтичний супровід багатоплановості дискусії.

Закономірно, що диспутанти значну увагу приділили педагогічному контексту становлення національної ідентичності громадян нашої держави. Роль сім'ї у формуванні позитивної етнічної ідентичності в дошкільні роки визначала науковець кафедри педагогіки та психології Наталія Бабій. Національно-патріотичний образ сучасного українського педагога окреслила кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки вищої школи Тетяна Рожко-Павлишин, а її колега по кафедрі Оксана Швець виясняла особливості підготовки фахівців національної дошкільної освіти засобами української поезії. Викладач педагогічного коледжу Іван Швець говорив про специфіку становлення професійної ідентичності сучасного студента з урахуванням національних реалій. Особливо гострої проблем торкнулася науковець кафедри педагогіки і психології Орислава Запорожець у науковій розвідці "Формування національної ідентичності у дітей із психофізичними вадами". Особливості роботи з людьми третього віку аналізувала викладач коледжу Ганна Леськів-Бондарчук.

Показово, що тематика турпоходу-семінару включала спектр матеріалів краєзнавчого характеру, що підсилювало практичну сторону дискусії про національну ідентичність. Викладач педколеджу Ірина Хохрякова показала образ Кременця в українській та польській літературах, а кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики технологічної освіти Віталій Цісарук дав характеристику сакральному мистецтву Почаївської лаври. Один виступ, окрім краєзнавчого характеру, носив ювілейний підтекст: кандидат філософських наук, старший викладач кафедри української філології та суспільних дисциплін Олена Мороз аналізувала світоглядні погляди композитора-кременчанина Михайла Вериківського, 120-річчя від дня народження якого відзначатиметься восени цього року. Керівник турпоходу-семінару Роман Дубровський охарактеризував національне в естетичній концепції поетеси-кременчанки Галини Гордасевич.

Учасники першого турпоходу-семінару, члени Ради молодих науковців академії не сумніваються, що їх починання не тільки матиме продовження, а й набере всеукраїнського та міжнародного формату. Перша ластівка такого сподівання не забарилася: молоді науковці з кількох вищих закладів освіти Республіки Польщі, з якими академія підтримує традиційні творчі зв'язки, виявили бажання опублікувати свої аналітичні розвідки у Збірнику наукових праць, до якого увійдуть матеріали турпоходу-семінару, а в майбутньому брати участь у програмі "Kremenets science: open air, або наука в кросівках".

ІЗ ДРУЖНІМ ВІЗИТОМ

Ніна БАГНЮК

Наш навчальний заклад відвідала делегація об'єднання вчителів української мови та літератури загальноосвітніх шкіл Рівненського району. Колектив у складі майже 40 чоловік очолили керівник об'єднання Катерина Новак, методист відділу освіти Рівненської облдержадміністрації Алла Красновська й екскурсовод Світлана Фесенко.

Зустріч підготували викладачі-філологи кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії на чолі із завідувачем кафедри, кандидатом філологічних наук, доцентом Олегом Василишиним. Гості ознайомилися з матеріальною базою ВНЗ, відвідали Музей освіти академії, де з уст завідувача музею Валентини Шпак прослідкували за історією зародження і розвитку освіти у стінах нашого навчального закладу від витоків і до сьогодення. В "Етнографічній світлиці Волині" (завідувач – кандидат філологічних наук, доцент Ірина Комінярська) третьокурсниця спеціальності "Соціальна педагогіка" Катерина Бойчук запропонувала рівненчанам близьку їм за тематикою наукову презентацію "Українська вишита сорочка в контексті декоративно-прикладного мистецтва Рівненського Полісся (за матеріалами Березнівського району)" , де внаслідок власних досліджень зробила цікавий аналіз мистецтва народної вишивки більше десятка сіл Рівненщини, розповіла про відомих вишивальниць Рівненського Полісся та перспективи використання народної вишивки провідними модельєрами і дизайнерами України та світу. Після виступу відбулось обговорення теми, під час якого юна дослідниця відповіла на поставлені запитання.

Наступний захід відбувся у приміщенні наукової лабораторії "Творчість Уласа Смчука: художній літопис XX століття". Керівник лабораторії, доцент Олег Василишин запросив присутніх до круглого столу на тему "Регіональна література: традиції і новації". У підготовці заходу брала участь кандидат філологічних наук, доцент Олена Пасічник.

Читальний зал бібліотеки академії зустрів гостей презентацією науково-творчого доробку викладачів-філологів. Кандидат філологічних наук, доцент Інна Волянюк розкрила цікаві сторінки творчої біографії кременецького поета і колишнього нашого викладача Юрія Климця, життя якого трагічно обірвалося. Доцент Олег Василишин привідкрив завісу цікавих "взаємин" Ліни Костенко з Кременцем, перегорнув окремі сторінки поетичної творчості Миколи Тимчака, Георгія Петрука-Попика. Наші науковці-філологи підготували студентські літературні читання творів українських поетів. Невмируще Тарасове слово прозвучали у виконанні Маріанни Борсук (31-А, "Мені однаково..." англійською мовою), Катерини Лисанець (41-Н, уривок з поеми Тараса Шевченка "Сон" німецькою мовою). Вірші Миколи Тимчака запропонували юні диктори з 21-СП групи Марія Гаврилюк ("У Голосієві") та Дарія Гаврилюк ("Офорт 1860 року"). Улюблені поезії Ліни Костенко презентували другокурсниці спеціальності "Українська мова і література" Юлія Ільчук ("Хай буде легко дотиком пера..."), Анастасія Федорів ("Моя любове, я перед тобою..."), Світлана Сорочинська ("Життя іде і все без коректур...") і Марія Степанчук ("Розкажу тобі думку таємну...").

Члени делегації були приємно вражені побаченим і почутим у стінах нашої альма-матер. У більшості випадків вони сприймали наше місто як провінційний населений пункт на трасі Рівне – Тернопіль, який нічим особливим не вирізняється з-поміж багатьох волинських містечок. Проте під час зустрічі вони переконались у високому рівні поставленої роботи, в особливому господарському підході до зовнішнього і внутрішнього вигляду навчальних приміщень, залів, майданчиків і подвір'я. А ще – у гостинному ставленні до гостей, і тому древньому високому духові, який витає над спорудами, живе в серцях колективу і надихає молоде покоління до навчання і творчої праці.

Як відмітила керівник об'єднання Катерина Новак, це дуже символічно, що така чудова зустріч відбулась у переддень Святого Воскресіння Господнього, яке вселяє у людські душі надію, що матері перестануть проливати гіркі сльози. Вона побажала усім миру – на землі, в родинах і серцях, а також переконала в тому, що перед їхніми учнями відкрилася чудова перспектива навчатись у такому красивому і гідному ВНЗ. До щирих слів вдячності за подаровані незабутні хвилини спілкування зі справжнім храмом науки долучився вчитель української мови із села Великий Олексин Борис Синякевич. А методист відділу освіти Рівненської ОДА Алла Красновська на згадку про відвідини Кременця й академії подарувала видання Василя Пилип'юка "Острів Благодаті" в надії, що таким благодатним островом знань стане для абітурієнтів Рівненщини Кременецька гуманітарно-педагогічна академія Тараса Шевченка.

Із зустрічним словом виступив головний редактор нашої газети "Замок" Анатолій Багнюк, який коротко зупинився на деяких аспектах діяльності академії та її видання, запросив усіх до тіснішої співпраці.

На завершення зустрічі Олег Василишин розкрив перспективи профорієнтаційної роботи з педагогами та школярами в Рівненській області. І ще одним приємним сюрпризом для рівненчан стала екскурсія по Кременецькому ботанічному саду та краєзнавчому музею.

ПОДВІЙНИЙ УСПІХ

Так склалося, що учні загальноосвітніх шкіл і студенти вищих закладів освіти нашої країни мають змогу виявляти свої філологічні здібності у двох творчих конкурсах міжнародного рівня – Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика та Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Другокурсниця спеціальності "Англійська філологія" нашої академії Ольга Дудечко брала участь в обох конкурсах – і в обох увійшла до трійки переможців. Майбутня вчителька англійської філології показала високий рівень знань з рідної мови та літератури, продемонструвала творчий підхід до використання української літературної мови в аналізі

літературознавчих проблем і головне – мужньо відстоювала власні позиції щодо принципової оцінки сутності та значення знакових явищ історії та сьогодення українського літературного життя. З особливою яскравістю це проявилося в написання творчої конкурсної роботи. Ось що говорить про цю роботу сама студентка: "Суть завдання полягала в написанні твору полемічного характеру, де потрібно було спростувати або підтвердити цитату відомого польського історика літератури Мар'яна Здзеховського, в якій вчений ставить під сумнів месіанізм Тараса Шевченка та вказує на песимізм у його творах, зокрема у поемі "Неофіти". У своїй роботі я не погодилася з думкою польського літературознавця, бо вважаю, що твори Кобзаря наповнені не просто оптимізмом, а глибокою вірою, яка не одну сотню років надихає мільйони українців: "...І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син і буде мати, і будуть люде на землі". Здзеховський аргументував свою думку змістом поеми "Гайдамаки", але я переконана, що в цьому творі більше тогочасного реалізму, ніж песимізму. І взагалі, аналізуючи твори Шевченка, майже скрізь можна простежити оптимістичну ноту, яка була віддзеркаленням непорушної віри Генія в світле майбутнє України. Щодо Шевченкового месіанізму, хочу сказати уривком із власного вірша: "Тебе послав нам Бог, я вірю, Щоб ми підняли очі догори, Щоб полюбили серцем ту країну, Якою так страждав і марив ти"".

Підтвердженням успішного виступу нашої студентки на міжнародних конкурсах з української мови та літератури стали Дипломи II ступеня, якими Ольга Дудечко нагороджена як переможець III етапу XVI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика та III етапу VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка. Особливою нагородою Ольги, як однієї з переможців конкурсів, стала Відзнака Союзу українок Австралії. До свого філологічного Олімпу наша студентка йшла під науковим керівництвом кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови і літератури та суспільних дисциплін Інни Волянюк.

НА ФАХОВІЙ ОЛІМПІАДІ

Київський університет ім.Бориса Грінченка приймав учасників II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності "Дошкільна освіта". Організаційний комітет Олімпіади очолював ректор університету, академік НАПН України, професор В.О.Огнев'юк. До складу журі увійшли фахівці педагогічної освіти – науковці університету-господаря та представники педагогічних ВНЗ Вінниці, Херсона, Хмельницька та Рівного.

Програма Олімпіади передбачала виконання складних фахових завдань. Майбутні бакалаври дошкільної освіти працювали над тестами та над аналітико-конструктивною проблематикою, моделювали фрагменти освітньої діяльності за попередньо розробленим план-коспектом.

Завтрашнім магістрам дошкільної освіти були запропоновані письмово-творче завдання "Педагогічні максими" та презентація наукової роботи. Окрім цього, команди університетів-учасників Олімпіади готували "Педагогічний плакат" символічного фахового змісту. Для всіх учасників були показані майстер-класи професійної спрямованості.

Різноманітною була культурно-мистецька складова Програми. Гості університету подивилися концерт за участю творчих дитячих колективів Київської дитячої академії мистецтв, хору хлопчиків "Соколята" Київської СЗОШ №182, художніх колективів університету-господаря, провели вечір знайомств і педагогічний флешмоб "Крила", відвідали "Музей українського побуту" в Педагогічному інституті університету та здійснили пішохідну екскурсію визначними культурно-історичними місцями Києва.

Наш навчальний заклад на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності "Дошкільна освіта" представляли студентки педагогічного факультету Інна Ісаєнко та Надія Мартинюк. Організаційно-науковий супровід їх участі у фахових змаганнях забезпечувала кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Ірина Онищук. Успішний виступ наших студенток підтверджує Лист-подяка оргкомітету Олімпіади професорсько-викладацькому складу кафедри теорії та методики дошкільної освіти академії "за високий рівень професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти". Інна Ісаєнко нагороджена Грамотою як переможець Олімпіади у номінації "Професійна компетентність".

«ART DANCE - 2016»

У м. Чернівці відбувся II Всеукраїнський чемпіонат з хореографічного мистецтва «ART DANCE 2016», в якому брали участь понад 50 танцювальних колективів з усієї України у різних номінаціях: народний танець, народна стилізація, класичний танець, сучасний танець (джаз, модерн, контепорарі та інші), вуличний танець (брейк-данс, хіп-хоп, джаз-фанк), східний танець, естрадний танець, естрадно-спортивний танець, спортивно-бальний танець.

Цей чемпіонат проводився з метою розвитку та популяризації хореографічного мистецтва в Україні, залучення дітей та молодих людей до вивчення хореографічного мистецтва, а також пропаганди здорового способу життя та ознайомлення громадськості з красою хореографічного мистецтва і тенденцій його розвитку в Україні та за кордоном, розробки міжнародних творчих зв'язків між танцюристами і фахівцями у сфері хореографії.

Мистецькими суддями чемпіонату виступили: Андрій Дикий – танцюрист, хореограф-постановник проекту «Танцюють всі», Чемпіон України з латино-американських бальних танців; Ілля Падзина – кандидат у майстри спорту з бальних танців, суперфіналіст шоу «Танцюють всі-7; Марія Козлова – переможниця телешоу «Танці без правил», педагог-хореограф; Світлана Кузьменко – суддя міжнародної категорії, продюсер, режисер-постановник, хореограф; Тетяна Любко – голова циклової комісії хореографічних дисциплін Чернівецького обласного училища мистецтв імені С. Воробкевича. Суддівське журі мало змогу переглянути й оцінити 120 хореографічних композицій.

Учасниками цього Чемпіонату стали три танцювальні колективи з Кременця: народний аматорський ансамбль танцю «Орієнталь» Кременецького РБК (керівник Іванна Запольська), а також зразковий аматорський ансамбль танцю «Барвінок» Кременецького РБК і художній народний ансамбль танцю «Горлиця» Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (керівник Андрій Медецький).

Обидва колективи, очолювані членом Національної спілки хореографів України Андрієм Медецьким, стали золотими призерами Чемпіонату: у номінації «Народний танець» середня група танцювального колективу «Барвінок» представила український танець «Козачок», а солісти ансамблю танцю «Горлиця» Євген Найчук та Ірина Поліщук перемогли з польським народним танцем «Куявяк з обереком».

Учасникам змагань сподобалась тепла, дружня атмосфера, що панувала на сцені і в залі серед глядачів. Це стало додатковим стимулом для їхньої перемоги. Вітаємо призерів та керівника із заслуженим танцювальним «золотом»!

НА КОНКУРСІ ЮНИХ НАУКОВЦІВ-БІОЛОГІВ

На базі Чернівецького НУ ім.Юрія Федьковича відбувся завершальний етап Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з біології. Чернівчани вважають, що їх університет обраний місцем конкурсної зустрічі 69 юних любителів біологічної науки з усіх вищих закладів освіти України не випадково, бо він входить до рейтингової п'ятірки кращих університетів нашої держави і тут, за словами заступника директора Інституту біології, хімії та біоресурсів, професора І.О.Шмаракова, "закопана пуповина біологічних наук".

Відкриття конкурсу відбулося в головному корпусі університету – в Мармуровій залі Резиденції митрополитів Буковини і Далматії, де його учасників привітали ректор університету-господаря, професор С.В.Мельничук і директор Інституту біології, хімії та біоресурсів, професор М.М.Марченко.

Конкурс включав дві складових: рецензування студентських наукових робіт з біології, які рекомендувала галузева конкурсна комісія, та проведення науково-практичної конференції, що працювала у форматі трьох секцій, де юні дослідники-біологи мали змогу оприлюднити результати власних природничо-наукових розвідок. Окрім цього, насиченою була культурно-пізнавальна програма перебування конкурсантів у Чернівцях. Вони ознайомились з навчально-матеріальною базою університету, системою навчання, побуту та культурного дозвілля студентської молоді, подивилися відео-екскурсію "Чернівці з висоти пташиного польоту" і здійснили реальну екскурсію до Хотинської фортеці, побували на концерті художніх колективів і самодіяльних митців університету, на вечорі органної та класичної музики.

Студентську біологічну науку нашої академії на конкурсі представляла п'ятикурсниця спеціальності "Біологія" Ганна Дем'янчук, яка під керівництвом кандидата біологічних наук, доцента Нелі Цицюри підготувала наукове повідомлення "Родина Cupressaceae F. Neger як основа коніферетуму ботанічного саду Хмельницького національного університету".

Наша юна дослідниця показала історію створення та основні етапи розвитку коніферетуму ботанічного саду, зробила аналіз біоекологічних особливостей видів та форм родини Cupressaceae F. Neger в екоумовах регіону дослідження, розкрила таксономічний склад цієї родини, вікову та кількісну структури її насаджень в кніферетумі ботанічного саду, а також дала морфологічну характеристику досліджуваних таксонів. Не залишились поза увагою студентки перспективи розвитку родини Cupressaceae F. Neger, що вона зробила через аналіз життєдіяльності та перспективності інтродукції цих видів і оцінку успішності їх акліматизації й адаптації.

Наша дослідниця наголосила на актуальності проблеми оптимізації асортименту та якості деревних і чагарникових рослин і підкреслила, що значну роль традиційно відводять рослинам-інтродуцентам, використання яких підвищує декоративну цінність посадок. Серед таких особливе місце займають вічнозелені шпилькові рослини і, передусім, представники родини Cupressaceae, які зберігають декоративні якості протягом усього

року, відрізняються стійкістю до хвороб і шкідників, мають фітонцидні властивості.

Вроботівстановлено,щодосліджувані рослини походять із Північної Америки та Східної Азії. Порівняльний аналіз природно-кліматичних умов досліджуваного регіону та природних ареалів свідчить про те, що деревні інтродуценти із зазначених регіонів за відповідних умов культивування можуть бути успішно акліматизовані в природних умовах території, де розташований ботанічний сад Хмельницького національного університету. Родина Cupressaceae в коніферетумі ботанічного саду представлена 4 родами, 14 видами та 56 формами. Згідно вікового аналізу в насадженнях переважають молоді та середньовікові генеративні особини у віці від 5 до 20 років.

Оцінка життєздатності та перспективності інтродукції показала, що до I групи перспективності належить 9 видів, II групи – 2 види, III групи – 3 види. Малоперспективних видів не виявлено. Оцінка успішності акліматизації свідчить про те, що 8 видів мають повний ступінь акліматизації, а у 6 видів ступінь акліматизації добрий. Оцінка адаптованості дає підстави стверджувати, що рівень адаптації у 6 видів високий, 4 видів – добрий, 1 виду – середній, 3 видів – слабкий.

Chamaecyparis lawsoniana, Ch. pisifera, Juniperus chinensis, J. communis, J. virginiana, J. media, J. sabina, J. horizontalis, J. squamata, Thuja occidentalis, Th. orientalis, Th. plicata, Th. standishii, Thujopsis dolabrata є цілком перспективними та перспективними, мають повний та добрий ступінь акліматизації, тому їх можна рекомендувати для широкого впровадження в зелене будівництво.

У підсумку, наукова робота Ганни Дем'янчук має не лише теоретико-пізнавальне, а й практичне значення і підтверджує доцільність якнайширшої участі юних науковців у конкретних наукових дослідженнях з обов'язковою презентацією таких досліджень на науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах.

Сторінку підготувала Валентина КАЩУК

ПІДКОРЕННЯ МАТЕМАТИКИ

В наш час не так багато учнів чи студентів можуть говорити про своє захоплення математикою. Тому з особливою гордістю повідомляємо, що студент 31-ТОк групи педагогічного коледжу нашої академії Олександр Клак отримав Диплом ІІ ступеня за зайняте ІІ місце в обласній олімпіаді з вищої математики серед студентів ВНЗ І – ІІ рівнів акредитації Тернопільської області.

Олімпіада проходила в Гусятинському коледжі Тернопільського національного технічного університету ім. Івана Пулюя. Її учасниками були 12 студентів.

В інтерв'ю для газети "Замок" Олександр розповів, що олімпіада тривала 2,5 год. Завдання складалися з 5 розділів: матриці-визначники, аналітична геометрія, застосування похідної, границі та ліміти, інтегральні обчислення. Кожне завдання оцінювалось 5 балами. Він набрав 19 із 25 балів, а відстав від І місця всього на 1,5 бала. Готувався до олімпіади тиждень під керівництвом викладача вищої математики Руслани Волянюк.

Вітаємо нашого дипломанта і його керівника з хорошим успіхом і бажаємо в майбутньому обов'язково підкорити математичний Олімп.

СТУДЕНТАМ – ПРО СТАТУС СТУДЕНТА

Діана ТОЧИНСЬКА,
Вікторія КОРЧИНСЬКА
власкори "Замку"

Змістовний теоретично і корисний практично захід підготували активісти первинної профспілкової організації студентів академії (голова Андрій Заблоцький) і громадської організації "Молодіжний рух "За майбутнє"" (голова Сергій Колісецький): організований ними навчально-методичний семінар "Соціально-правовий статус студентів Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка" в однаковій мірі зацікавив і викладачів, і студентів навчального закладу. Теоретико-методичне спрямування семінару, залучення до його роботи фахівців відповідних соціально-правових служб забезпечив кандидат юридичних наук, доцент кафедри української філології і суспільних дисциплін Віктор Ткачук.

Учасників семінару привітав голова громадської організації "Молодіжний рух "За майбутнє"", магістрант Сергій Колісецький, який, характеризуючи згадану молодіжну організацію, окреслив її роль у захисті соціально-культурних і політико-економічних прав молоді, зокрема студентства. Від імені Кременецької райдержадміністрації до присутніх звернувся завідувач сектора у справах сім'ї, молоді та спорту Василь Петрук. Він говорив про особливості молодіжної політики місцевих органів влади в сучасних складних реаліях.

Продовженням його виступу стала доповідь фахівця із соціальної роботи Кременецького районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Галини Синишиної "Соціально-молодіжна програма розвитку для молоді", де висвітлено перспективи та конкретні заходи щодо активізації, розширення змісту й урізноманітнення форм діяльності в молодіжному середовищі. Вона наголосила на важливості систематичної роботи з малозабезпеченими і молодими сім'ями, надання їм передбачених соціальних виплат, здійснення заходів по гарантуванню прав учнів і студентства, вирішення питань працевлаштування молоді, необхідності профілактики негативних морально-побутових явищ, насильства в родині.

Важливе не тільки для студентів, а й для всіх громадян питання "Надання безоплатної правової допомоги в м. Кременці" роз'яснили виконуючий обов'язки начальника Кременецького районного відділу взаємодії з суб'єктами надання безоплатної первинної допомоги Ярослав Лис і головний спеціаліст відділу надання безоплатної вторинної правової допомоги та роботи з адвокатами Ірина Бурченюк. Вони назвали категорії громадян, які мають право на безоплатну правову допомогу (інваліди, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні та діти, котрі стали або можуть стати жертвами насильства у сім'ї, біженці, а також особи, що мають особливі заслуги перед державою), пояснили порядок отримання такої допомоги і надали фахову консультацію щодо соціально-економічних прав студентської молоді.

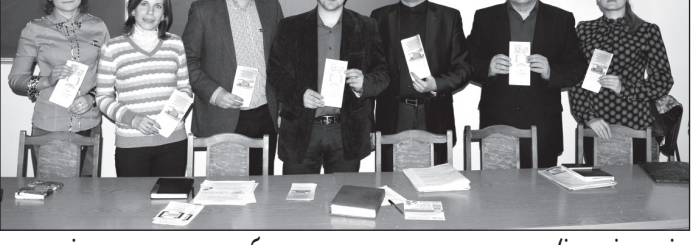

Особливий професійний інтерес учасників семінару викликала доповідь кандидата юридичних наук, доцента Віктора Ткачука "Правовий статус студента у навчальному процесі", в якій навчальна діяльність студента по оволодінню фаховими знаннями проектувалася через призму його соціально-правового статусу, а теоретичний матеріал і методичні рекомендації підтверджувалися конкретними фактами і практичними ситуаціями із життя студентства. В його виступі також ішлося про індивідуальну форму навчання, право студентів на стипендію, особливості та можливості отримання диплома з відзнакою.

Сказали своє слово й організатори навчально-методичного семінару: голова студентської профспілки Андрій Заблоцький розповів про "Участь первинної профспілкової організації студентів КОГПА ім. Тараса Шевченка в реалізації студентами прав соціального характеру", а голова громадської організації "Морлодіжний рух "За майбутнє"" Сергій Колісецький розкрив таке специфічне питання, як "Соціально-правовий захист особистості".

Теоретична проблематика переходила у практичну площину під час обговорення виступів, пошуку відповідей на конкретні питання, що стосувалися матеріально-побутових і соціально-культурних аспектів студентського життя. Йшлося про реалізацію права громадян на безоплатне отримання вищої освіти та можливості переведення студента з платної форми навчання на бюджетну, про способи перевірки достовірності отриманого диплома і про пільги, які надає студентський квиток, про сутність соціальної стипендії та студентських субсидій. Студенти цікавились, хто має право на отримання "чорнобильської стипендії" та які умови для матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та зокрема студентів з їх числа. Їх турбувала доля пільг для студентів при проїзді в громадському транспорті та навіть те, за яких умов і на який термін поліція може затримати студента. Ставились і специфічні питання: чи можуть студенти проживати в гуртожитку в канікулярний період, або чи виплачується компенсація за безплатне харчування студентам-сиротам, які з різних причин не харчувалися в їдальні навчального закладу? Сприйняття відповідей на окремі питання набирало форми своєрідних міні-дискусій.

Навчально-методичний семінар підтвердив важливість та ефективність такої форми роботи з правового навчання і виховання студентської молоді.

МАЙБУТНІ ПЕДАГОГИ – НА ЕКОЛОГІЧНОМУ ФРОНТІ

Сергій КОЛІСЕЦЬКИЙ

СТУДЕНТСЬКА ЕКО-АКЦІЯ

Студенти спеціальності "Біологія" Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка зініціювали еко-акцію, приурочену Всесвітньому дню довкілля та провели її в рамках Всеукраїнської акції "Зробимо Україну чистою – 2016". Екологічний захід вийшов за рамки академії і набув загальноміського і навіть загальнорайонного характеру. До еко-акції долучились члени громадського об'єднання "Кременецька екологічна ліга", представники Національного природного парку "Кременецькі гори" і працівники Кременецького лісового господарства.

З ініціативи студентки академії, майбутнього вчителя біології Марини Крупенко для проведення конкретних заходів екологічної акції була сформована робоча група, до якої увійшли першокурсники Іванна Свитка (11-Б), Григорій Мажар (11-Рк), Тетяна Слободенюк (11-А), другокурсниця Ольга Ковальчук (21-Б), четвертокурсниця Тетяна Шимоня (41-Б), магістрант Артем Перескоков (61-Б), випускниці академії Аліна Крупенко і Наталія Ващук, представник міської молоді Денис Мельничук і голова студентського парламенту академії, студент четвертого курсу спеціальності "Технологічна освіта" Дмитро Мельничук.

Фахову підтримку учасникам екологічної акції забезпечили науковці кафедри біології, екології та методики їх викладання (завідувач – доктор біологічних наук, професор Микола Ільєнко), а координацію дій студентів ВНЗ та представників інших організацій – учасників заходу – здійснювали заступник декана факультету фізичного виховання та біології, кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух і голова громадського об'єднання "Кременецька екологічна ліга", завідувач відділу екологічної освіти Національного природного парку "Кременецькі гори" Оксана Тимошенко.

Географія еко-акції включала не лише територію міста, а й його околиці, зокрема, урочище Фещуки та інші місця, що потребували дбайливих студентських рук. Учасники акції ставили перед собою не тільки санітарно-технічну, а й духовно-виховну мету: закликати громадян міста, мешканців краю бережно ставитись до навколишнього середовища, щоденно піклуватися про чистоту довкілля. Бо його чистота, культура людської оселі – це показник чистоти душі та культури самої людини. А тому День довкілля має продовжуватись 365 днів у рік безперервно. Кожен з нас жодної миті свого життя не перебуває поза природним середовищем, турбуватись про яке означає турбуватись про власне сьогодення та майбутнє.

ДОВКІЛЛЯ – НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Щороку в третю суботу квітня відзначається Український день довкілля. Це свято з'явилося завдяки підписанню спеціального президентського указу в 1999 році.

Поява цього свята пов'язана з проведенням Стокгольмської конференції. Саме на річницю цієї події і була призначена дата свята. Конференція, що відбулася в Стокгольмі, зіграла вирішальну роль в глобальному екологічному русі.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України у квітні – травні проводиться щорічна Всеукраїнська акція з благоустрою «За чисте довкілля» та Дня благоустрою територій населених пунктів.

Колектив Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка долучився до цієї акції комплексом екологічних заходів під загальною назвою "Чисто-FEST". Учасниками акції стали студенти всіх академічних груп на чолі з проректором з виховної роботи Миколою Сиротюком. Роботи включали прибирання внутрішніх територій навчального закладу і висаджування дерев та кущів поблизу оранжереї. Всім необхідним інвентарем повністю забезпечила господарська частина ВНЗ.

Однак екологічні турботи нашої молоді сягнули і за межі рідної альма-матер: студенти очистили від сміття й викосили траву на 4-кілометровому відрізку правої сторони траси Кременець – Тернопіль (160 – 164 км). Транспортом для вивезення сміття забезпечило місцеве відділення Укравтодору.

ЧИСТЕ МІСТО ПОЧИНАЄТЬСЯ З НАС!

У КременцІ відбулася корисна подія: студенти, школярі, місцеві жителі, працівники Кременецького ботанічного саду долучилися до Всеукраїнської акції «Зробимо Україну чистою – 2016» (координатор в м.Кременці Сергій Колісецький). Метою проведення даної акції було прибирання окремих територій міста. Таким місцем для прибирання було обрано гору Воловицю, де часто відпочиває практично кожен житель міста.

Серед робіт, виконаних студентами, особливо важливим було вивезення близько 3 тонн сміття, яке не підлягає переробці.

Прибирання проведено з допомогою спонсорів, які забезпечили учасників усім необхідним: студентської профспілки Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (голова Андрій Заблоцький), громадської організації «Молодіжний рух «За майбутнє» (голова Сергій Колісецький).

Організація даної акції пройшла за сприяння директора Кременецького ботанічного саду Романа Іваницького, начальника відділу державної охорони Кременецького ботанічного саду Олександра Сільвеструка, заступника міського голови Володимира Шевчука. Всебічну підтримку в усіх проектах забезпечив заступник голови Кременецької РДА з гуманітарних питань В'ячеслав Онишкевич.

Усі учасники акції прийшли до одностайного висновку: прибирання бажано проводити частіше, а головне – не смітити, бо чисто не там, де не прибирають, а там, де не забруднюють. Чисте місто починається з кожного із нас!

ВІН КРЕМЕНЦЮ ПРИНІС

Анатолій БАГНЮК
головний редактор "Замку"

Поза всяким сумнівом, музична аура кременецької родини Вериківських зійшла з небес, а багато її представників високий дар музиканта отримали з Божої ласки. Музично-пісенний дух сім'ї відтворюють спогади доньки композитора Михайла Вериківського Ірини, опубліковані в 1973 році мистецтвознавчим часописом "Народна творчість та етнографія" у передмові до добірки матеріалів "Пісні в записах М.І.Вериківського": "Це було 25

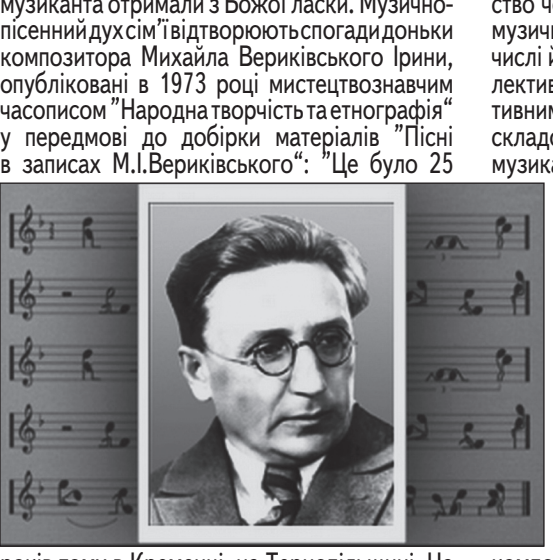

років тому в Кременці, на Тернопільщині. На Туницькій вулиці в будинку Вериківських біля старенької хворої матері Євдокії Якимівни зібралися майже всі її діти. Серед них був і Михайло Іванович Вериківський. Йому тоді вже було за п'ятдесят. Як і в далекому минулому, щовечора всі разом співали, вмостившись біля материного ліжка, дехто просто на долівці. Євдокія Якимівна згадувала давні пісні – і ті, що їх співали її мати та батько-чумак, і ті, які вивчила від своїх подруг здебільшого на весіллях. Знала їх ця жінка-трудівниця дуже багато. "Якби всі ці пісні стали враз переді мною, – говорила вона, – то, їй-Богу, ним можна було б і пліт загородити". Мати згадувала їх, співала скільки могла, син Михайло нашвидкуруч записував.

Так з'явилася збірка пісень Кременеччини в записах М.І.Вериківського". Для дослідників пісні вони становили значний інтерес, бо тут були волинські варіанти найвідоміших народних пісень і тут проявляються фольклорні зацікавлення композитора Михайла Вериківського, який здійснив обробку 26 давніх народних пісень. В 40-х роках композитор створив фортепіанний цикл "Волинські акварелі", що складається з п'яти творів, тематично пов'язаних з легендами рідного краю. Крім цього, Михайло Вериківський написав три романси на слова ще одного видатного уродженця Кременця, польського поета Юліуша Словацького.

Серед українських композиторів, які творили світову славу національної музичної культури, визначне місце належить кременчанину Михайлу Вериківському, котрий розпочав свої життєві мандри 120 років тому, 21 листопада 1896 року у нашому старовинному місті, на одній із найстаріших його вулиць – Туницькій. Зростав він в атмосфері любові та пошани до музики, особливо до народної пісні. Вдома співали всі – від малого до великого. Неабиякі музичні здібності малий Михасько виявив у школі, і йому, дев'ятирічному, навіть доручали керувати шкільним хором. Навчаючись у міському училищі, Михайло співав в архієрейському хорі високої кваліфікації, в репертуарі якого були хорові твори Бортнянського, Березовського, Веделя. Хоровий спів був захопленням родини Вериківських. У їхньому домі часто збиралися друзі, дорослі і діти, влаштовували своїми силами концерти і цілі музичні вистави, в яких малий Михасько брав найактивнішу участь.

Нові можливості для розвитку власних музичних здібностей відкрилися перед Михайлом під час навчання в Кременецькому комерційному училищі, де вчили гри на музичних інструментах. Тут він навчався гри на віолончелі, фортепіано, керував хором і оркестром народних інструментів. У цей же період робить свої перші композиторські спроби – написав цикл романсів. Навесні 1914 року Михайло Вериківський поступає до Київської консерваторії. Навчався у класі композиції Болеслава Яворського, який у підготовці композиторів велику увагу приділяв народній пісні, але не лише прищеплював любов до пісенної народної творчості, а й учив розкривати і творчо використовувати її багатство через всебічний розвиток фольклорних музичних образів. Учні Яворського, в тому числі й Вериківський, керували хоровими колективами на підприємствах, що було ефективним засобом удосконалення практичної складової їх професійної майстерності як музикантів і композиторів.

З перших кроків професійної композиторської діяльності Вериківський постійно звертається до музичного фольклору. Хорові обробки, виконані молодим композитором ще в роки навчання в консерваторії, позначені глибоким проникненням у суть народної пісенності, в характер народного багатоголосся. Всі вони були надруковані,багато з них увійшли до репертуару хорів, серед яких "Колискова", "На городі та все білі маки", "Ой дзвони дзвонять" та інші. У ці ж студентські роки юний композитор написав хор "На майдані", хорову поему "Гайдамаки", реквієми пам'яті М.Лисенка та М.Леонтовича, сонатне алегро, прелюдії й інші фортепіанні п'єси, романси.

До композиторських починань додаються перші кроки в педагогічній та диригентській діяльності: він веде курс сольфеджіо в консерваторії, диригування – в Музично-драматичному інституті ім.М.Лисенка, цикл музичних дисциплін – на педагогічних курсах ім.Б.Грінченка. Був деканом диригентського факультету та проректором згаданого інституту ім. М.Лисенка. З 1920 року керував Українським національним хором, з яким підготував багато творів українських та зарубіжних композиторів. Саме для цього колективу Кирило Стеценко написав дві обробки галицьких пісень "Кей ми прийшла карта" і "Чуєш, брате мій".

Характерна риса музичного життя 20 – 30-х років минулого століття – організація масових музичних свят з виступами тисячних колективів. У таких святах М.Вериківський брав участь як диригент: він диригував зведеними хорами й оркестрами на масових торжествах, зокрема на відкритті ланцюгового мосту в Києві. Поряд з педагогічною і виконавською діяльністю Вериківський інтенсивно творить: його композиторський доробок поповнюється романсами, піснями (особливо пісенними циклами для дітей), музикою до театральних вистав, циклами хорів. До найкращих творів цього періоду належить хор "Коваль" на слова Івана Франка, а також "В час пожеж", "Під прапором чорним", "У багряному сяйві".

На творчості композитора відбилися

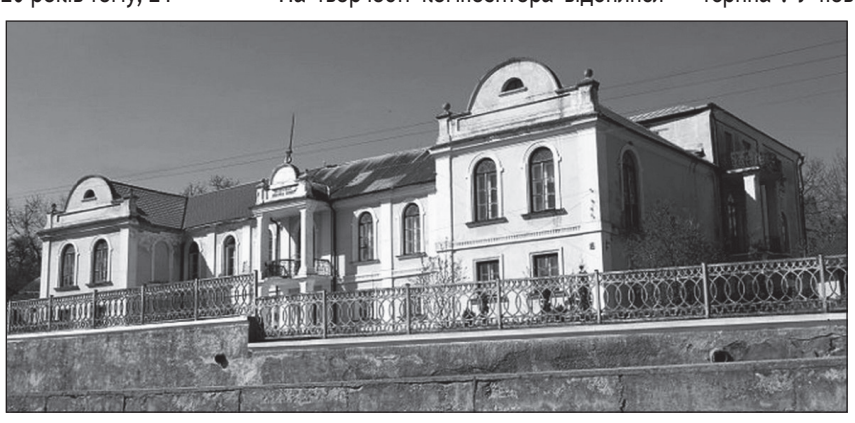

творчі шукання музикантів 20-х років, боротьба різних мистецьких тенденцій, з'явилась орієнтація на модерні музичні течії Європи, на що він відгукнувся модерністичним твором "Гімни святій Терезі". Необхідно згадати, що в ті роки Михайло Вериківський був головою Музичного товариства ім. М.Лисенка. В 1926 році композитора призначили диригентом Київського оперного театру, де він працював над творами вітчизняних і зарубіжних класиків, поставив свій балет "Пан Каньовський". Як диригент композитор виїздив із симфонічним оркестром на гастролі, а в 1930 році дав у Москві перший концерт із симфонічних творів українських композиторів. Цього ж року він закінчив балет "Пан Каньовський" на сюжет відомої народної пісні "Про Бондарівну".

Першою оперою Михайла Вериківського стали "Діли Небесні" за гумореской Остапа Вишні. Після завершення роботи в оперному театрі він активно звертається до оперного жанру і пише опери "Сотник" (за поемою Т.Шевченка), "Сміливий зброяр" (за драмою І. Кочерги "Свіччине весілля"), "Закоханий соцький" (за комедією М.Кропивницького "Зальоти соцького Мусія"), "Наймичка" (за однойменною поемою Т.Шевченка), що увійшли до класичного фонду української опери, а також музичну комедію "Вій" (за повістю М.Гоголя).

Поряд з операми композитор продовжує творити хори, пісні, романси, пише "Лемківську рапсодію", симфонічні варіації, музику до театральних постановок і до двох відомих кінофільмів "Назар Стодоля" та "Устим Кармелюк", а також здійснює обробки західноукраїнських пісень. Його творчість воєнного періоду розпочинається кантатою "Гнів слов'ян" і включає цикл романсів "У дні війни" та цикл однойменних пісень, "Думу про Україну" на тексти М.Рильського, симфонічну поему "Сагайдачний". У цей же період М.Вериківський пише кантату "Микола Лисенко", хори на слова П.Тичини, створює музичні портрети Ярослава Мудрого, Григорія Сковороди.

У перші післявоєнні роки у творчості композитора переважає "закарпатська тематика": музика до кінофільму "Закарпатська Україна", симфонічна рапсодія та хорові твори "Закарпатська сюїта для хору", обробка "10 пісень Закарпатської України" для голосу з фортепіано. Водночас він створює цикл дитячих пісень, пише пісні на слова Т.Масенка, А.Малишка, М.Рильського. Для творчості М.Вериківського в 40-і роки, особливо в галузі великих музичних форм, характерна перевага тематики, пов'язаної з історичним минулим України, чим композитор викликав невдоволення партійного керівництва – і ЦК Компартії України, акцентуючи на історичній тематиці його творів, "застеріг від надмірного захоплення нею".

Особливе місце у творчості Михайла Вериківського займала редакторська діяльність: він багато працював над забутими творами, воскрешав їх до життя, повертав слухачам. Ще до війни відредагував та оркестрував музичну комедію К.Стеценка "Сватання на Гончарівці" і "Вечорниці" П.Ніщинського, сюїту з опери М.Аркаса "Катерина". У повоєнний період таку ж роботу композитор здійснив над операми М.Лисенка "Утоплена", П.Сокальського "Облога Дубна", М.Леонтовича "На русалчин Великдень", Г.Козаченка "Пан Сотник". Він редагував і симфонічні твори, зокрема "Російську симфонію на українські теми" невідомого автора, побудовану на народних піснях, а також оркестрував "Жалібний марш" і кантату "Умер поет" М.Лисенка. Працював М.Вериківський і над творами своїх зарубіжних колег-сучасників, зокрема, відредагував і оркестрував музичну поему корейського композитора Тен Дін Ока "Рідна земля".

Творчість композитора багатогранна: він охопив майже всі найголовніші музичні жанри. Значні заслуги М.Вериківського як редактора і популяризатора музичної творчості вітчизняних і зарубіжних композиторів сучасності та минулого. Дослідники-музикознавці зазначають, що в багатьох музичних жанрах він був першовідкривачем, хоча його спадщина і дотепер залишається малодослідженою. Як теоретик і практик музичного мистецтва, Михайло Вериківський здійснював титанічну працю: окрім написання музичних творів, диригування та викладання, зберігав робочі контакти з творчими колективами (операми, драмтеатрами, кіностудіями), переглядав десятки лібрето, сотні поетичних текстів, редагував твори інших композиторів, вів ґрунтовні музично-теоретичні дослідження.

М.Вериківський продовжував і розвивав теоретичну концепцію свого вчителя Болеслава Яворського. Творча спадщина композитора настільки значна, що до 100-ліття від дня його народження було прийняте рішення про публікацію повного зібрання творів (цим опікувалися дочки композитора Ірина й Олена), але через брак фінансування світ побачили лише кілька томів. Небезпроблемною виявилася доля багатьох матеріалів його багатогранної творчої спадщини. Протягом довгого часу основним джерелом вивчення масштабного творчого доробку композитора був приватний архів родини Вериківських. На сьогодні документи і матеріали щодо творчості М.І.Вериківського можна знайти в ЦДАМЛМ України. Спочатку були прийняті на зберігання матеріали його творчої діяльності, а згодом і частина приватної бібліотеки, в якій знаходяться більше тисячі примірників нотних і книжкових видань, в тому числі і рідкісних, періодика початку XX століття.

Особовий архівний фонд композитора настільки багатий, що його систематизували аж у восьми розділах: масив власних творчих матеріалів; епістолярна спадщина; біографічні документи; матеріали творчості інших композиторів, зібрані ним самим; документи і матеріали про самого композитора (статті, спогади, рецензії, відгуки, анонси тощо); нотні автографи; ілюстративні матеріали; теоретичні праці (саме вони висвітлюють етапи становлення М.Вериківського як музичного теоретика). Представлені в архіві навіть учнівські роботи: конспекти лекцій, вправи з курсів гармонії, поліфонії, ладового ритму. Окремо зібрані нотні рукописи з теоретичним розробками, теоретичні дослідження, таблиці та схеми. За документами до біографії М.Вериківського прослідковується його творча еволюція як композитора, диригента, науковця, педагога, громадського діяча. Цікавими є матеріали, пов'язані з виконанням творів композитора (афіші, програми, ділове листування), що розкривають широку географію його популярності. Важливий момент, який засвідчує мистецький авторитет Михайла Вериківського: в 1940-х роках він очолював так званий "бригадний проект" зі створення Гімну УРСР. До цієї творчої групи входили видатні українські композитори Борис Лятошинський, Левко Ревуцький та інші. В архівах збереглися не тільки протоколи обговорень конкурсних варіантів Гімну, а й власне нотний матеріал.

Ознайомлення з архівними матеріалами підтверджує те, що ми знаємо про композитора з уст членів його родини, зі спогадів сучасників. Вериківський наголошував, що постійне слухання музики – важлива умова формування професіоналізму та мистецької ерудиції справжнього музиканта, який знає, шанує і пропагує сучасну музику та музичні скарби минувшини. Тому в особовому фонді М.Вериківського – сотні програм і запрошень на музичні фестивалі, концерти, літературно-музичні вечори, авторські концерти провідних композиторів України XX століття, гастрольні вистави оперних театрів. У цьому ж фонді – матеріали про роботу композитора на посаді завідувача кафедри хорового диригування Київської державної консерваторії ім..П.І.Чайковського, а також як члена Вченої ради консерваторії та Інституту МФЕ ім..М.Рильського, як члена організаційного бюро Спілки композиторів УРСР, як активного діяча Українського театрального товариства, організатора музичних конкурсів.

СВІТОВУ МУЗИЧНУ СЛАВУ

Архівний фонд документально підтверджує популярність творчості М.І.Вериківського і вшанування його таланту не лише музично-мистецькою спільнотою, а й широкими колами поціновувачів музичного мистецтва. Тут афіші та програми концертів, де виконувались твори композитора, програми наукових конференцій за тематикою його творчості, документи про присвоєння його імені музичним школам Києва та Кременця, про встановлення та присвоєння премії імені М.І.Вериківського. Нема сумніву, що передача особового фонду композитора до ЦДАМЛМ України – не тільки важливий елемент збагачення фонду архіву-музею, а й визначна подія в житті української музичної спільноти та визнання потужного внеску композитора-кременчанина у скарбницю національної і світової музичної культури.

Однак творчий небосхил Михайла Вериківського не був безхмарним. Як уже згадувалося, композитора звинувачували у надмірній увазі до національної історії, компартійною владою було розпущене Музичне товариство ім. М.Леонтовича. тогочасна радянська преса зазначала, що скрізь, де йдеться про українську музику, звучить ім'я Вериківського, "бо він найактивніший із сучасних композиторів". Але це була не стільки похвала, скільки застереження щодо особливо пильної уваги до нього зі сторони партійного керівництва як до надмірно по-національному налаштованого митця. М.Вериківський справді надіявся, що в "оновленому" суспільстві розширяться можливості для розвитку національної музики . Та виявилося, що для заідеологізованого мистецтва були більше потрібні "соціалістичні за змістом" твори, а не взірці високої музики. По-комуністичному виховані музичні критики звинувачували композитора "в захопленні абсолютною красою музики", а "занадто м'які риси його ліризму в хорових творах не відповідають революційному змістові та мало нагадують залізний характер нашого віку".

У спогадах дочки композитора Ірини знаходимо таке свідчення: "В Інституті літератури збереглися 22 листи М.Вериківського до композитора П.Козицького. Їхній переважно діловий зміст майже позбавлений відкритих висловлювань у зв'язку з ідеологічними цькуваннями, які спричинили ліквідацію Музичного товариства ім. М.Леонтовича. Після виклику до Військової прокуратури в 1956 році з приводу реабілітації окремих музикантів композитор записав у своєму щоденнику: "Одночасно мушу розписати свою персону і написати докладно про Музичне товариство ім. М.Леонтовича. У матеріалах НКВС воно охарактеризоване як націоналістичне і контрреволюційне. Серед його активних членів-революціонерів фігурую і я"".

В останні роки життя композитор був дещо відсторонений від музичного мистецтва. ЦК КП(б)У "громив" формалізм у творчості українських митців, і Михайла Вериківського звинуватили у "замилуванні старовиною". В той час він вів композиторський клас і йому заборонили викладати. Але партійні функціонери не могли так просто викинути відомого композитора, тому перевели його на кафедру хорового диригування. Наступив період пригніченого стану, він не міг творити нового, такого, яке вважав за потрібне, тільки робив нові редакції й аранжування давніх творів. Композитор, який крок за кроком ішов до вершин своєї майстерності і дуже вимогливо ставився до професіоналізму митця, був тісно пов'язаним зі своїм народом, національним музичним мистецтвом, зумів вистояти під натиском тоталітарного режиму і збагатити українську музику шедеврами світового рівня.

Справжній талант не проминає ніколи, не відходить у вічність, а, долаючи минущий час, стає частиною сьогодення і сягає майбутнього. Талант не знає минулого, він завжди сучасний, завжди актуальний, дає паростки в прийдешньому. Такі паростки – це його твори, його учні, послідовники, талановиті нащадки. Саме в них талант продовжує жити і наповнювати своєю животворчою енергією діяльність і творіння наступних поколінь. Композитор Михайло Вериківський, поза сумнівом, належить до таких талантів. Його творчість не потребує визнання: вона – невід'ємний елемент національної та світової музичної класики. А це найвище й абсолютне визнання. Його ім'я – поряд з іменами корифеїв класичного музичного мистецтва. Одне із конкретних підтверджень цьому – театральна афіша Шевченківського концерту, що проходив 9 березня 2005 року в Національному будинку органної та камерної музики України під девізом "Це твоя класична музика, Україно!". У програмі концерту значилися "Б'ють пороги" і "Радуйся, ниво неполитая" Миколи Лисенка, "Шевченкові" та"Єднаймося" Кирила Стеценка, "Хустина" і "На ріках круг Вавилона" Левка Ревуцького і поряд з ними – прем'єра "Гайдамаки" Михайла Вериківського.

Вагомим свідченням визнання таланту композитора-кременчанина була публікація його творів, зокрема опери "Наймичка" через п'ять років після смерті композитора. Показово, що лібрето оперної інтерпретації однойменної поеми Тараса Шевченка написав Михайло Вериківський у співавторстві з донецьким поетом Костем Герасименком – чоловіком його старшої дочки Ірини. Для довідки: роботу над лібрето "Наймички" автори розпочали ще до війни в м.Ірпінь, що під Києвом, де проживала сім'я Вериківських. Частим гостями їхньої родини були знаменитий співак Сергій Лемешев, поети Максим Рильський і Павло Тичина. Прем'єру "Наймички" музиканти Київської опери готували в евакуації (м.Іркутськ). Над твором працювали видатні митці України Марія Литвиненко-Вольгемут, Іван Паторжинський, Зоя Гайдай та інші. Опера "Наймичка" була першою прем'єрою Київського оперного театру у визволеному від фашистів Києві. Марія Литвиненко-Вольгемут писала: "За своє сценічне життя до жодної опери не проймалася такою великою любов'ю, як до "Наймички"". А Максим Рильський наголошував: ""Наймичка" – дійсно велике полотно, овіяне подихом народності, разом з тим цілком самостійне і позначене печаттю справжнього таланту". До речі, саме це видання "Наймички" чоловік дочки композитора Олени, відомий театральний діяч Едуард Митницький під час зустрічі з нашою делегацією, очолюваною ректором, професором Афанасієм Ломаковичем, подарував для створюваної в нашій академії Кімнати-музею Михайла Вериківського. Щиро надіємося, що наступить той час, коли в нашому місті буде відкрито Музей-садибу Михайла Вериківського – в тому родинному будинку Вериківських, де звучали пісні його матері, його братів, молодших членів його родини, і який нині в силу своїх можливостей оберігає представниця третього покоління Вериківських, досвідчений педагог-музикант Тетяна Вериківська.

В евакуації (м.Уфа) композитор створив багато значних музичних творів, зокрема симфонічну поему "Чернець", на першому публічному виконанні якої були присутні Павло Тичина і Максим Рильський. Композитор і співав, і диригував. Пізніше, після війни, М.Рильський напише: "Я пригадую, як ми на евакуації в Уфі вперше слухали музику Вериківського до Шевченкового "Ченця". Мені та й товаришам здавалась дуже сміливою і навіть ризикованою сама думка написати музика на Шевченкову поему в цілому, без будь-яких скорочень тексту та ще й доручити її всю одному голосові. Михайло Іванович, одначе, відкидав усі наші побоювання і виявився переможцем. Не тільки потім, у прекрасному виконанні Івана Паторжинського, але й тоді, при першому фортепіанному виконанні з "композиторським" підспівуванням автора, поема Шевченка-Вериківського справила на нас усіх величезне враження".

Дочка композитора Олена наголошувала, що прізвище "Вериківський" має латинське коріння: від латинського "verus" – істинний, правдивий. Хтозна, може, саме це давало про себе знати в усіх сферах життєдіяльності композитора. Він намагався бути правдивим у всіх життєвих ситуаціях, в усіх своїх творах. Це стало одним із важливих чинників його творчих успіхів у роботі над фундаментальними і малими формами. Його цикл "Волинські акварелі" музикознавці назвали перлиною української фортепіанної музики, а про цикл "Маленькі прелюдії", де композитор апробував власні новації у сфері гармонії, класик української музики Борис Лятошинський висловився більш ніж оригінально: "Дуже несподівано, цікаво. Прикро, що так коротенько.".

З ЮВІЛЕЄМ!

Лілію Мелетіївну НЕВІДОМСЬКУ

щиро вітає зі славним ювілеєм колектив кафедри української філології та суспільних дисциплін.

Учитель від Бога, талановитий науковець, мудрий наставник, майстер Слова – такою Вас знають філологи України.

Низько кланяємося за те, що засіваєте нашу лінгвістичну ниву плідними зернами, виховуєте любов до рідної мови, нашого народу.

Здоров'я Вам міцного, невичерпної енергії, сили, творчого натхнення, Божої ласки, благодаті та довголіття!

До вітань приєднуються ректорат, профком, студентський колектив і редакція газети "Замок"

Масштаби особистості усвідомлюються з часом. Тільки з роками по-справжньому оцінюємо рівень її таланту, глибинне вміння бачити суть будь-якого явища і найвищу майстерність у виконанні будь-якої справи, невичерпність багатства, яке отримували від спілкування з цією особистістю. Сучасники М.Вериківського згадують: вражало не тільки те, що він говорив, але і як говорив, як співав, як диригував – все від серця, з потужною внутрішньою віддачею. За їх словами, в ньому "відчувалася енергетика такої сили, що приворожувала всіх".

Необхідно пам'ятати, що, займаючи одне із провідних місць у музичному ренесансі 20-х років минулого століття, Михайло Вериківський розділив драматичну долю всієї передової української інтелігенції. Творець першої української ораторії "Думка про дівку-бранку Марусю Богуславку", першого національного балету "Пан Каньовський", одного з первістків національної симфонічної музики – сюїти "Веснянки", оперний і хоровий диригент, педагог, теоретик, громадсько-культурний діяч, за свій талант, захоплення рідною історією, традиціями українського народу, постійно зазнавав переслідувань, цькувань вульгарної критики. Композитор пережив розгром українізації 20-х років, репресії 30-х і 40-і роки, коли був звинувачений у формалізмі, націоналізмі, що серйозно зашкодили йому в реалізації творчих задумів, у повноцінному розкритті Богом дарованого таланту.

У зв'язку з цим ще виразнішою та вагомішою стає постать композитора Михайла Вериківського – людини, яка через призму музичного мистецтва та непростої мистецької долі віддзеркалює в собі час, історію національної культури. І в цій історії є кременецька сторінка – як написана ним партитура високої музики. Таким яскравим і багатим творчим доробком він приніс своєму народові і рідному місту світову музичну славу.

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

Загальновідомо, що результат роботи визначається якістю знарядь праці та рівнем їх використання. Цей принцип особливим чином виявляє себе у мистецькій сфері, зокрема в образотворчій діяльності. Творча праця вимагає творчого підходу, постійного оновлення форм і засобів її здійснення. З огляду на це члени кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії започаткували нову форму взаємодії з педагогічними та учнівськими колективами загальноосвітніх шкіл – пересувні виставки художніх робіт викладачів і студентів спеціальності "Образотворче мистецтво". На таких виставках проходять творчі зустрічі аматорів пензля з учителями шкіл і потенційними абітурієнтами – учнями випускних класів. Новація наших мистецтвознавців носить подвійне ціннісне навантаження: по-перше, викладачам і студентам академії та педагогічного коледжу надається змога продемонструвати свої роботи вимогливому глядачеві – представнику освітянської сфери – і цим самим побачити конкретне сприйняття власної творчої продукції; по-друге, учні загальноосвітніх шкіл, які мають нахил до образотворчої діяльності, отримують відповідний стимул до вибору майбутньої професії і навіть щодо визначення вищого закладу освіти, де таку професію здобувати.

Особливість художніх виставок-зустрічей полягає ще й у тому, що частина з них проводяться у школах, в яких навчалися нинішні студенти академії та коледжу. Останній фактор обумовив девіз акції: "Вертаємось до тебе, рідна школо!"

Студенти старших курсів під керівництвом своїх наставників – викладачів мистецьких дисциплін – представляли власні роботи в Кременецькому навчально-виховному комплексі "Гімназія-ЗОШ" (модератор виставки – кандидат мистецтвознавства Олександра Панфілова) і Кременецькій ЗОШ № 3 (модератор Юлія Янчук), Великобережецькій ЗОШ (модератор Богдана Гуменюк), Шумській ЗОШ № 1 (модератор Іванна Погонець). Відвідувачі виставки, педагоги й учні, батьки школярів належно оцінили творчі роботи п'ятикурсників академії Людмили Долинської (триптих "Старе місто. Кременець"), Сергія Владики (диптих "Троянди"), Миколи Ключука (пейзаж "Місто мрії"), Івана Митка (декоративне панно "Імітація"), Тараса Смалюха ("Мистецький натюрморт"), Олесі Мороз ("Панорама монастирської обителі"), Ольги Яловської ("Музика"), Світлани Цицик (триптих-витинанка "Пісня"), Ірини Бучацької (витинанка "Пори року") і четвертокурсниці Віри Хоптій (вишивка "Пори року").

Порадували своєю творчою сміливістю, достатнім рівнем малярської майстерності та високою активністю студенти-першокурсники, які під керівництвом старшого викладача кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Дмитра Синенького розширили географію виставок-зустрічей "Вертаємось до тебе, рідна школо!" за межі Тернопільської області. Вони здійснили творчі візити до Борщівської ЗОШ ім.Я.Горошка, Почаївської ЗОШ, Ріпинецької ЗОШ Бучацького району, Угорського НВК і Шумської ЗОШ на Тернопіллі. На Хмельниччині їх приймали в Писарівській ЗОШ і ЗОШ № 6 м.Славути; на Волині – у Володимир-Волинському НВК "Ліцей-ЗОШ № 3"; на Рівненщині – в Смизькій ЗОШ і ЗОШ № 1 м.Дубно та Сарненському НВК, а в м.Радивилові була організована спільна художня виставка робіт студентів нашої академії (керівник Дмитро Синенький), учнів Радивилівської школи мистецтв ім. Германа Жуковського (керівники Агата Капуста й Ольга Бельмас) та учнів Кременецької школи мистецтв ім. Михайла Вериківського (керівник Олена Тимків). Відвідувачі оглянули творчі роботи студентів академії Тетяни Глущак "Квіти для вчительки" і "Квітуча ніжність", Вікторії Білан "Гармонія з природою" і "Загадковий сон", Анни Шевчук "Мрія" і "Дотик літа", Катерини Присяжнюк "Загадкове місто" і "Зачарована дівчина", Тетяни Ботвінко "Буря" і "Весняний кінь", Тетяни Кари "Пурпуровий замок" і "Туманний альбіон", Ірини Бебіної "Журавлева прогулянка" та "Іриси", Володимира Прибита "Пугач" і "На Донбасі", Степана Нагайовського "Тайга" і "Півень", Віталія Свінтозельського "Осінній спокій" і "Зимовий ранок", Ангеліни Марценюк "Симфонія сучасності" та "Ловець снів" і Владислава Білика "Тіраель".

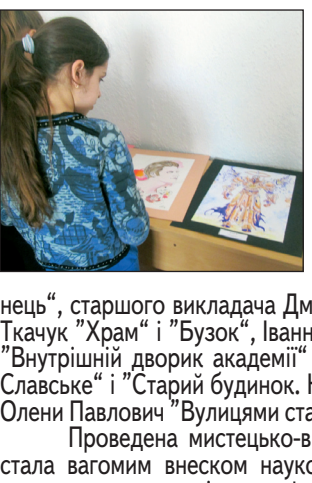

Завершився профорієнтаційний рейд наших досвідчених і юних майстрів пензля колективною виставкою творчих робіт викладачів академії – учасників всеукраїнських і міжнародних пленерів і вернісажів, яку вони організували у фойє центрального корпусу академії для гостей навчального закладу, майбутніх абітурієнтів та їх батьків. Відвідувачі отримали нагоду ознайомитись із роботами кандидатів мистецтвознавства Олександри Панфілової "Ранок" і "Старе місто" та Наталії Волянюк "Хатинка в Бережанах" і "Вулиця Затишшя.Кременець", старшого викладача Дмитра Синенького "Осінній день" і "Зима", асистентів Світлани Ткачук "Храм" і "Бузок", Івanни Погонець "Перемишль" і "Парк в Перемишлі", Юлії Трачук "Внутрішній дворик академії" і "Похмурий день", Богдани Гуменюк "Карпатський пейзаж. Славське" і "Старий будинок. Кременець", Юлії Янчук "Політ" і "Сни старого міста", триптих Олени Павлович "Вулицями старого міста".

Проведена мистецько-виставкова акція "Вертаємось до тебе, рідна школо!" дійсно стала вагомим внеском науково-педагогічних працівників кафедри методики викладання мистецьких дисциплін у профорієнтаційну роботу серед учнівської молоді регіону та внесла відчутні корективи у творчі пошуки юних митців, стимулювала їх прагнення до підвищення індивідуальної майстерності.

ХУДОЖНІЙ СИНТЕЗ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Студенти спеціальності "Образотворче мистецтво" нашої академії багато часу проводять у вивченні азів майбутньої професії, реалізовують набуті вміння на практичних заняттях, а з досвідом приходить потреба показати власні напрацювання на суд шанувальників своєї творчості. Саме з цією метою поряд із вернісажами викладачів проводяться виставки студентських робіт. Незмінним організатором таких заходів виступає викладач педагогічного коледжу, керівник мистецьких гуртів "Палітра" та "Натхнення" Тетяна Балбус.

Протягом навчального року таких звітів викладачів та студентів було чимало. Так, студенти 31-Рк групи представили творчі роботи у різних графічних техніках, які виконували згідно з програмою предмету "Художньо-прикладна графіка". Кожен намагався проявити максимум технічних прийомів, творчої фантазії, уяви. Серед найактивніших викладач називає Ольгу Андрощук, Ольгу Богуту, Анну Дуботовк, Тараса Допіру, Юлію Фарину, Лізу Кривіцьку, Віку Кононьчук, Вікторію Ловгу, Мар'яну Синішину.

Працюючи над завданнями з предмету "Декоративно-прикладне мистецтво", свої творчі здібності показали студенти 31-ТОк групи, які виконували орнаментальні та декоративні композиції згідно із заданими темами, зокрема орнаменти з геометричних елементів у стрічці та проекти розпису тарелі рослинними елементами, стилізували зооморфні мотиви, робили ескізи розпису писанки тощо. У цій групі кращими визнані роботи Валерія Вознюка, Юрія Гринюка, Сергія Каньовського, Олександра Клака, Вадима Лотоцького, Богдани Полелюк, Вікторії Чмуневич, Оксани Яковишин, Романа Яремчука.

Ще дві виставки студентських робіт організувала Тетяна Балбус: перша з них представила творчі роботи студентів спеціальності "Образотворче мисецтво" різних курсів на тему "Графічні техніки і манери у творчості студентської молоді" і була багатою на технічні прийоми виконання й особливості виражальних засобів графіки; на другій виставці були показані навчально-творчі завдання з предмету "Художньо-прикладна графіка", виконані студентами 41-Рк групи. Хорошими успіхами відзначилися Вікторія Дробоцька, Валерія Сидорук, Марія Кічула, Антон Лісковий, Ірина Мороз, Ольга Власюк, Віктор Карпець та інші.

"Світ навколо нас" – таку назву носила виставка навчально-творчих робіт юних художників студентського мистецького гурту "Натхнення", що проходила в Обласному літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького. Своє вміння відобразити в картині чи малюнку навколишній світ показали другокурсники педагогічного коледжу Софія Беркита, Олена Камінська, Марія Круглик, Василина Ломницька, Ірина Новосад, Ірина Олексюк, Уляна Тимощук, Катерина Козяр, Оксана Люшина та інші. Тут представлені графічні та живописні зображення квітів, звірів і птахів, риб і метеликів, краєвиди природи й архітектурні пам'ятки Кременця.

Весна порадувала шанувальників мистецтва розмаїттям нових творчих знахідок. В історичному корпусі нашої академії демонстрували свій мистецький доробок третьокурсники з предметів "Рисунок", "Живопис", "Художньо-прикладна графіка". Були показані роботи з натури та з уяви, в яких художниці використовували засвоєні на теоретичних заняттях технічні прийоми виконання малюнків олівцем, гелевою ручкою, кольоровими олівцями, а живописні зображення – аквареллю та гуашшю з використанням різних технік (крапкою, мазком, по мокрому, лесування тощо). Крім цього, і в ролі художника-оформлювача книг успішно виступили Ольга Андрощук, Ольга Богута, Тарас Допіра, Єлизавета Кривіцька, Мар'яна Синішина, Юлія Фарина, Вікторія Кононьчук.

Дві тематичні виставки (до 30-річчя Чорнобильської катастрофи та до Великодня) представили першокурсники спеціальності "Образотворче мистецтво", де можна було побачити навчально-творчі завдання з предмету "Композиція", в яких вони застосовували на практиці основні закони, правила, прийоми, виразні засоби, вчилися використовувати різні техніки та матеріали. На цих виставках найбільш представленими були роботи творчих, старанних і відповідальних студентів Дарії Бекеші, Катерини Білобровенко, Ольги Вілівчук, Марії Гончар, Дарини Камінярської, Надії Мокрицької, Анни Стрелець.

Наставники юних художників – викладачі педагогічного коледжу й академії, члени мистецького жіночого гурту "Палітра" показали своє мистецтво на художніх виставках в Тернопільській обласній бібліотеці для молоді й у Вишнівецькому палаці Збаразького району.

У цей період досягла високого успіху й наставник юних митців: Тетяна Балбус стала переможцем виставки-конкурсу на здобуття обласної мистецької премії імені Ярослави Музики серед художників-аматорів.

Сторінку підготувала літературний редактор "Замку" Ніна БАГНЮК

ПАМ'ЯТІ ВЧИТЕЛЯ

Він був справжнім Вчителем, бо відкривав Істину не тільки Словом, яким володів досконало, а й своїм духовним наповненням, душевною щедрістю і головне – власним життєбуттям. Його колеги, аспіранти і студенти у спілкуванні з ним отримували чіткі орієнтири у пошуках відповідей на постійні проблемні питання кожного інтелектуала, кожної творчої людини: яким бути? що знати? як уміти? куди йти? Його любила молодь, поважали співпрацівники, шанували всі, хто його знав. Він належав до тих особливих персоналій, які не викликають негативу навіть в опонентів і супротивників.

Таким був Роман Теодорович Гром'як – український літературознавець, літературний критик, громадсько-політичний діяч, кандидат філософських наук, доктор філологічних наук, дійсний член Наукового товариства ім. Тараса Шевченка, член Національної спілки письменників України, професор. Про своє багатогранне життя він написав дві фундаментальні книги: "Вертеп – 1, або Як я став народним депутатом СРСР і що з того вийшло" та "Вертеп – 2, або У хащах влади". Дмитро Павличко назвав його "критиком Франківського рівня".

фото Крочака Ігоря

Роман Теодорович підтримував тісні творчі зв'язки з науковцями нашого навчального закладу: консультував і спрямовував їх літературознавчу дослідницьку роботу, рецензував їх наукові публікації, керував дисертаційними дослідженнями, сприяв організації стажування наших науково-педагогічних працівників у Тернопільському НПУ ім.Володимира Гнатюка. Був постійним учасником наукових конференцій літературознавчого характеру, що проводилися в нашому ВНЗ. Особливою результативністю відзначалися науково-творчі зв'язки наших літературознавців зі своїми колегами з очолюваної Р.Т.Гром'яком кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства. Практичним результатом такої співпраці стали тематичні збірники наукових праць, зокрема з проблем харчукознавства і самчукознавства.

У залі засідань Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка відбувся вечір пам'яті Романа Гром'яка, куди прийшли його рідні, колеги, друзі, колишні учні, котрим він допоміг осягнути тайни наукової творчості. Учасникам дійства була

презентована книга спогадів "Вертепи долі", в якій описане життя, подані знакові інтерв'ю професора Гром'яка. До книги також увійшли його власні спогади про дитинство і юнацькі роки, спогади про нього друзів, колег, учнів. Згадане видання – це не просто книга спогадів, а книга-осмислення буття України та українців: пропущені крізь призму світогляду авторів спогади про життя Людини, Вченого, Педагога відтворюють панорамну мозаїку складної і неоднозначної недавньої минувшини, окреслюють основні прояви духовного і соціально-політичного буття української інтелігенції радянської та пострадянської доби, періоду становлення української державності кінця XX – початку XXI століття.

У "Вертепів долі" – 84 автори, чиї матеріали опубліковані на сторінках книги. Об'ємну і багатозмістову статтю про Р.Т.Гром'яка подає класик сучасної української літератури Дмитро Павличко. Відомий поет так характеризує обидва "Вертепи" Гром'яка: "Це – видатні пам'ятки великої української революції, яка почалася створенням Товариства української мови, Народного Руху за перебудову та інших політичних антирадянських організацій в момент ослаблення сталінської фашистської диктатури".

Про Романа Гром'яка як громадсько-політичного діяча пишуть Богдан Андрушків, Ігор Равлів, Петро Тимків, Богдан Головин, Олег Герман; як про науковця-літературознавця – Микола Зимомря, Богдан Мельничук, Луїза Оляндер, Наталія Кучма, Михайло Наєнко; як про вчителя і наставника – Василь Махно, Зіна Кушнірук, Наталя Лобас, Мар'яна Гірняк, Людмила Бабій. Роман Гром'як як Людина, як Мудрець і Гуманіст постає у спогадах Петра Сороки, Антоніни Кушнірук, Петра Бубнія, Михайла Цимбалюка.

Серед авторів спогадів – наші науковці, кандидати філологічних наук, доценти Олена Пасічник і Олег Василишин, які завдячують професору Гром'яку своїм творчим сходженням до наукових вершин. Олена Пасічник пише: "Важко переоцінити роль цієї Людини, Педагога, Науковця, відомого літературознавця, громадського і політичного діяча, професора в житті тих, хто має стосунок до його творчості, зокрема до його школи компаративістів" і наголошує, що він навчив її "азів наукової роботи, показав приклад толерантного спілкування з колегами і студентами".

Завідувач кафедри української філології і суспільних дисциплін, доцент Олег Василишин пригадує, що здійснювати дисертаційне дослідження творчості Бориса Харчука його спонукав професор Гром'як, який і став науковим керівником нашого дисертанта: "Варто віддати належне науковому керівнику Романові Теодоровичу Гром'яку, котрий, власне, через особисту дружбу з Борисом Харчуком стимулював мене до пошуку істини. Тож у тому, що відбулося моє наукове зростання, є велика заслуга мого наставника, світлої пам'яті блискучого літературознавця і публіциста".

Упорядники видання, доктори філологічних наук, професори Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка Зоряна Лановик і Мар'яна Лановик завершують спогади про Романа Гром'яка словами, з якими погоджується і які підтверджує кожен, хто знав цю мудру, творчу і добру людину: "З відходом Романа Теодоровича для нас перегорнулася ціла глава нашого життя... Про нього будуть згадувати ті люди, з якими він нас познайомив, і його книги, і ті, які він нам радив читати, ті місця, де були колись разом з ним. Він, як давній філософ, знав, де шукати наснаги для життя і творчості. Його уроки-настанови на майбутнє для його колег і учнів важливо не розгубити".

МЕТОДИЧНІ СЕМІНАРИ

В академію прийшла пора своєрідних методичних "жнив": науково-педагогічні працівники більшості кафедр проводять науково-методичні семінари з актуальних питань підвищення ефективності науково-дослідницької роботи та поліпшення якості підготовки фахівців для системи національної освіти. Зокрема, науковці кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін аналізували "Актуальні проблеми викладання мистецьких дисциплін". Кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри, доцент Оксана Легкун висвітлювала теоретичні аспекти і практичні підходи до вивчення фортепіанних творів у класі основного музичного інструмента. Асистент кафедри Василь Сабран характеризував особливості застосування інноваційних методик в організації фольклорної практики. Його колеги акцентували увагу на інших важливих методичних питаннях: на особливостях використання обробок церковних колядок українськими композиторами на заняттях з хорового диригування (Христина Шородок); на формуванні етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики (Лариса Соляр); на вихованні моральної відповідальності студентів шляхом гуманізації виховного середовища (Інна Ратинська).

Члени кафедри теорії та методики технологічної освіти й інформатики на своєму науково-методичному семінарі обговорювали "Окремі аспекти організації та проведення науково-педагогічних досліджень у галузі технологічної освіти". Дискусія фахівців ішла довкола двох основних проблем, озвучених доктором технічних наук, завідувачем кафедри, професором Михайлом Пашечком ("Можливості використання зарубіжного досвіду у процесі планування та організації методичної роботи кафедри") і кандидатом педагогічних наук, докторантом НПУ ім. М.П.Драгоманова, доцентом Миколою Курачем ("Актуальні проблеми здійснення науково-педагогічних досліджень у сфері підготовки вчителів технології").

Важлива ознака проведених науково-методичних семінарів – їх зв'язок з науково-дослідницькими проблемами кафедр і з тематикою дисертаційних, монографічних і методичних досліджень науковців.

ВІКАМИ СТОЯТЬ КРЕМЕНЕЦЬКІЇ ГОРИ

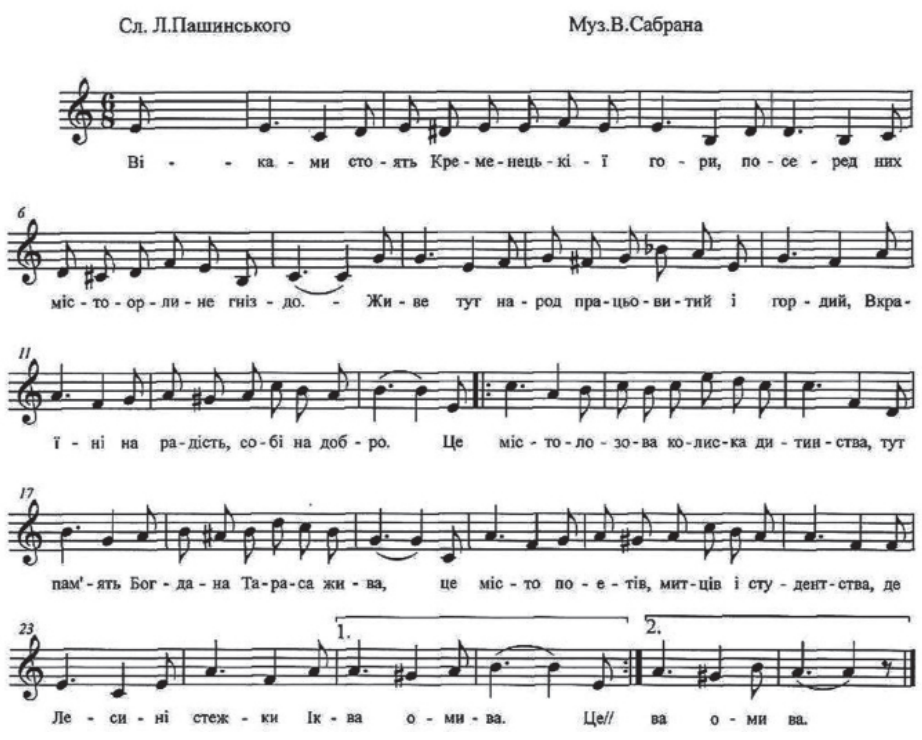

Віками стоять Кременецькії гори,
Посеред них місто - орлине гніздо.
Живе тут народ працьовитий і гордий,
Вкраїні на радість, собі на добро.

Приспів:
Це місто - лозова колиска дитинства,
Тут пам'ять Богдана й Тараса жива,
Це місто поетів , митців і студенства,
Де Лесині стежки Іква омива.

Не знала спокою земля ця багата,
Недаром над містом фортеці звелись,
В смертельнім танку нескоренні дівчата
На скелях Дівочих косами сплелись.

Нерідко над містом збиралися хмари
І гори густим поливались свинцем –
То стрілами нас накривали татари,
То сіялась смерть москалем - палачем.

Приспів :
Боролася юність за краще майбутнє,
Її не зламали Гулаг і тюрма.
Цей подвиг для нас у віках незабутній,
За волю поклали життя недарма.
Приспів:
І вистояв ти у борні і в негоду,
Сьогодні над містом наш стяг майорить,
Примножуєш славу своєму народу,
Дух Божий і воля над містом зорить.

Текст пісні подано в авторській редакції

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2016-2017 навчальний рік

На основі повної загальної середньої освіти (11 кл) за спеціальностями:

Фізичне виховання
Сертифікати: українська мова та література, біологія або історія України, або географія, або математика, конкурс фізичних здібностей

Образотворче мистецтво
Сертифікати: українська мова та література, історія України або біологія, або географія, або іноземна мова, творчий конкурс

Музичне мистецтво
Сертифікати: українська мова та література, історія України або біологія, або географія, або іноземна мова, творчий конкурс

Технологічна освіта
Сертифікати: українська мова та література, математика, фізика або біологія, або географія, або історія України

Дошкільна освіта
Сертифікати: українська мова та література, історія України, математика або біологія, або географія, або іноземна мова

Соціальна робота
Сертифікати: українська мова та література, історія України, іноземна мова або математика, або біологія, або географія

Телефони для довідок:
(03546) 2-27-07, (03546) 2-24-89
(03546) 2-19-91
Адреса академії:
47003 Вул. Ліцейна,1
м. Кременець, Тернопільської обл.
www. kogpi.edu.te.ua

Біологія
Сертифікати: українська мова та література, біологія, хімія або математика, або географія, або історія України

Філологія (англійська мова та література)
Сертифікати: українська мова та література, іноземна мова, історія України або біологія, або географія, або математика

Філологія (німецька мова та література)
Сертифікати: українська мова та література, іноземна мова, історія України або біологія, або географія, або математика

Філологія (українська мова та література)
Сертифікати: українська мова та література, історія України, іноземна мова або математика, або біологія, або географія

Заяви приймаються з 11 липня до 27 липня для абітурієнтів, які проходять творчі конкурси, здають вступні іспити до 20 липня.
Творчі конкурси і вступні екзамени з 21 липня до 27 липня
Термін оприлюднення рейтингового списку вступників не пізніше 12 год. 1 серпня
Мінімальна кількість балів сертифікату – 100 балів

Кременецький педагогічний коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2016-2017 навчальний рік

На основі базової загальної середньої освіти (9 кл) за спеціальностями:

Фізичне виховання
українська мова (диктант), конкурс фізичних здібностей

Образотворче мистецтво
українська мова (диктант), творчий конкурс

Музичне мистецтво
українська мова (диктант), творчий конкурс

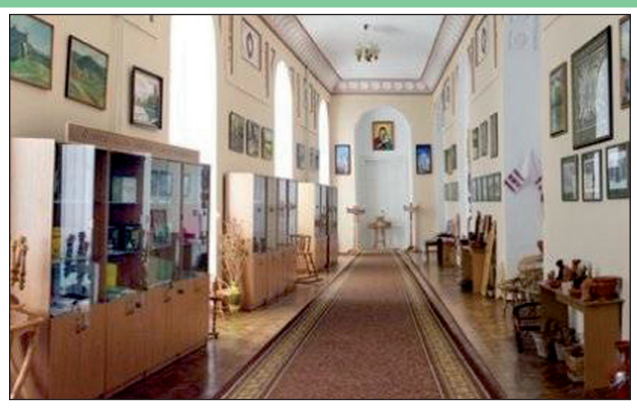

Технологічна освіта
українська мова (диктант), математика (тести)

Дошкільна освіта
українська мова (диктант), біологія (тести)

Заяви приймаються з 11 липня по 20 липня.
Вступні екзамени та творчі конкурси з 21 липня по 27 липня.
Зарахування в коледж:
за державним замовленням до 6 серпня;
за кошти фізичних та юридичних осіб – до 12 серпня.

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
35427008001808
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор, відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Редактор-дизайнер
Сергій ЮРЧУК
Художньо-технічний редактор
Валентина КАЩУК
Фотохудожник
Петро ДАНИЛЮК

Видрукувано у друкарні "Від і до" м.Чернівці, вул. Заводська, 37в

Наклад 1200 прим.

Наша адреса: 47003, вул. Ліцейна, 1, м.Кременець, Тернопільська обл.